

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ—ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ—ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

ΤΟΜΟΣ Α΄.

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1863.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 8.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΟΙΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΟΥΤΣΟΣ.

(Συνέχεια. Ἰδὲ φυλλάδ. 7.)

Θ΄.

Ολίγον καιρὸν μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ἐξαρίτου, ὁ Ἀλέξανδρος Σούτσος βλέπων τὴν Βαυαρικὴν κυβέρνησιν τοῦ Ὄθωνος εἰσερχομένην εἰς ὁδὸν ἐναντίαν τῶν συμφερόντων καὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἔθνους, θεμελιόνει, κατὰ τὸ 1836, ἐν Ἀθήναις, περιοδικὸν πολιτικὸν σύγγραμμα ἑμμετρον καὶ πεζόν, τὴν Ἑλληνικὴν Πλάστιγγα, τῆς ὁποίας ἡ δημοσίευσίς ἐξηκολούθει ἀκόμη κατὰ τὸ 1837. Ἐκτὸς τῆς σπανίας ἰκανότητος τὴν ὁποίαν ὁ Ἀλέξανδρος Σούτσος ἀγέδειε πάλιν εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦτο καὶ ὡς λογογράφος καὶ ὡς ποιητής, προσέφερε καὶ δι' αὐτοῦ ὁ ἀκάματος ἐθνικὸς ἀνὴρ νέας ὑπηρεσίας εἰς τὴν πολυπαθὴ πατρίδα μας. Κατ' εὐτυχίαν εὕρισκται εἰς χεῖράς μου, δὲν ἐξεύρω πῶς, ἐν μόνον φυλλάδιον τῆς Πλάστιγγος, τὸ πέμπτον (Ἰούλιος—Αὐγούστος 1836). Παραθέσεις τινες ἐξ αὐτοῦ, ὄχι πλέον προσ-

εγγιστικαὶ ὡς αἰ ἀπὸ μνήμης, μέχρι τοῦδε γενόμεναι, ἀλλὰ πισταί, καθὸ ἀντιγεγραμμέναι, θ' ἀρκέσωσιν, ἐλπίζω, νὰ δώσωσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην ἀκριβοῦς ἰδέαν περὶ τῆς Πλάστιγγος, φρονῶ δὲ ὅτι καὶ πᾶσα ἐκτίμησις ἢ παρατήρησις ἐκ μέρους μου ἤθελεν εἶσθαι περιττὴ ἕκαστος δύνατ' εὐκόλως νὰ πεισθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ, διὰ μόνης τῆς ἀναγνώσεως τεμαχίων τινων, περὶ τῆς πολιτικῆς καὶ φιλολογικῆς ἀξίας τοῦ περιοδικοῦ τούτου συγγράμματος. Ἴδού μία σύντομος περιγραφή τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας τοῦ Ἀρμανσπέργου :

Εἶδετε ποτὲ μεγάλον, πεινασμένον μελισσῶνα
Μὲ ἔρμην νὰ πίπτῃ ὄλος εἰς στενόχωρον ἀνῶνα ;
Ἐνα μέρος του βυζίνει τὴν τρισεῖσοσμιν οὐσίαν

Μετὰ βίας, μετὰ κόπου,

Καὶ τὸ ἄλλο μετὰ βόμβου καὶ χωρὶς τροφῆν καμμίαν
Ἐργονεῖ εἰς τὸν ἀέρα διὰ τὸ στενὸν τοῦ τόπου
Ἴδού τώρα αἱ Ἀθηναί, ἰδού σήμερον οἱ ὄδοι
Ἡ λιμώττοντες φωνάζουν, ἡ χορτάτοι σιωποῦσι...

Ἄ καθεὶς τὸ ἴδιόν του

Ἄ καθεὶς μὲ τὸν σκοπὸν του

Ἀθλιότης

Καὶ μικρότης !

Καθαρὸς ἐγωϊσμός !

Γενικὸν κατὲν συμφέρον ! καθεὶς μέγας στοχασμός !

Νά οί ένοδοί άγώνες, νά αί μόναι προσπαθήσεις
 Τών σημερινών Έλλήνων !
 Δεκαπέντε χρόνων πόνοι και φρικταί κοιλοπονήσεις
 Γέννησαν έν Κράτος τέρας, ένα κολοδόν Πασχίνον.

Πλήν τό έργ μου παρήλθεν, όλους μου τούς νέους χρόνους
 Είς τās λήπας, είς τούς πόνους
 Ν' αναλώσω κινδυνεύω,
 Και άκόμη τήν πατρίδα
 Συνταγματικόν δέν είδα.

Σέ κατέστρεψαν γλυκύ μου όνειρον τόσων έτών,
 Σχέδια Μαυροκορδάτων, Τρικουπών και Κωλεττών,
 Και τών έσωτερικών μας διαιρέσεων ό άδης
 Κ' ή κατάκτησις τών ξένων στρατευμάτων ή αθάδης
 Πέρασα είς ύπνον όλην τήν αύγήν μου κ' είς χιμαίρας,
 Και τούς όφθαλμούς άνοίγω πρós τό τέλος τής ημέρας...

Μακράν όντες τής Ελλάδος ως τά βρέφη τήν μητέρα,
 Μετά πόθου τήν ζητούμεν.
 Άλλ' ως πνεύσωμεν όλίγον τής Ελλάδος τόν άέρα,
 Παρευθός μετανοούμεν . . .

Τού σημερινού επεθόμενου
 Ή θρησκευτική νά ήμιον
 Και περίλυπος φωνή
 Όπου φεύγει και θρηγεί,
 Ή νά ήμιον ή σελήνη
 Όταν είς τήν δύσιν σβύνη,
 Ή τό χόρτον του έδάφους
 Τό βλαστάνον είς τούς τάφους !

Και άλλα πολλά ήδύνατό τις νά παραθέση, ώ-
 ραία υπό πάσαν έποψιν, άκόμη και ως πολύτιμα
 νοουητέματα διά τό παρόν και διά τό μέλλον άλ-
 λά πρέπει νά περιορισθώμεν είς τά όλίγα ταυτα
 διά τό ποιητικόν μέρος τής Πλάστιγγος. Άς ιδώ-
 μεν τώρα και τινα πεζογραφικά αύτης τεμάχια:

« Διέτριβα είς τόν Πειραιά συμφιλοσοφών μετά του
 » Άθανασίου Χριστοπούλου. Άλλ' άναβάς μίαν ήμέ-
 » ραν κατά τύχην είς τās Αθήνας, είσήλθον είς συ-
 » γναζόμενον τής πόλεως καφφενείον τό όποϊον έξ-
 » έλαβον ως σχολήν μάλλον του Πυθαγόρου βλέ-
 » πων μέγαν αριθμόν ανθρώπων ένασχολουμένων
 » σιωπηλώς περίξ μεγάλης τραπέζης, όπου εκείτο
 » σωρός εφημερίδων έχθρών και αντιπάλων. Έθεώ-
 » ρουν είς τά διάφορα πρόσωπα τών άναγνωστών
 » τά διάφορα πάθη τά όποια διήγειρον είς αυτούς
 » τά νοερώς άναγνωσκόμενα διαφόρων χρωμάτων
 » φύλλα, και παρετήρουν τήν άφρονον σύγκρουσιν
 » του πατριωτισμού με τόν φατριασμόν, τών άρ-
 » χών με τās προλήψεις και του γενικού συμφέ-
 » ροντος με τήν ιδιοτέλειαν. Καθεις λοιπόν έστεκεν
 » είς άκραν σιγήν και μελέτην, όλοι έξων έν ειρή-
 » νη, ότε ήλθεν ό Σωτήρ τής ημέρας. Καθεις ζητεί
 » νά τόν λάβη δίδεται είς ένα μόνον με συμφω-
 » νίαν νά τόν άναγνώση είς επήκοον πάντων. Ο

» είς εύρίσκει τό τάδε τεμάχιον πατριωτικώτατον,
 » ό άλλος όλεθριώτατον, ό τρίτος άληθέστατον, ό
 » τέταρτος ψευδέστατον.— Τουτό είναι ό έξαφανι-
 » σμός τής Ελλάδος.— Η σωτηρία της.— Διατί
 » δέν έγραφε και πρότερον τά αυτά;— Διατί νά
 » έξετάζωμεν ήμεις τόν γράφοντα και όχι τά γρα-
 » φόμενα;— Ερεθίζονται, θερμαίνονται όλοι αυ-
 » τός ύψώνει τόν γρόνθον του: εκείνος άρπάζει μίαν
 » καθήκλαν. Ο πόλεμος ήτο βέβαιος ότε, πλησιά-
 » ζων έγώ πρós τήν θύραν διά νά φύγω, βλέπω
 » έξω είς τήν πλατείαν τούς Κυρίους; εφημερίδο-
 » γράφους τής Ελλάδος συνομιλούντας με φιλικώτα-
 » τον τρόπον και συσφίγγοντας άμοιβαίως τās χεί-
 » ράς των. « Ταλαίπωροι! (τότε φωνάζω πρós τούς
 » έν τω καφφενείω διαφερομένους) οί συντάκται
 » τών εφημερίδων έναγκαλίζονται άλλήλους και
 » συμφιλιούνται σχεδόν, και σείς οί άναγνώσται
 » των έτοιμάζεσθε νά διασχισητε ως αίλουροι!
 » και φρονείτε λοιπόν ότι αυτοί αισθάνονται όσα
 » γράφουν! Άμήν, άμήν λέγω ύμίν! Ειρήνη πα-
 » σιν! Ο γέλωσ διεδέχθη τήν όργήν των παρόντων
 » οϊτινες έννόησαν ότι τά πάντα σήμεραν είναι ύ-
 » πόκρισις.

» Φίλε, οί νόμοι μορφόνουν τούς ανθρώπους, και
 » οί άνθρωποι πάλιν τελειοποιούν τούς νόμους. Αί
 » δύο αυται άρχαι συνδέονται μετ' άλλήλων και
 » είναι αι δύο θεμελιώδεις βάσεις τής προόδου παν-
 » τός έθνους.

» Πολιτεία έλευθέρα ήτις νά πλάση έξ ήμών τών
 » άνδραρίων άνδρας, ιδού τό πρώτιστον έργον. Ορ-
 » γανισμός καλός έθνικής εκπαιδεύσεως, όστις νά
 » μάς καταστήση ανθρώπους ίκανούς νά φέρωσιν
 » είς έντέλειαν και νά διατηρήσωσι τούς νόμους,
 » ιδού τό δεύτερον έργον, άναγκαϊον όμως και άδελ-
 » φόν του πρώτου.

» Η άμάθεια έλαβεν ως κληρονομικόν άξίωμα παν-
 » ταχού, και πρós πάντων σήμεραν είς τήν Ελλά-
 » δα ότι δέν είναι οί λόγοι άξιοι νά διαχειρισωσι
 » τά κοινά πράγματα, και ότι άνθρωποι γνωστοί
 » διά πονημάτων τά όποια προϋποθέτουν πολυχρό-
 » νιον σπουδήν και βαθείαν γνώσιν τών όντων και
 » τής ανθρώπινης καρδίας, δέν έχουν τήν θεόπνευ-
 » στον χάριν μηχανορράφων τινων έν κακοίς γη-
 » ρασάντων.»

Τοιαύτη είνε ή μέθοδος του Αλεξάνδρου Σούτσου
 είς τās πεζάς του πολιτικās σατύρας κατά τήν έ-
 » ποχην ότε ή μοδσαί του ήτον είς όλην αύτης τήν
 » άκμήν. Παρατηρεί τις έν αυταις τήν οξυδερκειαν

και λεπτότητα του νοός, από τās όποιās τίποτε
 δέν διαφεύγει, αίτινες διορῶσι και τά έλάχιστα κοι-
 νωνικά φαινόμενα, τήν ακριβή γνώσιν και εκτίμη-
 σιν όλων τών πολιτικων πραγμάτων, τόν άγρόν
 πατριωτισμόν, τήν ευπρέπειαν και σεμνότητα είς
 τά σκώματα και τās ειρωνείας, τήν πείραν του
 κόσμου, τήν ποικιλίαν τών έγκυκλοπαιδικών γνώ-
 σεων και τέλος τήν άφέλειαν, τήν χάριν, τήν σα-
 φήνειαν, τήν ευκολίαν του ύφους. Αν άναγνώση τις
 μίαν εκ τών σατύρων τούτων και μίαν πολιτικόν
 πραγματεϊαν τής χθες χωρίς νά παρατηρήση τήν
 χρονολογίαν, θέλει ύπολάβει πιθανώς ότι αύτη μεν
 έγράφη τό 1836, εκείναι δέ τό 1863: ή διαφορά
 είν' έλαχίστη, ως βλέπετε, εκεί τό 6 πρós το 3,
 έδω τό 3 πρós το 6! Τās σατύρας ταυτας του Α-
 λεξάνδρου Σούτσου δέν ήθελε κρίνει, νομίζω, όλως
 άναξίως έαυτοῦ μηδ' αυτός ό Paul-Louis-Cour-
 tive, ό άπαράμιλλος τής Γαλλίας πολιτικός σα-
 τυρογράφος (pamphlétaire). Ιδού δέ, πρίν τελειώ-
 σωμεν τό μέρος τούτο τής αναλύσεως μας, και ό
 αξιόλογος όρισμός τής σατύρας, τόν όποϊον δίδει ό
 ποιητής μας.

« Άς ιδώμεν τώρα έν γενεί ποιους ό είς τό κοινόν
 καλόν αποδελέπων σατυριστής δύναται είς τόν έ-
 λεγγόν του νά καθυποβάλη χωρίς νά υπερβή τά
 όρια τής ήθικής και τής δικαιοσύνης. Πρώτον τούς
 συγγραφείς, επειδή πās ό εκδίδων σύγγραμμά τι
 παραχωρεί τό δικαίωμα τής επικρίσεως είς τούς ά-
 ναγνώστας του. Δεύτερον, τούς διαχειροῦντας τά
 δημόσια, επειδή πās ό ύπηρετῶν δημοσίως δύναται
 νά θεωρηθῆ ως βιβλίον τό όποϊον αγοράζοντες λαμ-
 βάνομεν τήν έξουσίαν νά τό ανακρίνωμεν: ή ανά-
 κρισις δέ τών πράξεων του δημοσίου άνδρός δύνα-
 ται νά εκταθῆ και μέχρις αύτης τής ιδιωτικής του
 ζωής, όταν αύτη, αίσγρā και σκανδαλώδης, δώρη
 καθόν παράδειγμα είς τήν πολιτείαν και τήν
 μόλην.»

I.

Δύο περίπου έτη άφ' οῦ έπαυσεν ή εκδοσις τής
 Πλάστιγγος ό Αλεξάνδρος Σούτσος δίδει είς τό
 κοινόν (1839) ποίημα νέου είδους τόν Περιπλα-
 τώμενον, μετά δύο παρατηρημάτων τής Μεριπ-
 τείας και τής Αγγελίας. Τā δύο τελευταία ταυ-
 τα πονημάτια, τό μεν έμμετρον, τό δέ έμμετρον
 συνάμα και πεζόν, στηλιτεύουσι τās κορυφωθείσας
 τῆς κατὰ τήν έποχην εκείνην παρεκτροπās και
 καταχρήσεις τής Βαυαρικής κυβερνήσεως όμοια
 κατά τό φιλολογικόν είδος με τά προγενέστερα έρ-
 γα του ποιητου μας, άποπνεύουσι τόν αυτόν καθα-

ρόν πατριωτισμόν, είνε δέ όλίγον τι κατώτερα εκεί-
 νων καλλιτεχνικως αν και έχοντα εισέτι μεγίστην
 αξίαν και υπό τήν έποψιν ταύτην. Περί του Πε-
 ριπλατωμένου όστις έξεδόθη δευτέραν φοράν μετά
 20 περίπου έτη, έπηυξημένος και τροποποιημένος,
 θέλω όμιλήσει βραδυτερον: τά δέ δύο παρακολου-
 θηματικά αυτοῦ πονημάτια, έξέθεσαν τότε τόν Α-
 λεξάνδρον Σούτσον είς τήν όργην και τās άπηνεις
 καταδιώξεις τής εξουσίας: άλλ' αυτός, πάντοτε ά-
 τρήμητος και υπερήφανος όχι δι' έαυτόν αλλά διά
 τήν αγαπητήν του πατρίδα και τήν ελληνικην μου-
 σην τήν όποιαν ποτε δέν συνήνεσε νά καταστήση
 παλλακίδα του δεσποτισμού, ύπέμεινεν, ακράδαν-
 τος είς τās άρχās του, τās καταδιώξεις και τās
 χρηματικās ζημίας, και δέν έσυνηκολόγησε μετ' έ-
 κείνων τούς όποιους εθεώρει ως έχθρους τής Ελλά-
 δος: και τῶ όντι πῶς ήδύναντο αυτοί νά συγχωρή-
 σωσι στίχους ως τούς έπομένους:

Άπέκαμε, συρόμενος με ύποδίκου σχήμα
 Ό τύπος μας, από ενός είς άλλου κριτού βήμα.
 Εισαγγελεις είς Ναύπλιον, Αθήνας και Χαλκίδα
 Τόν σύρον με τήν άβήκτον του νόμου αλυσίδα.

Τιμῶ τόν Πρωτοδικικόν μεγάλως χαρακτήρα,
 Άλλ' ή τής καταχρήσεως και άδικίας θύρα
 Άνοίγεται είς τούς κριτάς από αυτόν τόν νόμον,
 Άφ' οῦ έμπνέη είς αυτούς ή εξουσία τρόμον,
 Και νά τούς πάση δύναται και νά τούς μεταθέση.
 Πῶς από δούλους ύστρακον έλευθερον νά πύση;
 Είς τό κοινόν ένδίδοντες τήν μίαν άθωόνου,
 Τούς ύπουργούς φοβούμενοι, τήν άλλην φυλακόνου.
 Πότε κτυποῦν στό πέταλον και ποτε είς τ' ένύχιν;
 Ευδαίμων όστις τά ζητά του κύβου επτόχη!

Και άλλαχού

Προχθές επθεώρησις ύπήρξε στρατευμάτων
 Και ήστραπτιεν ό σίδηρος τών λόγων και ταγματών.
 Ή φαντασία μ' έλεγεν: αν Βασιλεῦς Έλλήνων
 Πρós άρκτον ίσως αύριον τήν δεξιάν εκτεινών,
 Μας φέρη πρós τόν Όλυμπον!... Ή τέρψις κ' ευφροσύνη.
 Όπόταν ή Έλληνική φυλή έν σώμα γίνη,
 Και γίνωμεν οί γέροντες ήμεις επαναστάται
 Σημαιοφόροι θεταλών, Ήπειρου στρατηλάται!...
 Πλήν έστρεψα τά όμματα... ω αίσχος και ω λήθη!
 Κονιορτόν έσκόρπισον τών Βαβαρών οί Ήπιοι,
 Και λυπημένοι και πτωχοί από πτωχάς καλύθας
 Ό Τουρκοφάγος έδωχιναν και ό Βορέας-Γρίθας.

Ένταυθα λήγει ή πρώτη και ή κατ' έμέ γονιμο-
 τέρα και λαμπροτέρα περίοδος του φιλολογικου
 βίου του Αλεξάνδρου Σούτσου: μεταβαίνω ήδη είς
 τήν δευτέραν, τήν από του 1840 μέχρι τής ση-
 μερον.

(Έπεται συνέχεια.)

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ.

ΑΙ ΔΥΩ ΕΡΩΜΕΝΑΙ.

(Συνέχεια καὶ τέλος, ἴδὲ πάλ. Τ).

IV.

Ὅταν ὁ Βαλεντίνος, ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν του, εἰρήθη πάλιν ἀπέναντι τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ἀνακλίντρον, τὸ μυστικόν, ὅπερ πρὸ ὀλίγου εἶχε μάθει, παρήγαγεν ἀπροσδόκητόν τι ἐπ' αὐτοῦ ἀποτελεσμῶν. Συλλογιζόμενος ὅτι ἡ Κυρία Δελωναὶ εἶχεν ἐργασθῆ εἰς ἑβδομάδας εἰς ἀποπεράτωσιν τοῦ προσκεφαλαίου ἐκείνου, ἵνα κορδίση δύο λουδοβίκεια, καὶ ὅτι ἡ Κυρία Πάρνης τὸ εἶχεν ἀγοράσει εἰς τὸν περίπατον, ἠθάνθη παραδόξως πως συστελλομένη τὴν καρδίαν του. Ἡ διαφορά, δι' ἧς ἡ ἐμπαρμένη εἶχε χωρίσει τὰς δύο ἐκείνας γυναῖκας, τῷ ἐφαίνετο τὴν στιγμὴν αὐτὴν τοσοῦτον ψηλαφητῆ, ὥστε ἠθάνθη ἀκουσίαν τινα ὀδύνην. Ἡ ἰδέα ὅτι μετ' ὀλίγον ἠθέλην ἔλθαι ἡ μαρκησία, καὶ στηριχθῆ ἐπὶ τοῦ ἐπίπλου ἐκείνου, ὅτι ἠθέλε θήσει τὸν γυμνόν της βραχιόνα ἐπὶ τῶν ἰγῶν τῶν δακτύων τῆς χήρας, ὑπῆρξεν ἀφόρητος εἰς τὴν νεανίαν. Ἐλαβε τὸ προσκεφάλαιον καὶ τὸ ἐκλείσεν ἐντὸς σκευοθήκης· « Ἄς συλλογισθῆ ὅ,τι θέλει, εἶπε κατ' ἑαυτὸν, τὸ προσκεφάλαιον αὐτὸ μ' ἐμπνέει λύπην, καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὸ ἀφῶσω ἐκεῖ ».

Ἡ Κυρία Πάρνης ἐφθασε μετ' ὀλίγον, καὶ ἠπόρησε μὴ βλέπουσα τὸ δῶρόν της. Ἀντὶ πάσης προφάσεως ὁ Βαλεντίνος ἀπήντησεν ὅτι δὲν τοῦ ἤρσκε, καὶ ὅτι οὐδέποτε ἠθέλε τὸ μεταχειρισθῆ. Εἶπε δὲ τοῦτο ἀποτόμως σχεδὸν, καὶ μὴ συλλογιζόμενος κἄν τί ἐλεγε.

— Καὶ διατί; ἠρώτησεν ἡ μαρκησία.

— Διότι μὲ δυσαρεστεῖ.

— Καὶ εἰς τί σὰς δυσαρεστεῖ; Σήμερον τὸ πρῶτ' μ' ἐλέγατε ὅλον τὸ ἐναντίον.

— Δυνατὸν τῶρα μὲ δυσαρεστεῖ. Πῶσα σὰς ἐστοίχισε;

— Ὡραίαι ἐρώτησις! εἶπεν ἡ Κυρία Πάρνης: τί σὰς κατέδη;

— Πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ἀπὸ τινων ἡμερῶν ὁ Βαλεντίνος εἶχε μάθει παρὰ τῆς μητρὸς τῆς Κυρίας Δελωναὶ ὅτι ἠτό λῖαν στενοχωρημένην χρηματικῶς. Ἐπρόκειτο δὲ περὶ ληξιπρόθεσμου ἐνοικίου, πληρωτέου εἰς φιλόργυρόν τινα οἰκοδεσπότην, ὅστις ἠπαίει ἐν περιπτώσει τῆς ἐλαχίστης ἀναβολῆς. Ὁ Βαλεντίνος μὴ δυνάμενος, καὶ δι' ἀσημαντόν ἐτι πρᾶγμα, νὰ προσφέρῃ βοήθειαν, ἠτις δὲν

ἠθέλε γίνει δεκτὴ, ἠναγκάσθη νὰ κρύψῃ τὴν ἀνησυχίαν του. Κατὰ τὰ παρὰ τοῦ ὑπηρετοῦ τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος λεχθέντα, πιθανὸν ἦτο ὅτι τὸ προσκεφάλαιον δὲν εἶχεν ἐπαρκέσει εἰς ἀνακούφισιν τῆς χήρας. Δὲν ἔπταιεν εἰς τοῦτο ἡ μαρκησία· ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἶν' ἐνίοτε τόσο παραδόξον, ὥστε ὁ νέος ἠγανάκτει σχεδὸν κατὰ τῆς Κυρίας Πάρνης, διὰ τὴν μικρὰν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς της, καὶ μὴ ἐννοῶν σχεδὸν τὸ ἄτοπον τῆς ἐρωτήσεώς του:

— Θὰ ἐπληρώσατε δι' αὐτὸ τεσσαράκοντα ἢ πενήκοντα φράγκα, εἶπε μὲ πικρίαν. Γνωρίζετε πόσος καιρὸς ἐχρειάσθη εἰς κτεργασίαν του;

— Τὸ γνωρίζω τόσο περισσότερο, ἀπήντησεν ἡ μαρκησία, καθίσσον τὸ ἔκαμα μόνη μου.

— Σὺς!

— Ἐγὼ εἰργάσθην διὰ σὰς δεκαπέντε ἡμέρας. Βλέπετε τῶρα ἂν μοῦ χρεωσταίτε μικρὰν τινα εὐγνωμοσύνην.

— Δεκαπέντε ἡμέρας, Κυρία; ἀλλὰ χρειάζεται δὴμιγνος, σύντονος μάλιστα, ἐργασία, δι' ἀποπεράτωσιν τοιοῦτου ἔργου. Εἰς σὰς δὲ θὰ ἐχρειάζοντο τοὺλάχιστον ἐξ ἡμῶν, διὰ νὰ τὸ τελειώσατε.

— Φαίνεσθε πολὺ ἐμπειροπράγμων· πόθεν ἡ τόση πεῖρά σας;

— Ἐκ μιᾶς ἐργατίδος τὴν ὁποίαν γνωρίζω, καὶ ἠτις βεβαίως δὲν ἀπατᾶται.

— Ἐ, λοιπὸν ἡ ἐργατίς αὐτὴ δὲν σὰς ἐπληροφόρησεν ἐντελῶς; δὲν γνωρίζετε ὅτι εἰς τοιοῦτου εἶδους ἔργα τὸ οὐσιωδέστερον εἶναι τὰ ἄνηθ, καὶ ὅτι εἰς τοὺς ἐμπόρους εὐρίσκονται καναβίται (canevas) ἔτοιμοι, ὅπου τὸ βάθος εἶναι ἤδη κατεργασμένον· τὸ δυσκολώτερον μένει, ἀλλὰ τὸ ἀηδέστερον εἶναι ἔτοιμον. Τοιοιουτρόπως ἠγόρασα αὐτὸ τὸ προσκεφάλαιον, διὰ τὸ ὅποιον οὐδὲ κἄν τεσσαράκοντα ἢ πενήκοντα φράγκα ἐπλήρωσα, διότι τὸ βάθος αὐτὸ δὲν σημαίνει τίποτε· εἶναι ἔργον κοινὸν διὰ τὸ ὅποιον χρειάζονται μαλλία μόνον καὶ χεῖρες.

Ἡ λέξις κοινὸν δὲν ἤρρεσε παντάπασιν εἰς τὴν Βαλεντίνον.

— Λυποῦμαι διὰ τοῦτο, εἶπεν· ἀλλ' οὔτε τὸ βάθος, οὔτε τὰ ἄνηθ εἶναι ἔργα τῶν χειρῶν σας.

— Καὶ τίνας λοιπὸν; μήπως τῆς ἐργατίδος, τὴν ὁποίαν γνωρίζετε;

— Ἴσως.

Ἡ μαρκησία ἐφάνη ταλαντευομένη πρὸς στιγμὴν μεταξὺ ὀργῆς καὶ ἐπιθυμίας γέλωτος. Ἀπεφάσισε τέλος τὸ δεύτερον, καὶ ἀνέκραξεν εὐθύμως:

— Εἰπέτε μου, λοιπὸν, εἰπέτε μου, σὰς παρα-

καλῶ, τὸ ὄνομα τῆς μυστηριώδους ἐργατίδος, ἡ ὁποία σὰς δίδει τόσο καλὰς πληροφορίας.

— Ὄνομάζεται Ἰουλία, ἀπήντησεν ὁ νεανίας, καὶ τὸ βλέμμα του καὶ ἡ φωνὴ του ἀνεκάλεσαν αἴφνης εἰς τὴν Κυρίαν Πάρνης ὅτι τῆ εἶχεν εἰπεῖ τὸ αὐτὸ ὄνομα καθ' ἣν ἡμέραν τῆ ἐλάλησε περὶ τῆς χήρας, τὴν ὁποίαν ἠγάπα· τὸ εἰλικρινὲς δὲ ἦθος αὐτῆς τῆ ἀπήντησε, καὶ τότε καὶ τότε, ἐτάραξε τὴν μαρκησίαν. Ἐνθυμήθη ἀορίστως τὴν ἱστορίαν τῆς χήρας ἐκείνης, ἣν εἶχε νομίσει ἀπλὴν πρόφασιν· ἀλλ' ἐπαναλαβανόμενον καὶ πάλιν τὸ ὄνομα αὐτὸ τῆ ἐφάνη τέλος σπουδαῖον.

— Ἄν αὐτὸ ἦναι ἐκμυστήρευσις, εἶπεν, οὐτ' ἐπιδεξία οὔτε εὐγενὴς εἶναι.

Ὁ Βαλεντίνος δὲν ἀπήντησεν. Ἡσθάνετο ὅτι ἡ πρώτη του ὀρμὴ τὸν εἶχε πολὺ παρασύρει, καὶ ἤρχιζεν ἤδη νὰ σκέπτηται. Ἡ μαρκησία εἰσήγαγε καὶ αὐτὴ ἐπὶ μικρὸν. Ἀνέμενον ἐξιλέωσεν, ἐνῶ ὁ Βαλεντίνος συλλογιζέτο πῶς νὰ τὴν ἀποφύγῃ. Ἡτοιμάζετο τέλος οὗτος νὰ ὁμιλήσῃ καὶ ν' ἀνακαλέσῃ σχεδὸν τοὺς λόγους του, ὅταν ἡ μαρκησία, ἀνυπομονήσασα τέλος ἠγέρθη ἀποτόμως.

— Ἐρίδα θέλετε ἡ ρῆξιν; ἠρώτησε μὲ τόνον τόσο βίαιον, ὥστε ὁ Βαλεντίνος δὲν κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ τὸ ψυχρὸν αὐτοῦ καὶ ἀδιάφορον ἦθος.

— Ὅπως ἀγαπάτε, ἀπήντησε.

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν ἡ μαρκησία, καὶ ἀνεχώρησε. Μετὰ πέντε λεπτὰ ὅμως ἐσήμανεν εἰς τὴν θύραν, καὶ ὁ Βαλεντίνος ἀνοίξας εἶδε τὴν Κυρίαν Πάρνης ὄρθιαν εἰς τὸ πόδιον, μ' ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας, περιτυλιγμένην εἰς τὸν μανδύαν της καὶ στηριζομένην εἰς τὸν τοίχον. ἦτο κάτωχος καὶ σχεδὸν ἐλειποθύμει. Τὴν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὴν ἔφερεν εἰς τὸ ἀνάκλιτρον καὶ προσεπάθησε νὰ τὴν πρᾶνῃ. Τῆς ἐξήτησε συγγνώμην διὰ τὴν δυσθυμίαν του, τὴν παρεκάλεσε νὰ λησμονήσῃ τὴν λυπηρὰν ἐκείνην σκηνὴν, καὶ κατηγόρησεν ἑαυτὸν διὰ τὴν ἐξαψίν του ἐκείνην, ἣν καὶ αὐτὸς εὕρισκε παράλογον.

— Δὲν ἤξεύρω τί εἶχα σήμερον τὸ πρῶτ' τῆ εἶπε· λυπηρὰ τις εἶδσις, τὴν ὁποίαν εἶχα λάβει, μ' ἠρέθισεν ἐθύμωτα μαζὺ σας χωρὶς ἀφορμὴν· μὴ ἐνθυμηθῆτε ὅτι σὰς εἶπα ἡ ὡς στιγμὴν τινα τρελλας μου.

— Ἀρκεῖ, εἶπεν ἡ μαρκησία συνελθοῦσα, πηγαίνετε νὰ μὲ φέρετε τὸ προσκεφάλαιόν μου. Ὁ Βαλεντίνος ὑπνέουσε δυσθύμως· ἡ δὲ Κυρία Πάρνης ἐβρίφην αὐτὸ χαμαὶ καὶ ἔθεσεν ἐπάνω τοὺς πόδας της. Τοῦτο, ὡς ἐννοεῖτε, οὐδόλως εὐηρέστησε τὸν νε-

ανίαν συνέσπασε τὰς ὄφρας, καὶ διελογίσθη ὅτι ἐξ ἀδυναμίας εἶχε πιστεύσει τὴν γυναικεῖαν ἐκείνην κωμωδίαν.

Ἄγνω ἂν εἶχε δίκαιον, καὶ ἄγνω ἐπίσης ἐκ τίνος παιδαριώδους ἐπιμονῆς ἡ μαρκησία ἠθέλησε, καὶ καλὰ, νὰ θριαμβεύσῃ τὸν μικρὸν αὐτὸν θριαμβόν. Ἰπάρχουσι παραδείγματα, ὅτι γυναῖκες, καὶ πνευματώδεις μάλιστα, δὲν θέλουσι νὰ ὑποχωρήσωσιν εἰς τοιαύτην περίστασιν· δυνατὸν ὅμως νὰ ἦναι τοῦτο κακὸς ὑπολογισμὸς, καὶ νὰ μετανοήσῃ κατόπιν ὁ ἀνὴρ, ὑπακούσας ἄπαξ· οὕτω παιδαριώδης τι γίνεται σπουδαῖον, ὅταν ἀναμιχθῆ ἡ ὑπερηφάνεια, καὶ ρῆξεις πολλαὶ ἐπῆλθον διὰ πρᾶγματα ἀσημαντότερα ἐνὸς κεντημένου προσκεφαλαίου.

Ἐνῶ ἡ Κυρία Πάρνης, ἀναλαβοῦσα τὸ ἐπιχάριτον ἦθος της, ἔχαιρεν ἀνυποκρίτως, ὁ Βαλεντίνος δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσπάσῃ τὰ βλέμματά του ἀπὸ τὸ προσκεφάλαιον, ὅπερ, ἀληθῶς εἶπεῖν, δὲν εἶχε κεντηθῆ ἵνα χρησιμεύτῃ ὡς ὑποπόδιον. Παρὰ τὴν συνήθειάν της, ἡ μαρκησία εἶχεν ἔλθει πεζῆ, καὶ τὸ κέντημα τῆς χήρας, ἀπολακτισθὲν μετ' ὀλίγον εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, ἔφερεν ἐτι τὸν κοινωρτώδη τύπον τοῦ πατήσαντος αὐτὸ σανδάλου. Ὁ Βαλεντίνος ἀνέλαβε τὸ προσκεφάλαιον, τὸ ἐτίναξε καὶ τὸ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κλινητῆρος.

— Θὰ μαλώσωμεν πάλιν; ἠρώτησε μειδιῶσα ἡ μαρκησία. Ἐνόμιζον ὅτι εἶχομεν τελειώσει, καὶ ὅτι ἡ εἰρήνη εἶχε κλεισθῆ.

— Τὸ προσκεφάλαιον αὐτὸ εἶναι λευκὸν· διατί νὰ τὸ λερῶσωμεν;

— Διὰ νὰ τὸ μεταχειρισθῶμεν καὶ ὅταν λερωθῆ, ἡ δεσποινὴς Ἰουλία μὰς κάμνει ἄλλα.

— Ἀκούσατέ με, Κυρία μαρκησία, εἶπεν ὁ Βαλεντίνος. Ἐννοεῖτε κάλλιστα ὅτι δὲν ἔχω τὴν ἀνοησίαν νὰ δώσω σπουδαιότητα εἰς μίαν ἰδιοτροπίαν ἢ εἰς ἐν ἀνάξιον λόγου πρᾶγμα ὡς αὐτὸ. Ἄν ἦν ἀληθὲς ὅτι ἡ δυσαρέσκεια ἦν μ' ἐμπνέει ὅτι κάμνετε δυνατὸν νὰ ἔχη ἀφορμὴν τινα, τὴν ὁποίαν ἄγνωεῖτε, μὴ ζητεῖτε νὰ τὴν μαθητε, εἶναι τὸ φρονιμώτερον. Πρὸ ὀλίγου ἐλειποθυμήσατε, δὲν ζητῶ ὅμως νὰ μάθω πόσον ἀληθὲς ἦτο ἡ λειποθυμία ἐκείνη· ἀπηλάσαστε ὅτι ἐπιθυμεῖτε, μὴ ζητεῖτε λοιπὸν περισσότερο.

— Ἀλλ' ἐνοεῖτε ἴσως, ἀπήντησεν ἡ Κυρία Πάρνης, ὅτι οὐτ' ἐγὼ ἔχω τὴν ἀνοησίαν νὰ δίδω περισσότεραν παρὰ σεις σπουδαιότητα εἰς τὰ ἀσημαντόν αὐτὸ πρᾶγμα, καὶ ἂν τυχὸν ἐπέμεναν, μόνη ἀφορμὴ θὰ ἦτο νὰ μάθω κατὰ πόσον αὐτὸ θεωρεῖται ὡς ἀσημαντόν.

— Έστω, ἀλλὰ πρὶν σὰς ἀπαντήσω, θὰ σὰς ἐρωτήσω ἂν ἡ ὑπερηφάνεια ἢ ὁ ἔρωσ σου κινή.

— Καὶ τὰ δύο. Δὲν ἤξεύρετε ποῖα εἶμαι ἢ ἀπερίσκεπτος διαγωγή μου σὰς ἐνέπνευσε περὶ ἐμοῦ ἰδέαν, εἰς ἣν σὰς ἀφίνω, διότι ἤξεύρω ὅτι οὐδεὶς θὰ κατορθώσῃτε νὰ τὴν συμμερισθῆ· σκεφθῆτε περὶ ἐμοῦ ὅπως θέλετε, ἐστὶ ἀπιστοῦ, ἂν ἀγαπᾶτε, προσέξατε ὅμως μὴ με προσβάλετε.

— Τὴν στιγμήν αὐτὴν λαλεῖ ἴσως ἡ ὑπερηφάνεια, Κυρία, πλὴν θὰ συμφωνήσετε, ὅτι δὲν λαλεῖ βεβαίως ὁ ἔρωσ.

— Δὲν ἤξεύρω ἂν δὲν ζηλοτυπῶ, εἶναι βέβαιον ὅτι γίνεται τοῦτο διότι δὲν καταδέχομαι. Μόνον εἰς τὸν Κύριον Πάρνης ἐπιτρέπουσα νὰ μ' ἐπιτηρῆ, δὲν ἀξίω νὰ ἐπιτηρῶ οὐδένα. Πλὴν πῶς τολμᾶτε νὰ μοῦ ἐπαναλαμβάνετε δις ὄνομα, τὸ ὅποιον ἐπρεπε ν' ἀποσιωπήσῃτε;

— Διατί νὰ τὸ ἀποσιωπήσω, ἀφοῦ μ' ἐρωτήσατε; τ' ὄνομα αὐτὸ οὔτε τὸν φέροντα οὔτε τὸν φέροντα δύναται νὰ κάμῃ νὰ ἐρυθριάσῃ.

— Προφέρετέ το λοιπὸν ὄλον.

— Ὄχι, ἀπήντησε, διότι σέβομαι ἐκείνην ἣτις τὸ φέρει.

Ἡ μαρκησία ἠγέρθη τότε, ἐτυλίχθη εἰς τὸν μανδύαν της καὶ εἶπε με παγερὸν ἦθος.

— Πιστεύω ὅτι θὰ ἦλθον νὰ με ζητήσουν συνοδεύσατέ με μέχρι τῆς ἀμαξίας μου.

X.

Ἡ μαρκησία Πάρνης ἦτο μᾶλλον ἢ ὑπερήφανος, ἦτο ἀλαζών. Συνειθισμένη ἐκ παιδικῆς της ἡλικίας νὰ βλέπῃ πληρωμένης ὄλας αὐτῆς τὰς ἰδιοτροπίας, παραμελημένη ὑπὸ τοῦ συζύγου της, θωπευμένη παρὰ τῆς θείας της, κολακευομένη ὑπὸ τοῦ περικυκλῶντος; αὐτὴν κόσμου, μόνον ὁδηγὸν της εἶχεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐπικινδύνου ἐλευθερίας της τὴν ἐμφυτον αὐτὴν ἀλαζονείαν, καταβάλλουσα καὶ αὐτὰ της τὰ πάθη. Ἐκλαυσε πικρῶς ἐπανελθούσα εἰς τὴν οἰκίαν της, εἶτα διέταξε νὰ μὴ ἀνοιχθῆ εἰς οὐδένα ἢ θύρα, καὶ ἐσκέφθη περὶ τοῦ πρακτέου, ἀποφασίσασα μηδὲν νὰ ὑποστῆ πλέον.

Ὅταν ὁ Βαλεντίνος, τὴν ἐπαύριον ὑπῆγεν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Κυρίας Δελωναί, ἐνόμισεν ὅτι ἠκολούθει τὸν παρηκολούθουν πραγματικῶς, καὶ ἡ μαρκησία ἔμαθεν ἐντὸς ὀλίγου τὴν κατοικίαν τῆς χήρας, τὸ ὄνομά της καὶ τὰς συχὰς εἰς αὐτὴν ἐπισκέψεις τοῦ νέου. Δὲν περιορίσθη ὅμως εἰς τοῦτο, καὶ, ὅσον ἂν φανῆ ἀπίθανον τὸ μέσον ὑπερμετεχειρίσθη, τὸ μετεχειρίσθη οὐχ ἥττον κ' ἐπέτυχε.

Εἰς τὰς ἐπτὰ τὸ πρῶτ' ἐκάλεσε τὴν θαλαμηπό-

λον της, τὴν διέταξε νὰ τῆ φέρῃ μίαν βαμβακερὰν ἐσθῆτα, μίαν ποδιάν, ἐν βαμβακερὸν μανδύλιον καὶ εὐρὺ σκούφωμα ὑπὸ τὸ ὅποιον ἐκρυψεν ὅσον ἦτο δυνατόν τὸ πρόσωπόν της. Οὕτω μετεμφιεσθεῖσα καὶ λαθούσα κἀνίστρον ὑπὸ μάλην μετέβη εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθῶν· τὴν ὄραν ἐκείνην συνειθίξε νὰ πηγαίνῃ καὶ ἡ Κυρία Δελωναί, καὶ ἡ μαρκησία δὲν ἀνεζήτησεν ἐπὶ μακρόν· ἐγνώριζεν ὅτι ἡ χήρα τῆ ὁμοίαζε, καὶ διέκρινε μετ' ὀλίγον πρὸ τῶν πινακίδων ὁπωροπώλιδος νεαράν τινα γυναῖκα σχεδὸν τοῦ ἀναστήματός της, μελανόφθαλμον καὶ σιμνὴν τὴν ἀναβολὴν, πραγματευομένην κεράσια. Ἐπλησίασε.

— Εἰς τὴν κυρίαν Δελωναί ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὀμιλῶ; ἠρώτησε.

— Μάλιστα, δεσποίνις, τί ἐπιθυμεῖτε;

Ἡ μαρκησία οὐδὲν ἀπήντησεν, καθόσον ἡ ἰδιοτροπία της εἶχεν ἦδη εὐχαριστήθῃ καὶ ὀλίγον τῆ ἐμελλε ἂν ἐπροξενεῖ ἐκπληξίν. Ἐρρίψε ταχὺ καὶ περιέργον ἐπὶ τῆς ἀντιζήλου της βλέμμα, τὴν κατεμέτρησεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, εἶτα ἐστράφη καὶ ἀνεχώρησε.

Ὁ Βαλεντίνος δὲν ἐπήγαινε πλέον εἰς τὴν Κυρίαν Πάρνης· ἔλαβεν ὅμως μετ' ὀλίγον παρ' αὐτῆς τυπωμένον προσκλητήριον χοροῦ, κ' ἐνόμισεν ὅτι ἐπρεπε νὰ ὑπάγῃ ἔνεκα κοινωνικοῦ καθήκοντος. Ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέγαρον ἐξεπλάγη βλέπων ἐν μόνον παράθυρον φωτισμένον· ἡ μαρκησία ἦτο μόνη καὶ τὸν περιέμενε.

— Συγχωρήσατέ με, τῷ εἶπε τὸ μικρὸν πανούργημα, ὅπερ μετεχειρίσθη ἵνα σὰς κάμω νὰ ἔλθετε· ἐσκέφθη ὅτι δὲν ἠθέλατε ἴσως ἀπαντήσῃ, ἂν σὰς ἔγραφον ζητοῦσα παρ' ὑμῶν ἐν τέταρτον συνομιλίας, κ' ἔχω ἀνάγκη νὰ σὰς εἶπω μίαν λέξιν, καὶ νὰ σὰς παρακαλέσω νὰ μ' ἀπαντήσετε εὐλικρινῶς.

Ὁ Βαλεντίνος, ὅστις φύσει δὲν ἦτο μνησικακὸς καὶ εἰς ὃν ἡ ὀργὴ ἤρχετο καὶ παρήρχετο τάχιστα, ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ φαιδρὸν τὸν διάλογον, καὶ ἤρχιζεν ἀστεειυόμενος μετ' ἡ μαρκησίαν περὶ τοῦ δῆθεν χοροῦ της· ἐκείνη ὅμως τὸν διεκόψε, λέγουσα·

— Εἶδον τὴν Κυρίαν Δελωναί. Πλὴν μὴ τρομάζετε, προσέθηκε, βλέπουσα τὸν Βαλεντίνον ἀλλάζοντα χρῶμα· τὴν εἶδον χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ποῖα εἶμαι καὶ χωρὶς κἂν νὰ δύναται νὰ με ἀναγνωρίσῃ. Εἶναι εὐμορφὴ καὶ πραγματικῶς μοῦ ὁμοιάζει ὀλίγον. Ὁμιλήσατέ μου εὐλικρινῶς· τὴν ἠγαπάτε ἦδη ὅταν μ' ἐστειλάτε ἐπιστολὴν γραμμένην παρ' αὐτῆς;

Ὁ Βαλεντίνος ἐδίσταζε.

— Εἰπέτε, εἰπέτε ἀφόβως, εἶπεν ἡ μαρκησία. Δι' αὐτοῦ μόνον τοῦ μέσου δύνασθε νὰ μ' ἀποδείξετε ἂν με ὑπολήψτεσθε ὀλίγον.

Ἐπρόφερε δὲ τὰς λέξεις ταύτας τοσοῦτον περιλύπως, ὥστε ὁ Βαλεντίνος συνεκινήθη· ἐκάθισε παρ' αὐτῆ καὶ τῆ διηγήθη πιστῶς ὅτι εἶχε συμβῆ εἰς τὴν καρδίαν του. — Τὴν ἠγάπων ἦδη, τῆ εἶπε τέλος, καὶ τὴν ἀγαπῶ ἐτι· εἶναι ἡ ἀλήθεια.

— Οὐδὲν εἶναι πλέον δυνατόν μεταξύ μας, ἀπεκρίθη ἡ μαρκησία ἐγειρομένη. Ἐπλησίασεν εἰς ἐν κάτοπτρον, ἐθεώρησεν ἑαυτὴν μετ' ἐπιφάνειαν βλέμμα, καὶ ἐξηκολούθησε·

— Ἐκάμα διὰ σὰς τὴν μόνην ἐπὶ ζωῆς μου ἀσυλλόγιστον πράξιν. Δὲν μετανοῶ, ἀλλ' ἐπεθύμουν νὰ μὴ τὸ συλλογίζωμαι μόνη ἐγώ.

Ἐκβαλοῦσα δὲ τοῦ δακτύλου της χρυσοῦν δακτυλίδιον, οὗ ἡ λίθος ἦν ὠραία βήρυλλος.

— Ἀθήτε το, τῷ εἶπε, καὶ φορεῖτέ το εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἐρωτός μου· ἰδέτε, ὁμοιάζει με δάκρυον.

Ὅτ' ἐπρόσφερε τὸ δακτυλίδιον εἰς τὸν νεανίαν, ἠθέλησεν αὐτὸς νὰ τῆς φιλήσῃ τὴν χεῖρα.

— Προσέξατε, τῷ εἶπεν ἐκείνη· συλλογισθῆτε ὅτι εἶδα τὴν ἐρωμένην σας.

— Ὄ! ἀπήντησε, τὴν ἀγαπῶ ἐτι, ἀλλ' αἰσθάνομαι ὅτι θὰ σὰς ἀγαπῶ πάντοτε.

— Τὸ πιστεύω, ἀπεκρίθη ἡ μαρκησία καὶ δι' αὐτὸν ἴσως τὸν λόγον ἀναχωρῶ αὐριον δι' Ὀλλανδίαν, ὅπου πηγαίνω νὰ εὐρῶ τὸν σύζυγόν μου.

— Θὰ σὰς ἀκολουθήσω, ἀνέκραξεν ὁ Βαλεντίνος· μὴ ἀμφισβᾶλλετε, ἂν ἀφήσετε τὴν Γαλλίαν, θ' ἀναχωρήσω συγχρόνως με σὰς.

— Προσέξατε μὴ τὸ κάμετε· θὰ με βλάψετε καὶ εἰς μάτην ἠθέλατε προσπαθῆσαι νὰ μ' ἐπανίδητε.

— Ὀλίγον με μέλει· καὶ εἰς δέκα λευγῶν ἀποστασίν ἂν πρόκειται νὰ σὰς ἀκολουθήσω, θὰ σὰς δείξω τοῦλάχιστον τὴν εὐλικρινείαν τοῦ ἐρωτός μου, καὶ θὰ τὸν πιστεύσετε ἀκουσα.

— Ἀλλὰ σὰς λέγω ὅτι τὸν πιστεύω, ἀπεκρίθη ἡ Κυρία Πάρνης πονηρῶς μειδιῶσα· χαίρετε λοιπὸν, καὶ μὴ κάμετε αὐτὴν τὴν τρέλλαν· τείνασα δὲ τὴν χεῖρά της πρὸς τὸν Βαλεντίνον ἠμιανέωξε τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος της ἐν ἀποσυρθῆ.

— Μὴ κάμετε αὐτὴν τὴν τρέλλαν, προσέθηκεν εὐτραπέλωσ· ἢ, ἂν ἔχετε σκοπὸν νὰ τὴν κάμετε, γράψτε μου πρὶν δύο λέξεις εἰς Βρυξέλλας, ἀπ' ἐκεῖ δύναται τις ν' ἀλλάξῃ δρόμον.

Ἡ θύρα ἐκλείσε κατόπιν τῶν λόγων τούτων, καὶ

ὁ Βαλεντίνος, μείνας μόνος ἐξῆλθε τεταραγμένος τοῦ μεγάρου.

Δὲν κατώρθωσε νὰ κοιμηθῆ τὴν νύκτα, καὶ τὴν ἐπαύριον τὴν πρῶιαν δὲν εἶχεν ἐτι ὀρίσει τὴν μέλουσαν αὐτοῦ διαγωγὴν. Γραμματίον τι μελαγχολικὸν τῆς Κυρίας Δελωναί, ὅπερ ἔλαβεν ἄμα ἐγερθεῖς, τὸν ἐκλόμισε χωρὶς ὅμως νὰ τὸν κινήσῃ εἰς ὀριστικὴν τινα ἀπόφασιν. Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν χήραν ἐσπάρασσε τὴν καρδίαν του, ἐνῶ πάλιν ἡ ἰδέα τοῦ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν τολμηρὰν καὶ φιλάρεσκον μαρκησίαν συνεκίνει εὐφροσύνας τὰ στήθη του. Ἐβλεπε τὸν ὀρίζοντα, ἠκούαζε τὸν κρότον τῶν ἀμαξῶν, καὶ αἱ τρέλλαι τῶν παρελθόντων καιρῶν περιειδινοῦντο περὶ τὴν κεφαλὴν του· τί νὰ σὰς εἶπω; Ἐσυλλογίζετο τὴν Ἰταλίαν, τὰς ἡδονὰς, τὸ σκάνδαλον, τὸν Λωζὲν, μετημφιεσμένον εἰς ταχυδρόμον. Ἀφ' ἐτέρου δὲ ἀνεμιμνήσκετο ἀνησύχως τοὺς φόβους, οὓς τοσοῦτον ἀφελῶς εἶχεν ἐκφράσει ἐσπέραν τινα ἡ Κυρία Δελωναί. Τί φρικῶδες ἐνθύμημα ἠθέλε τῆ ἀφήσει! Ἐπανελάμβανεν καθ' ἑαυτὸν τοὺς λόγους αὐτοὺς τῆς χήρας: «Πρέπει νὰ καταστήτῃ ἡμέραν τινα ἀποτρόπαιος δι' ἐμέ;»

Διήγαγεν ἐγκλειστος τὴν ἡμέραν ὄλην, καὶ ἀφοῦ ἐξήντησεν ὅλα τὰ ἰδιότροπα καὶ παράδοξα τῆς φαντασίας του σχέδια: Ἀλλὰ τί θέλω λοιπὸν, ἠρώτησεν αὐτὸς ἑαυτόν. Ἄν θέλω νὰ ἐκλέξω μεταξύ τῶν δύο αὐτῶν γυναικῶν, πρὸς τί τόση ἀβεβαιότης; καὶ ἂν ἀγαπῶ ἐπίσης ἀμφοτέρας, διατί ἐτέθη μόνος μου εἰς τὴν δυσάρεστον ἀνάγκη νὰ χάσω μίαν τῶν δύο; Εἶμαι τρελλός; ἔχω τὸ λογικόν μου; Εἶμαι ἀπιστος ἢ εὐλικρινῆς; ὀλίγην γενναϊότητα ἢ ὀλίγον ἔρωτα ἔχω;

Ἐκάθησε πρὸ τῆς τραπέζης του, καὶ λαθὼν τὴν εἰκόνα ἣν ἄλλοτε εἶχε κάμει, ἐθεώρησε προσεκτικῶς τὸ ἀπιστον ἐκείνο ὁμοίωμα, ὅπερ ὁμοίαζε καὶ εἰς τὰς δύο ἐρωμένας του. Ὅτι τῷ εἶχε συμβῆ πρὸ δύο μηνῶν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν μνήμην του ὁ οἰκίσκος, τὸ μικρὸν δωμάτιον, ἡ ἐξ ἰνδικῶ ὑφάσματος ἐσθῆς καὶ οἱ λευκοὶ ὤμοι, τὰ μεγάλα γεύματα καὶ τὰ μικρὰ ἄριστα, τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ ἡ βελόνη τοῦ πλεξίματος, τὰ δύο μανδύλια, τὸ κεντημένον προσκεφάλαιον— τὰ ἐπανεῖδεν ὅλα. Ἐκάστη ὄρα τῆς ζωῆς του τῷ ἐδίδεν ἰδίαν συμβουλήν. «Ὄχι, διελογίσθη τέλος, δὲν πρόκειται νὰ ἐκλέξω μεταξύ δύο γυναικῶν, ἀλλὰ μεταξύ δύο δρόμων τοὺς ὁποίους ἠθέλησα ν' ἀκολουθήσω συγχρόνως, καὶ αἰτινες δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φέρωσιν εἰς τὸ αὐτὸ τέρμα· ἡ μία εἶναι ἡ τρέλλα καὶ αἱ ἡδοναί, ἡ ἄλλη

είναι ὁ ἔρωσ' ποῖον πρέπει νὰ λάβω; ποῖος φέρει εἰς τὴν εὐτυχίαν;

Σὰς εἶπα ἀρχόμενος τῆς διηγήσεως ταύτης, ὅτι ὁ Βαλεντίνος εἶχε μητέρα, ἣν ἠγάπα περιπαθῶς. Αὕτη εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐνῶ ἐκεῖνος ἦτο βυθισμένος εἰς τοὺς συλλογισμούς του. — Παιδί μου, τῶ εἶπε, σὲ εἶδα κατηφῆ σήμερον τὸ πρωί· τί ἔχεις; δύναμαι νὰ σὲ βοηθήσω; ἔχεις ἀνάγκην χρημάτων; ἀν δὲν δύναμαι νὰ σοὺ χρησιμεύω, δὲν ἠμπορῶ τοῦλάχιστον νὰ μάθω τὴν λύπην σου καὶ νὰ προσπαθῶ νὰ σὲ παρηγορήσω;

— Σ' εὐχαριστῶ, μητέρα, ἀπεκρίθη ὁ Βαλεντίνος. Ἐσχεδιάζω ταξείδιον, καὶ ἠρώτων τί δύναται νὰ μὰς καταστήσῃ εὐτυχεῖς, ὁ ἔρωσ' ἢ ἡ ἡδονή; ἐλθσύνου ὅμως τὴν στοργήν. Δὲν θ' ἀφήσω τὴν πατρίδα μου, καὶ ἡ μόνη γυνὴ εἰς ἣν θ' ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου εἶναι ἐκείνη ἣτις συγκατατίθεται νὰ τὴν μοιράσῃ μαζὺ σου.

ALFRED DE MUSSET.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.

Ο ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΔΑΡΓΙΝΚΟΥΡΤ.

Ἐπεισόδιον τῆς κατὰ τὸ 1854 Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως.¹

Α'.

Ἰπποπόσει ἡ πρώτη Ἰουνίου 1854.

Τὰ γαλῆνὰ ὕδατα τῆς λίμνης τῶν Ἰωαννίνων, ἀντανακλῶντα τὸ κυανοῦν τοῦ αἰθρίου οὐρανοῦ, κατοπτρίζουσι καὶ τὸ Μητρώον, ὄρος, ἢ μᾶλλον λόφον, ἐγειρόμενον παρὰ τὴν ἐπὶ τῶν ὄχθων τῆς λίμνης ἀναπαυομένην πρωτεύουσαν τῆς γηραιᾶς Ἠπείρου.

Αἱ πύλαι τοῦ εἰς στρατῶνα τῶν Ὀθωμανῶν χρησιμεύοντος φρουρίου εἶνε ὀρθάνοικται καὶ αἱ περιαιρεταὶ του γέφυραι χύνουσιν εἰς τὰς ἐρήμους τῶν Ἰωαννίνων ὁδοὺς τὰς ἀτάκτους ὁρδὰς, ὅσας ὁ στρατιωτικὸς τῆς Ἠπείρου διοικητὴς στέλλει κατὰ τῶν

1. Τὸ διήγημα τοῦτο εἶνε προῖον τοῦ γλαυροῦ καλῆμου τῆς γνωστῆς εἰς τὸν Ἑλληνικὸν φιλολογικὸν κόσμον καὶ πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐπιταλισθείσης Ἑλληνίδος Κυρίας Ἀγγελικῆς Βαρθολομαίας Πάλλη. Ἐγράφη, ὡς καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων τῆς Κυρίας ταύτης, ἰταλιστί· ἐνομοίωσεν δὲ ὅτι εὐραστοῦμεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν, καταχωρῶντες εἰς τὰς σῆλας τῆς Χρυσάλλιδος μεταφράσαι τοῦ διηγήματος τοῦτου, καὶ πολιτογραφῶντες ὅπως εἶπεν εἰς τὴν πολιτείαν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἔτι, ἄλλως, ἤθελεν εἶσθαι γνήσιον αὐτῆς τέκνον. Σ. τ. Δ.

ἐπαναστατῶν Ἑλλήνων, ἐστρατοπεδουμένων περὶ τὸ Κουτζουλιόν, χωρίον ὀλίγα μίλια ἀπέχον τῶν Ἰωαννίνων. Τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν εἶνε περίπου ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἰσμαήλ Βεῆ· συνοδεύει δ' αὐτὸς καὶ μικρὸν τι πεδινὸν πυροβολικόν, διοικούμενον παρὰ τοῦ ταγματάρχου Δαργινκούρτ, εὐγενοῦς γάλλου, μεταβάλλοντος ἐκεῖθεν ἵνα βοηθήσῃ τοὺς τούρκους εἰς ἐξόντωσιν τοῦ, οὕτω καλουμένου, σκυλολογίου, ὅπερ ἐτόλμα νὰ ἐπαναστῇ κατὰ τῶν ἰδίων του κυρίων, φερομένων πρὸς αὐτὸ, κατὰ τὴν γνώμην καὶ τοῦ ταγματάρχου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ εὐρωπαϊκοῦ τύπου, μεθ' ὅλης τῆς φιλανθρωπίας καὶ ἠπιότητος.

Μετὰ τῶν Ἀλβανῶν ἐξέρχονται τοῦ φρουρίου καὶ χίλιοι σχεδὸν ὀσμάνηδες τούρκοι, γνήσιον ἀσιανὸν αἷμα ἔχοντες εἰς τὰς φλέβας τῶν· τοὺς ἀναγνωρίζει τις εὐκόλως ἐκ τοῦ σοβαροῦ τῶν ἠθῶν καὶ τῆς φυσιογνωμίας τῶν ἐφ' ἧς καταφαίνεται πλέον τι ἢ ὑπερηφάνεια, ἡ ἐσωτερικὴ πεποιθήσις τῆς ἰδίας ἐπὶ τῶν συστρατιωτῶν αὐτῶν ὑπεροχῆς; ἄλλως τε καὶ ἡ ἐνδυμασία τῶν δὲν εἶνε ἡ ἀλβανικὴ φουστάνελλα, ἀλλ' ἡ ἀρλεκίνειος ἐκείνη στολὴ, ἡ εἰσαχθεῖσα ἀπὸ τινος εἰς τὸν σουλτανικὸν στρατόν.

Ὁ ταγματάρχης Δαργινκούρτ εἶνε περίπου πεντεκαίτησσαρακοντούτης· φέρει τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ στολὴν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ, καὶ ἰσπεθεὶ θυμῶδη ἀραβικὸν ἵππον δν ἐντέχνως περιελαύνει· παρ' αὐτῷ δ' ἰσπεθεὶ ὁ γραμματεὺς τοῦ Νικόλας, γεννηθεὶς ἐν Προβόζῃ καὶ ἐκ Γάλλων καταγόμενος.

Ὁ Δαργινκούρτ τῶ λαλεῖ συχνάκις ἑλληνιστί, πεπεισμένος ὅτι γνωρίζει τὴν ἑλληνικὴν κάλλιον καὶ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοὶ λαλῶν σφάλλει ἀπειράκις. Διερχόμενος τὴν πόλιν αἶρει τὸ βλέμμα πρὸς τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν, ἐλπίζων ἐπιχαρῖς τις μορφή νὰ φανῇ θαυμάζουσα τὸ ἄτομόν του· ἀλλ' οὐδ' εἰς αὐτὰς τῶν εὐρωπαϊκῶς ὠκοδομημένων οἰκιῶν τὰς θυρίδας φαίνεται ψυχὴ, καὶ στρεφόμενος ὁ ταγματάρχης πρὸς τὴν συνοδὸν του Νικόλαον τῶ λέγει μετὰ πείσματος:

— Δυστυχία! εἰς τί τόπον μ' ἐστειλαν· αἱ πόλεις αὐταὶ εἶναι φυλακαὶ γυναικῶν· τούρκοι καὶ Ἕλληνες κατατρώγονται ἀπὸ τὴν ζήλοτυπίαν· οὐδὲ εἷς κἂν μαυρὸς ὀφθαλμὸς νὰ μὲ ἴδῃ, ἢ ἐν χεῖλος κοράλλινον νὰ μοῦ μειδιάσῃ· πῆγαινε ἐπειτα νὰ κληυγῆς τὸ θεσσαλοηπειρωτικὸν σκυλολόγι·

Ἐνῶ οἱ ἄλβανοὶ ὠδεύον πρὸς τὸ Κουτζουλιόν, προστατευόμενοι ὑπὸ τοῦ σκότους ὀμιχλώδους νυκτῆς, οἱ Ἕλληνες, ἐστρατοπεδουμένοι εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖ-

νο, ἀπέχον μίαν ὥραν σχεδὸν τῶν Ἰωαννίνων, ἀφῶ λιτῶς ἐδείπνησαν κ' ἔθεσαν τοὺς νυκτοφυλακὰς τῶν, ἠτοιμάζοντο ν' ἀποσυρθῶσιν εἰς τὰς καλύβας τοῦ χωρίου, ἵνα διανυκτερεύσωσιν. Ὁ θεσσαλὸς Θεόδωρος Γρίβας ἐκεῖτο ἤδη ἀπὸ δύο ἡμερῶν ἀσθενῆς, καὶ εἶχε πολλάκις μνησθεῖς εἰς τὸν Ἰσκον, ἄλλον Ἠπειρώτην ὄπλαρχηγόν, νὰ σπεύσῃ μετὰ τῶν ἐνόπλων του εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐν Κουτζουλιῶ στρατοπέδου, ὅπερ ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἤθελεν ἐπαρκέσει εἰς ὑπεράσπισιν τῆς σπουδαίας ἐκείνης θέσεως, ἐνεκα τῆς γειτονίας τῶν Ἰωαννίνων, ὅπου οἱ Τούρκοι ἐσώρευον σημαντικὰς δυνάμεις. Ὁ Ἰσκος ὅμως δὲν ἐφαίνετο, καὶ ὁ Γρίβας ἀνησυχῶν δὲν κατῴρωνε νὰ κλείσῃ τὸ ὄμμα.

Εἰς τὸ μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένον τῆς εἰς Ἰωάννινα ἀγοῦσης ὁδοῦ ἄκρον τοῦ χωρίου κατῴκει ὁ νέος Ἀναστάσιος· ἦτον υἱὸς ἐνὸς Σουλιώτου, ὅστις, ἐγκαταλιπὼν τὰ πάτρια ὄρη, ἵνα μὴ κύψῃ εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ ἄλλῃ, εἶχεν ἐπανακάμψῃ εἰς τὸ πατρικὸν ἔδαφος ἀπὸ τῆς φιλοζένου ἀκτῆς τῆς Κερκύρας, ἅμα ἠκούσθη ὁ πρῶτος πυροβολισμὸς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, καὶ πολέμησας εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Μάρκου Βότζαρη, κατόκησε μετὰ ταῦτα εἰς Μεσολόγγιον, ὅταν, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τοῦ ἥρωος, ἡ ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχία ἐκύρωσε τὴν ἐλευθερίαν 600,000 Ἑλλήνων, καταδικάσασα τὰ λοιπὰ 13 ἢ 14 ἑκατομμύρια νὰ μείνωσι δούλοι τῆς Πύλης.

Ὁ Ἀναστάσιος ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ἣτις κατέστη θαυμαστὴ διὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον ὑπεράσπισίν τῆς καὶ τὸν ἥρωϊκὸν θάνατον τοῦ ἐπισκόπου τῆς καὶ ὄλων τῶν μὴ δυνηθέντων νὰ ἐξορμήσωσι μὲ τὰ ὄπλα εἰς τὰς χεῖρας. Ὁ υἱὸς τοῦ Σαλιασκού ἐσπούδασεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, κατόπιν δὲ περιήλθε τὴν Εὐρώπην χρησιμοποιοῦν οὕτω τὴν πλουσίαν κληρονομίαν ἐμπόρου θεῖου του.

Ἐτεῖνε τὴν στιγμὴν ἐκείνην προσεκτικὸν τὸ οὖς εἰς τὴν μελαγχολικὴν τοῦ μονοχόρδου ἀρμονίαν, ὄργανον ἀγαπητοῦ εἰς τοὺς ὄρεινους Ἠπειρώτας, πρὸς ὃ ἐν τῶν παλληκαριῶν τοῦ ὑπὸ τὸν Ἀναστάσιον στίφους ὑπέμελλε θρηνώδεις τι ἄσμα διὰ τὸν θάνατον γενναίου πολεμιστοῦ, καυχήμετος τοῦ Σουλίου. Οἱ ἑταῖροι τοῦ ψάλτου τὸν περιεκύκλουν ἐπίσης ἐν βαθυτάτῃ προσοχῇ. Στροφαὶ τινες τῆς ἐλογείας ἐκείνης ἐφθάνον ἐκ διαλειμμάτων εἰς τὰ ὦτα τοῦ Ἀναστασίου καθ' ἂς, στιγμὰς ἐκόπαζεν ὁ ἀνεμος, καὶ ἐκλινε τότε ἐκεῖνος πρὸς τὸ μέρος ὅθεν τὸ ἄσμα ἤρχετο, ἵν' ἀκούσῃ τὴν συλέχειαν τοῦτο

ὅμως ἦτον ἐντελῶς μηχανικὸν κίνημα, διότι ἡ ψυχὴ τοῦ νέου ἦτον ἄλλοῦ καὶ προσεπάθει νὰ διαρρήξῃ τὸν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος πέπλον, νὰ ἐξηγήσῃ τὸ διατὶ τῶν συμβαινόντων, καὶ ν' ἀνεύρῃ αἰτίους διὰ τὴν πατρίδα του οἰωνούς.

Ἐκάθητο ἤδη πρὸ δύο ὥρων βυθισμένος οὕτως εἰς τὰς βαθείας αὐτοῦ μελέτας, ὅταν ἤκουσε γνωστὴν καὶ προσφιλῆ φωνὴν κρᾶζουσαν αὐτὸν κατ' ὄνομα. Ἦτο ὁ Κωνσταντῖνος Κρίσσοδος, νέος καὶ αὐτὸς, γεννηθεὶς εἰς Κέρκυραν καὶ ἀνατραφεὶς εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα.

— Ἀναστάσιε, τῶ εἶπε, τί συλλογίζεσαι;

— Ἀλλοίμονον! ἀπήντησεν ὁ υἱὸς τοῦ Σαλιασκού, εἴν' εὐκόλον νὰ μαντεύσῃ τις τί συλλογίζεται εἰς Ἕλληνα, εἰς Σουλιώτην, κατὰ τὰς κρισίμους αὐτὰς περιστάσεις.

— Ἐρχομαι νὰ σοὺ φέρω πολλὰς εἰδήσεις· ὁ Γρίβας τὰς ἔλαβε παρ' ἐνὸς πεζοδρόμου, φθάσαντος πρὸ ὀλίγου ἐξ Ἄρτης.

— Ἐμπρὸς λοιπὸν, λέγε.

— Ἡ ἐπανάστασις ἐξαπλοῦται ὁλονὲν εἰς τὴν Θεσσαλίαν.

— Δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ γείνη ἄλλῶς.

— Ἡ Πελοπόννησος ταράττεται.

— ὦ! τὰ ἑλληνικὰ πράγματα! διχόνοια εἰς τὴν γαλήνην, ὁμόνοια εἰς τὴν τρικυμίαν.

— Ἐως ἐδῶ πηγαινέει καλά· οἱ πρέσβεις ὅμως τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας ἀπειλοῦν νὰ κάμουν στρατιωτικὴν κατοχὴν ὅπου γείνη κίνημα.

— Ὅθ' ἦνε ἀπειλαὶ κατὰ τύπον μόνον.

— Κ' ἐγὼ τὸ εἶπα, ἀπήντησεν ὁ καλὸς Κωνσταντῖνος· οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἄγγλοι ἀγαποῦν τὴν Ἑλλάδα καὶ δὲν θὰ ἐμποδίσουν τοὺς ἀδελφοὺς μας νὰ μὰς βοηθήσουν.

— Αὐτὴ εἶνε καὶ ἡ ἐδική μου γνώμη, προσέθηκεν ὁ Ἀναστάσιος καὶ ἠγέρθη.

Οἱ δύο φίλοι ἐξῆλθον τοῦ οἰκίσκου.

— Ὁ Λάμπρος Ἰσκος δὲν φαίνεται, εἶπεν ὁ Κωνσταντῖνος.

— Καὶ ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἦνε μακρὰν, ἀπήντησεν ὁ Ἀναστάσιος.

— Ὅθ' ἔλθῃ.

— Ἀλήθεια, εἶνε καὶ μία ἄλλη εἰδήσις.

— Καὶ δὲν μὲ τὴν λέγεις;

— Τὴν εἶχα λησμονήσει. Τὸ πυροβολικὸν τοῦ Δερβέναγα ἔχει ἕνα Γάλλον διοικητήν.

— Ὅθ' ἦνε κανεὶς ἀπὸ τοὺς συνήθεις ἐξωμότας.

— Ὅχι· ἦλθε μὲ τὴν συναίνεσιν τῆς Κυβερνήσεώς του.

— Καὶ ὅμως ἡ Κυβέρνησις τοῦ γνωρίζει ὅτι τὸ πυροβολικὸν τοῦ Δερβέναγα θὰ χρησιμεύσῃ ἐναντίον μας.

— Αὐτὸ εἶνε ἴσα ἴσα τὸ ἐπιχείρημα τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται ὁ γέρον ἐκεῖνος Φαναριώτης, ὁ γραμματικὸς τοῦ Γρίθα, διὰ νὰ μὲ πείσῃ ὅτι οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Γάλλοι θὰ μᾶς πολεμήσωσι.

— Ἀδιάφορον ἄς γείνη τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! ἡμεῖς θὰ κάμωμεν τὸ καθήκον μας· ἂν δεθώμεν χεῖρας καὶ πόδας, οὔτε τὸ σφάλμα οὔτε ἡ ἐντροπὴ εἶνε ἰδική μας.

Καὶ οἱ δύο νέοι κατεκλίθησαν, καὶ ὁ ὕπνος ἐκλείσσε τὰ βλέφρατά των.

Ἐκοιμῶντο ἀπὸ δύο ἡδῆ ὥρων, ὅταν φοβερός κρότος ἀντήχησεν εἰς τὸ χωρίον, ἀποτελούμενος ἀπὸ συγκεχυμένας ἀγρίας κραυγᾶς, πυροβολισμοῦ καὶ κωνοβολισμοῦ. Ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ Ἀναστάσιος ἠγέρθησαν πάραυτα, ἤρπασαν τὰ ὄπλα των καὶ ἐξήλθον τοῦ οἴκου. Εἶδον μακρόθεν πυρπολούμενας τὰς καλύβας τοῦ χωρίου καὶ εἰς τὴν λάμπην τῆς πυρᾶς διέκρινον τοὺς ἐταίρους των μαχομένους πρὸς τοὺς ἐξ Ἰωαννίνων ἐξεληθόντας Ἀλθανούς. Κραυγαὶ ὀδύνης ἐξήλθον τῶν στηθῶν ἀμφοτέρων, καθότι ἐγνώριζον ὅτι ἦσαν μόνον 300, ἐνῶ οἱ ἔχθροὶ ἦσαν δεκαπενταπλάσιοι.

Ὁ Ἀναστάσιος συνήθροισεν ἐν τάχει τοὺς ἰδικούς του καὶ ἔδραμε νὰ βίβῃ μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου ὅπου μεγαλειότερος ἦτον ὁ κίνδυνος.

Ἡ οἰκία, ἐν ἣ ἔκειτο ἀσθενῶν ὁ Γρίθας, ἦτο περιεζωσμένη καὶ ἡ θύρα της κατέπιπτεν ἤδη ὑπὸ τοὺς κτύπους τῶν προσβολῶν. Ὁ Ἀναστάσιος καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἐφθασαν ἐνῶ τὰ σаниδῶματα καὶ αἱ θύραι κατέρρεον ὑπὸ τὰς ἐπανειλημμένας προσβολὰς τῶν μανιωδῶν ἐκείνων. Αἱματώδης πάλιν συνήφθη καὶ σωρὸς πτωμάτων ἠγέρθη πρὸ τῆς οἰκίας.

Ὁ Γρίθας ἀφείκει κληνῆρης μετὰ τῶν ὀλίγων συντρόφων του, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ παρρησιασθεὶς εἰς τοὺς μαχομένους, ἐγένετο δεκτὸς παρ' ἄλλων μὲν μὲ φωνὰς χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ, παρ' ἄλλων δὲ μὲ βλασφημίας καὶ κατάρας. Μολοντί δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν προστεθέντων μαχητῶν μόλις ἀνέβαινεν εἰς 10, οὐχ ἦττον ἡ ἐλπίς καὶ τὸ θάρρος τῶν Ἑλλήνων ἠδύσε τοσοῦτον, ὥστε οἱ Τούρκοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν οἰκίαν ἦσαν ὅμως Τούρκοι Ἀλθανοὶ καὶ οὐχὶ Ἀσιανοὶ, οἱ δὲ μεγαλόφυχοι τοῦ Γρίθα κρατιῶνται καὶ οἱ συμμαχηταὶ των δὲν κατέρχονται νὰ τοὺς διώξωσι ἐκ τοῦ χωρίου, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον ὁ ταγματάρχης Δαργινκούρτ εἶχε θέσει εἰς ἐνέργειαν τὸ πυροβολικὸν του, ὅπερ

καὶ τοὶ πληθῶνον τυχαίως καὶ φονεῖον πολλάκις καὶ αὐτοὺς τοὺς Τούρκους, ἠδύσανεν οὐχ ἦττον τὴν φρικτὴν τῆς θέσεως τῶν Ἑλλήνων. Ὁ ταγματάρχης δὲν γυχαριστεῖτο ἐκ τῆς ἐπιμονῆς των ἀντιστάσεως, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ πῶς τὸ σκυλολόγιον ἐκεῖνο (ἐπίθετον δι' οὗ ἐτίμα συνήθως τοὺς ἐπαναστάτας) δὲν εἶχεν ἐτι παραδοθῆ ἢ παντελῶς ἐξοντωθῆ. Κινηθεὶς εἰς θαυμασμὸν καὶ σχεδὸν εἰς ἀκούσιον σέβας: «Καὶ οἱ λησταὶ ἔχουν γενναϊότητα, εἶπε, διατί τάχα νὰ μὴ ἔχουν οἱ Κλέφται;»

Οἱ Ἀλθανοὶ εἶχον αἰχμαλωτίσει Ἑλλήνᾶ τινα, οὗ τὰς χεῖρας εἶχε πληγῶσι διαβράγην τὸ πυροβόλον· τὸν ὑβρίζον καὶ τὸν ἐκτύπουν βαρβάρως, καθ' ἣν στιγμὴν διέβη πλησίον των ὁ ταγματάρχης: Ἀφῆτέ τον, ἐκραζεν· ὁ ἄθλιος ἐτιμωρήθη ἤδη.

Ἐνῶ ἡ τύχη τοῦ Γρίθα καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐφαίνετο πλέον ἀπληπισμένη, νέαι κραυγαὶ ἀκούονται ἀπὸ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τῆς ὁδοῦ τῶν Ἰωαννίνων καὶ θροῦς μέγας ἀνθρωπίνων βημάτων καὶ ποδοβολητῶν ἵππων ἀκούονται πάντοτε ἐγγύτερον.

— Γρίθας, Ἡπειρος Θεσσαλία, ὀνόματα ἱερὰ καὶ προσφιλῆ εἰς τοὺς γενναίους τοῦ Γρίθα μαχητὰς ἀντηχοῦσιν εἰς τὰ ὠτά των ἀπὸ φίλων ἐξερχόμενα στομάτων.

Ὁ Ἀλμπρος Ἴσκος φθάνει μετὰ τῶν πεντακοσίων του ὀπλιτῶν ὁ Θεὸς τὸν στέλλει νὰ μεταβάλῃ τὴν ἐκβατὴν τῆς νυκτερινῆς ἐν Κουτζουλιῷ συμπλοκῆς.

Οἱ Ἀλθανοὶ καὶ οἱ ὀσμανλῆδες, προσβληθέντες μετὰ νέας ὁρμῆς, τρέπονται εἰς βιαίαν φυγὴν, καὶ μὴ κατορθοῦντες νὰ συσσωματωθῶσι, λαμβάνει ἕκαστος τὴν πρῶτην εἰς τὰ ὄμματά του παρρησιαζομένην ἀτραπὸν.

Ὁ ταλαιπώρος Δαργινκούρτ προσπαθεῖ νὰ σώσῃ τὸ πυροβολικὸν του, πρᾶγμα λίαν εὐκόλον, καθότι οἱ Ἕλληνες οὔτε συλλογίζονται κἄν νὰ τὸ καταλάβωσι, συνειδημένοι εἰς πολεμικὴν ἀποκλείουσαν τὰ τηλεβόλα. Βλέπει δὲ κατάπληκτος τὴν σύγχυσιν καὶ ἀταξίαν τῆς φυγῆς, ἣν ἐπιμένει καλῶν ἀπιχώρησιν, καὶ συλλαμβάνει τὸ σχέδιον νὰ συσσωματώσῃ πάλιν τοὺς στρατιώτας καὶ νὰ διευθύνῃ ὅλους τοὺς φυγάδας πρὸς τὴν ὁδὸν τῶν Ἰωαννίνων, ἵνα φθάσωσι τοῦλάχιστον ἐκεῖσε οὐχὶ τόσο ἐπισπῆντως. Ἀναζητεῖ πρὸς τοῦτο τὸν Νιστὰν Βέην, ἵνα συνεννοηθῇ μετ' αὐτοῦ εἰς πραγματοποίησιν τοῦ σχεδίου του, ἀλλ' ὁ δυστυχὴς Τούρκος διοικητὴς καταπληγῶμένος παρὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ καταπατηθεὶς παρὰ τῶν Τούρκων κείται ἀμωρον καὶ αἰμόφυρτον πτώμα κατὰ γῆς.

— Ὁ κακομοῖρος ὁ Τούρκος! ἀνακράζει ὁ ταγματάρχης· ἄς προσπαθῆσω τοῦλάχιστον νὰ τὸν ἐπαναφέρω εἰς Ἰωάννινα, διὰ νὰ μὴ κακομεταχειρισθῶν οἱ κλέφται τὸ πτώμα του.

Καὶ ταῦτα λέγων, προβαίνει μὲ τὴν σπάθην εἰς τὴν χεῖρα ἵνα διαφιλονεικήσῃ τὸ πτώμα πρὸς 5 ἢ 6 Ἕλληνας, οἵτινες τὸ περικυκλοῦσιν, ἀναγνωρίζαντες το καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ φέγγος τῆς πυρκαϊᾶς.

— Ἐξω, σκυλολόγιον, ἀνέκραξε, σεβασθῆτε τοὺς νεκρούς.

— Εἶνε ὁ Γάλλος; εἶπον μετὰζύ των τὰ παλληκάρια.

— Κάτω τὰ ὄπλα, ἀνέκραξεν εἰς ἐξ αὐτῶν, στρέφων πρὸς τὸν ἀντροφόν του, ὅστις ἠτοιμάζετο νὰ σκοπεύσῃ τὸν ταγματάρχην.

— Τί θέλει ὁ Φράγκος; ἀπάντησεν εἰς τῶν θρασυτέρων διατί ἀνακατῶνεται εἰς ταῖς δουλειαῖς μας; νὰ πάγῃ ὁτὸν διάβολον!

Καὶ διεύθυνεν ἤδη τὸ πυροβόλον του.

Ἄλλ' ὁ ἀνακράζας πρὸ μικροῦ «κάτω τὰ ὄπλα» τοῦ τὸ ἤρπασεν ἀπὸ τὰς χεῖρας, καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν Δαργινκούρτ, κράζοντα: Δολοφόνοι!

— Δὲν εἰμεθα δολοφόνοι! τῷ εἶπε γαλλιστί, ἀλλ' ἀπὸ ταλαιπώρους ὀρεινοὺς δὲν δύνασθε βεβαίως νὰ ἀπαιτήσετε τὴν τάξιν καὶ τὴν πειθαρχίαν, ἥτις λείπει καὶ θὰ λείπῃ πάντοτε ἀφ' ὅλους τοὺς ἐβελοντάς τοῦ κόσμου.

— Ζήτω ἡ Γαλλία! ἀνέκραξεν ὁ ταγματάρχης, καταληφθεὶς ὑπ' αἰφνιδίου ἐνθουσιασμοῦ διότι ἤκουε τὴν γλωσσάν του μετὰζύ τῶν ὀρυμῶν τῆς γηραιᾶς Ἡπείρου. Ζήτω ἡ Γαλλία, ζήτω! — κατόπιν δὲ ἀγαπητὴ φίλε, προσέθηκε, ἐπεθύμουν, ἂν συγκατατίθεσθε, νὰ ἐπαναφέρω εἰς Ἰωάννινα αὐτὸ τὸ πτώμα· εἰς ἡμᾶς τοὺς χριστιανούς ἐπιτρέπεται ν' ἀμεριμνῶμεν περὶ τοῦ σώματος μας· δι' ἓνα ἄπιστον ὅμως τὸ σῶμα εἶνε τὸ πᾶν, καὶ μετὰ θάνατον τὸ σῶμά του μόνον μένει... ὁ κακομοῖρος αὐτὸς ἔχει σύζυγον, ἔχει τέκνα...

Οἱ Ἕλληνες ὑπεμεδιάσαν.

— Ἄς ἦνε· λαβετέ τον, ἀπάντησεν ὁ Ἀναστάσιος· πρέπει ὅμως νὰ τὸν φορτώσετε εἰς τοὺς ὤμους σας, διότι ἐμείνατε μόνος.

— Ἄ! ἄθλιον γένος! ἀνέκραξεν στρέφων ὀπίσω καὶ βλέπων τοὺς Τούρκους ἤδη μακρὰν... κύτταξε πῶς ἄφσαν εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸν διοικητῆν των! θὰ ἤμην ἄρα γε ζωντανὸς ἐγὼ, ἂν δὲν ἦσαν τόσο εὐγενεῖς οἱ κύριοι κλέφται; Σὲς συστάνω νὰ θάψετε τὸν Νιστὰν Βέην ὡς κελὸι χριστιανοὶ, εἶπεν ἔπειτα εἰς τοὺς Ἕλληνας, λαλῶν τὰ γαλλο-ἑλληνικά του.

Ἐχαίρετῃσε φιλοφρόνως, ἐκέντησε τὸν ἵππον του, καὶ φθὰς μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας τοὺς φυγάδας ἔλαβε μετ' ὅσων ἐξ αὐτῶν ἐδυνήθη νὰ συσσωματώσῃ τὴν εἰς Ἰωάννινα ἀγροσαν, ὅπου ἐβῆσσε πρὸς τὸ λυκόφως.

Διαβαίνων τὴν πόλιν, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸ φρούριον, αἶρει καὶ πάλιν τὸ βλέμμα ὁ Δαργινκούρτ, πρὸς τὰς θυρίδας τῶν οἰκιῶν οὐχὶ πλέον ἐπιθυμῶν ἀλλὰ φοβούμενος μὴ τουρκικὴ τις ἢ ἑλληνικὴ καλλονὴ παρατηρήσῃ τὸν ἀξιολύπητον διοικητῆν τοῦ καταφυγαδευθέντος στρατοῦ.

Β΄.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὰ ἐν Κουτζουλιῷ συμβάντα, ἀπόσπασμα Ἀλθανῶν ἐπέστρεφεν εἰς Ἰωάννινα, ἐπισκεφθὲν τὰ μὴ μετασχόντα ἐτι τῆς ἐπαναστάσεως χωρία. Σκοπὸς δὲ κύριος τῆς περιοδείας ἦτο ἡ ἐκ προκαταβολῆς εἰσπραξις φόρων τριῶν ἐτῶν, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ταλαιπώρων Ἑλλήνων ἀρπαγὴ ὀλοκλήρου τῆς συγκομιδῆς των, πρὸς ἀποταμίευσιν αὐτῆς ἐν τῷ φρουρίῳ τῶν Ἰωαννίνων. Ἦν δὲ τοῦτο προνοητικὸν μέτρον κατ' ἐνδεχομένου λιμοῦ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελε πολιορκηθῆ τὸ φρούριον παρὰ τῶν ἐβελοντῶν τοῦ Γρίθα.

Εἰς ἐν τῶν χωρίων αὐτῶν οἱ Ἀλθανοὶ εἶχον συλλάβει τὸν Ἀναστάσιον Σαλιάσκον, περιοχόμενον αὐτὰ κατὰ διαταγὴν τοῦ Γρίθα πρὸς ἀναστάτῳσιν τῶν κατοίκων.

Οἱ ἄγριοι Σκιπητάραι θὰ εἶχον ἤδη φονεύσει, μόλις πεσόντα εἰς τὰς χεῖράς των, τὸν νέον Ἕλληνα, ἂν ὁ Δερβέναγας δὲν εἶχε διατάξει νὰ ὀδηγηθῶσιν ὅλοι οἱ αἰχμαλωτοὶ ζῶντες εἰς Ἰωάννινα, καὶ τοῦτο διότι ἡ Πύλη εἶχε παραδεχθῆ τὰ ἔθιμα τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν, ἵνα εὐαρεστήσῃ εἰς τοὺς ἰσχυροὺς αὐτῆς συμμάχους.

Ὁ Ἀναστάσιος ἤχη εἰς Ἰωάννινα, ἵνα κλεισθῇ ἐκεῖ εἰς τὰς εἰρκτὰς τοῦ φρουρίου, ὁ δὲ ἥλιος κατήρχετο ἤδη πρὸς τὴν δύσιν, ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν εὐρείαν αὐλὴν τὴν χρησιμεύουσαν εἰς στρατῶνα τῶν ὀπλιτῶν τοῦ Δερβέναγα. Τὴν εὐρὴν σχεδὸν ἐρημὸν· μόλις ὅμως τὸν εἶδον οἱ ὀλίγοι ἐκεῖ εὐρισκόμενοι Ἀλθανοὶ, ἤρχισαν ρίπτοντες κατ' αὐτοῦ λίθους καὶ ἀκοθαρσίας. Ὁ διοικητὴς τῆς συνοδίας του τὸν παρέδωκε εἰς τὸν δεσμοφύλακα, ὅστις, συνοδευόμενος ὑπὸ δύο Ἀλθανῶν, ὠδήγησεν αὐτὸν ὑπὸ σκοτεινότερον θόλον, καὶ ἀνοίξας τὴν εἰσόδον τῆς εἰρκτῆς τὸν εἰσήγαγεν, ὠθήσας ἀποτόμως, καὶ δεδεμένον ὡς ἦτον, ἐντὸς αὐτῆς, καὶ ἐπανακλείων

την θύραν τὸν ἀφῆκεν εἰς τὸ σκότος καὶ τοὺς ἀλγεῖνους τοῦ διαλογισμοῦ.

Ὁ υἱὸς τοῦ Σαλιασκού δὲν ἦτο μόνος ἐν τῇ εἰρηκτῇ ἐκείνῃ, ὅπου καὶ ἄλλος ἤδη δεσμώτης εἶχε προηγηθῆ αὐτοῦ.

Ὅτε ὁ Ἀναστάσιος ἐνόησεν ὅτι εἶχε σύντροφον, — Ποῖος εἶν' αὐτοῦ; ἐκραξε.

— Εἷς Ἕλληνα ὀρθόδοξον, ἀπήντησεν αὐτῷ ἀρβένωπῃ καὶ σταθερᾷ φωνῇ.

— Κ' ἐγὼ εἶμαι Ἕλληνα ὀρθόδοξος ἀπεκρίθη ὁ Ἀναστάσιος· εἶσαι ὀρεινός ἢ πεδινός;

— Εἶμαι υἱὸς τοῦ γηραιοῦ λέοντος τοῦ Σουλίου, καὶ ὀνομάζομαι Δῆμος.

— Κ' ἐγὼ εἶμαι υἱὸς τοῦ Σπύρου Σαλιασκού.

— Συμπατριῶται, δις ἀδελφοί, ἐπανελάθεν ὁ Δῆμος, καὶ οἱ δύο δεσμῶται διηγήθησαν ἀμοιβαίως πῶς εἶχον πέσει εἰς χεῖρας τῶν Τούρκων.

Ὁ Δῆμος εἶχε συλληφθῆ εἰς παλαιάν τινα οἰκίαν, ἐνῶ εἰλάμβανεν ὀλίγην τροφήν μετὰ μακρὸν δρόμον, ὃν εἶχε βαδίσει διὰ τῶν ὄρεων πρὸς ἐντευξίν τοῦ Γρίβα.

Ἐνῶ οἱ δύο Ἕλληνες συνδιελέγοντο μεταξύ των, μέγας θόρυβος ἠκούσθη εἰς τὴν αὐλήν, καὶ τοὶ δὲ χεῖρας καὶ πόδας δεδεμένοι, κατώρθωσαν ἐν τούτοις οἱ δεσμῶται νὰ συρῶσι μέχρι σιδηροφράκτου τινος παραθύρου, βλέποντος εἰς τὴν αὐλήν.

Ἡ αὐλὴ αὕτη ἦτο πλήρης ἐνόπλων καὶ ἡμιγύμων στρατιωτῶν, κεκαλυμμένων μὲ κοριορτόν καὶ ἰλὸν, εἰς κατάστασιν πολὺ χειροτέραν ἐκείνης εἰς ἣν ἦσαν οἱ ἀπὸ τῶν Ἰωαννίνων ἐπανακάμποντες ἄλθανοὶ τοῦ Νισσάν-Βεη.

Μόλις ἰδόντες οἱ δύο Ἕλληνες εἰς τὴν λάμπιν τῶν δαδῶν καὶ φανῶν τὸ ἐλεεινὸν ἐκεῖνο θέαμα, ἀντήλαξαν μεταξύ των βλέμμα ἐκφράζον χαρὰν καὶ γονυπετήσαντες κυχάριστησαν τῷ Θεῷ. Οἱ Ἕλληνες εἶχον νικήσει καὶ εἰς τὸ Πέτα· ἢ οἰκτρά κατάστασις τῶν ἐπανεληθόντων Τούρκων πολεμιστῶν τὸ ἐμαρτύρει σαφέστατα.

Μετὰ ἡμίσειαν σχεδὸν ὄραν ὀλολυγμοὶ καὶ βλασφημίας ἐκλόνησαν τὴν αὐλήν.

— Εἶνε συνήθεια τῶν Τουρκαλβανῶν, εἶπεν ὁ Ἀναστάσιος.

— Εἶνε ἄγρια θηρία, ἀπήντησεν ὁ Δῆμος, καὶ ὁμοῦς τοὺς μισῶ ὀλιγώτερον τῶν Ὄσμανλίδων.

— Κ' ἐγὼ, ἐπανελάθεν ὁ Ἀναστάσιος, ὑποφέρω μετ' ὀλιγώτερας ἀντιπαθείας τὰς ἀναίδεις τῶν κραυφᾶς παρὰ τὴν ψυχρὰν θηριωδίαν τῶν ἀσιανῶν ἐταίρων τῶν, διότι γνωρίζω ὅτι οἱ πρόγονοὶ τῶν ἦσαν Ἕλληνες καὶ πιθανὸν καὶ αὐτοὶ ποτε νὰ γίνωσιν

ἀδελφοὶ μας, μολονότι τώρα μᾶς μισοῦν πλέον τῶν τούρκων.

(*Ἐπιτεταὶ συνέχεια.)

A.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΒΡΑΣΙΛΙΑΝ.

«Δὲν μοὶ λέγεις, φίλτατε, πῶς σοῦ ἤλθεν ἡ ἰδέα νὰ ταξειδεύσῃς εἰς Βρασίλιαν; εἰς τὸν νοσῶδη ἐκεῖνον τόπον ὅπου ἐπιπολάζουν οἱ κίτρινοι πυρετοὶ, ὅπου εὐρίσκονται ἰσθόλοι ὄφεις ἐπικίνδυνοι καὶ θανατηφόροι;

— Τί θὰ ὑπάγῃς νὰ κάμῃς εἰς Βρασίλιαν; ἐλεγεν ἄλλος ἄνθρωπος σώας ἔχων τὰς φρένας δὲν ἀποφασίζει ποτὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς ἀντίποδας; ἐκτὸς ἂν τὸν ἐκλέξωσιν αὐτοκράτορα.

— Ἀνοχωρεῖτε ἀληθινὰ εἰς Βρασίλιαν; ἀνακράζει ἡμέραν τινα ὁ ὑποδηματοποιὸς μου θαυμασία ἢ σύμπτωσις! διότι θὰ σὰς ζητήσω μίαν χάριν· ἕνας δηλαδὴ Κύριος ἐπιδεικνυόμενος τὸν κόμητα μοὶ ἔδωκε μίαν παραγγελίαν, ἀλλ' ὅταν μετὰ τινος ἡμέρας τῷ ἔστειλα τὸν λογαριασμόν, ὁ φίλος τὸ εἶχε στρήψει διὰ τὴν πατρίδα του τὴν Βουρβόνην.

Ἰπεσχέθη καὶ εἰς αὐτὸν νὰ προσπαθῆσω παντὶ σθένει ν' ἀποσπάσω ἀπὸ τὸν κόμητά του τὰ ὀφειλόμενα χρήματα, ἢ τοῦλάχιστον γραμμάτιον πληρωτέον ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει, καὶ τὸν ἐξεφορτώθην.

Τοιαῦτα καὶ ἄλλα παρόμοια ἤκουον καθεκάστην, καὶ τόσα πολλὰ, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰ ἀπαριθμήσω· ὡς χάλαζα μοὶ διευθύνοντο πανταχόθεν ἐρωτήσεις, παραγγελίαι καὶ συμβουλαί. Πρόσεξε, μοὶ ἔλεγεν ὁ εἷς, χρειάζεται μεγάλη προφύλαξις εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα· ἄλλως ἀφεύκτως θὰ τὴν πάθῃς· νὰ ἐνδύεσαι πάντοτε φλανέλλαν καὶ λευκὰ ἐνδύματα, καθὼ ἐμποδίζοντα τὴν καυστικότητα τοῦ ἡλίου. Μακρὰν ἀπὸ λινὰ, ἔλεγεν ἄλλος, νὰ τὰ ἀποφεύγῃς ὅσα δύνασαι καὶ νὰ μεταχειρίζεσαι ἀντὶ τούτων βαμβακερά. Ἄλλος τις ἐπὶ τέλους μοὶ ἐσύστησεν, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, καὶ τὸν βαμβακερὸν σκοῦφον. Ἠναγκάσθη πρὸς τούτοις ἐνδίδων εἰς τὰς προτροπὰς τῶν φίλων, ἐπαναλαμβάνοντων ὅτι θὰ μὲ φάγωσιν αἱ κόρυζαι ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, νὰ λάβω μαζὺ μου μεγάλην ποσότητα ἀντικορυζικῆς κόνεως· καὶ ὁμοῦς δὲν συνήτησα καθ' ὅλον τὸν διάκλον οὔτε ἐν ἐκ τῶν ἀνθρωποφάγων αὐτῶν ζωῶν. Καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν ἀκόμη τῶν

ἐνδύματων μου φίλοι καὶ συμβουλαὶ δὲν ἔλειψαν, ὥστε ἐβιάσθην νὰ ἀγοράσω ὅλα τὰ ἀνοικτὰ χρώματα, ἐνῶ ἴσα ἴσα οἱ Βρασιλιανοὶ συνειθίζουσαν νὰ ἐνδύονται μελανὰ, ὄχι μόνον εἰς τὰς συναναστροφὰς, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῃ μεσημβρίᾳ ὅταν ὁ ἥλιος εὐρίσκεται εἰς τὸ Ζενίθ.

Καὶ ταῦτα μὲν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως, ἀφότου δὲ πάλιν ἐπέστρεψα, ἄλλοι πειρασμοὶ μὲ εὔρον.

«Πόσον θὰ ὑπέφερες ἀπὸ τὸν πνιγηρὸν ἐκεῖνον καύσωνα! Λέγουσιν ὅτι συνέζησες μετὰ τῶν ἀγρίων, εἶναι τῶνόντι κακοὶ ἄνθρωποι; Τί ἀξιοπεριέργα μᾶς ἔφερες ἐκεῖθεν; Εἶναι ἀλήθεια ὅτι περιήλθες καὶ τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, τὴν Καναδικὴν καὶ τὸν Νιαγάραν; Θὰ εἶδες λοιπὸν καὶ τὸν Βλονδέν; ὑπάρχει πραγματικῶς ἢ εἶναι πλάσμα τῆς φαντασίας;»

Προέβλεπον ὅλας αὐτὰς τὰς ἐρωτήσεις, διότι μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου ἀπὸ τῆς περιηγήσεως εἰς τὸν βόρειον Πόλον, δύο καὶ ἐπέκεινα ἔτη μὲ ἡρώτων κατὰ συνέχειαν ἐὰν ἠσθάνθην πολὺ ψῆχος· ἐφρόντισα ἐπομένως καὶ ἔφερον ἐκ νέας Ἰόρκης εἰκόνα παριστώσα τὸν Βλονδέν ἐπὶ τοῦ σχοινοῦ ἅμα λοιπὸν προφέρουν τὸ ὄνομά του, παρουσιάζω τὴν εἰκόνα καὶ ἀποφεύγω τοιοῦτοτρόπως τὰς ἐξηγήσεις· ἀλλὰ καθόσον ἀφορᾷ τοὺς ἀγρίους δὲν εἶναι εὐκαλὸν νὰ κουβαλῶ εἰς τὰ πέρατα τῶν Παρισίων τὰς εἰκόνας τῶν δασοβίων συντρόφων μου, τοὺς ὁποίους ἐζωγράφησα ὅσον ἡδυνήθην πιστότερον.

Ἐν τούτοις ἐπειδὴ δὲν ἀνέφερον μέχρι τούτου τίποτε περὶ τῶν ἀποκρίσεων τὰς ὁποίας ἔδιδον εἰς τὰς παμπληθεῖς ἐρωτήσεις τῶν φίλων μου, μετὰ τὴν ἀπὸ Βρασιλίας ἐπανάδον μου, θέλω ἐκθέσει ὀλίγα τινα ἐν συντόμῳ περὶ τῆς περιηγήσεώς μου ταύτης, διὰ νὰ ἀπαλλαγῶ ἅπαξ καὶ διὰ παντὸς τῶν ὀχληρῶν ἀνακρίσεων.

Καὶ πῶς μὲν ἀπεφάσισα νὰ μεταβῶ εἰς Ἀμερικὴν, οὐδ' ἐγὼ τὸ ἤξεύρω· δύο τινὰ ὁμοῦς πρὸ πάντων μὲ παρεκίνησαν. Πρῶτον διότι ἠναγκάσθη νὰ μετοικήσω, ἀπὸ τῆς οἰκίας ὅπου πρὸ χρόνων κατώκουν καὶ τὴν ὅποιαν εἶχα μετασηματίσει εἰς μουσεῖον ἐκ διαφόρων περιέργων ἀντικειμένων, τὰ ὅποια εἶχα συλλέξει εἰς τὰς κατὰ καιροὺς περιηγήσεις μου· ἡ δὲ ἰδέα μόνῃ τῆς μετοικήσεως ταύτης μὲ ἔφερον εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπελπισίαν καὶ ἠθέλησα νὰ διατρεχάσω τὴν λύπην μου ταξειδεύων.

Δεύτερον, διότι συνέπεσε νὰ συγγευματίσω ποτὲ μετὰ τινος Βέλγου στρατηγοῦ ἀποκαταστημένου εἰς Βρασίλιαν. Οὗτος λοιπὸν ἤρχισε νὰ ἐγκωμιάζῃ τὴν Ἀμερικὴν καὶ νὰ τὴν περιγράφῃ μὲ πόσον ζωηρὰ

χρώματα, ὥστε μοὺ ἐκίνησε τὴν περιέργειαν καὶ ἀνεξωπύρηνσε τὰς παλαιὰς περιηγητικὰς μου διαθέσεις· τί τὰ θέλετε, ἀπεφάσισα. Ἀλλ' ἡ ἀπόφασίς μόνῃ δὲν ἤρκει, ἔπρεπε καὶ νὰ ἐτοιμασθῶ καὶ τὸ χεῖριστον πάντων νὰ ἀποχωρισθῶ καὶ τῆς μικρᾶς θυγατρὸς μου τῆς ἔπλασα λοιπὸν μύθους, τῆς παρέστησα ὅτι ἀνάγκαι κατεπεύγουσαι μὲ προσκαλοῦσαν εἰς Ἀμερικὴν, καὶ διὰ νὰ καθουχάσω τοὺς φόβους τῆς, ἐζωγράψισα τὰ μέρη ἐκεῖνα ὡς ἄλλους Παρισίους, ὅπου τίγρεις καὶ ὄφεις μόνον εἰς τὸν ζωολογικὸν κήπον εὐρίσκονται. Τέλος πάντων τὸ κατώρθωσα, ἀπεχωρίσθην, καὶ τὴν 9^{ην} ἀπριλίου ἐπέβην τοῦ Ἀγγλικοῦ ἀτμοπλοίου ἡ Τύνις.

Τὰς πρώτας δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας διήλθομεν εἰς τακτοποιήσεις καὶ ἐπιθεωρήσεις. Οἱ πλείστοι τῶν ἐπιβατῶν ἦσαν Γάλλοι, Ἀγγλοὶ, Πορτογάλλοι καὶ Βρασιλιανοί· διεδόθη ἐν τούτοις ὅτι εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ Γερμανός τις πρίγκηψ, μεταβαίνων, ὡς ἐλέγετο εἰς Λισσαβῶνα, νὰ νυμφευθῆ ἡγεμονίδα Πορτογαλλίδα, καὶ ὁμοῦς οὐδεὶς τὸν ἐγνώριζε, καὶ οὐδὲν σημεῖον ἐφαίνετο, ἐκ τοῦ ὁποίου νὰ εἰκάσῃ τις τὴν παρουσίαν τὸσον ἐπισήμου προσώπου. Κατὰ συνέπειαν καθὼς ἤρχισε νὰ ἐκφέρῃ γνώμην, καὶ τὰ παραδοξότερα σχόλια ἠκούοντο ἐπὶ τοῦ μυστηρίου τούτου· ἐπειδὴ δὲ φυσικῶς οἱ πρίγκηπες διακρίνονται δι' ὑπερφάνων τρόπων, ὅλων τὰ βλέμματα προσηλώθησαν ἀνεπαισθήτως εἰς ἐπιβάτην, ὅστις ἀπὸ τοῦ ἀπόπλου μας εἰς οὐδένα ἀπέτεινε τὸν λόγον καὶ ἀδιακόπως περιεπάτει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Τί νὰ συμπεράνω καὶ ἐγὼ δὲν ἤξευρα, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ πιεσθῶ, χωρὶς νὰ δυσωρεστηθῶ, ὅτι ὀύψηλός καὶ γελοῖος ἐκεῖνος ἄνθρωπος ἦτον ὁ μελλονόμενος κληττοπαρῆς ἰσως ἡγεμονίδος. Μετ' οὐ πολὺ ὁμοῦς ἐμάθομεν, ὅτι ὁ ὑποτιθέμενος πρίγκηψ ἦτον Ἀγγλος διπλωματίσκος, μεταβαίνων νὰ λάβῃ κατοχὴν τῆς θέσεώς του δὲν ἤξεύρω ποῦ. Τότε ἤρχισαν νὰ ὑποπτεύωσιν, ὅτι ὁ ἐνδοξος ἄγνωστος ἦτον εἷς ἄλλος ἐπιβάτης, συνειθίζων νὰ τρώγῃ μὲ πολλὴν ταχύτητα καὶ μετὰ τὸ γεῦμα νὰ γίνεταί ἄφαντος καθ' ὅλον τὸ ἐπίλοιπον διάστημα τῆς ἡμέρας· ἀλλ' ἀντὶ πρίγκηπος, ἔμαθον παρὰ τοῦ συκομιμωμένου εἰς τὸν δωματίον σου ὅτι ἦτο Ἀγγλος καὶ αὐτὸς καὶ ὅτι ἀκούσας ὅτι εἰς τὴν Βρασίλιαν εὐρίσκονται ἀδάμαντες, ἐπώλησεν ὅτι καὶ ἂν εἶχε διὰ νὰ πληρώσῃ τὸν ναῦλον του, καὶ μετέβαινε πρὸς ἀνεύρεσιν πολυτίμων λίθων· ἐπειδὴ δὲ ὁ δυστυχῆς δὲν εἶχε πολλὰ ὑποκάμισα ὥστε νὰ ἀλλάζῃ συνεχῶς, ἐκοιμάτο τὸ πλείστον τῆς ἡμέρας χάριν οἰκονομίας.

Τὸ καθαυτὸ ἐν τούτοις ἀντικείμενον τῆς γενικῆς περιεργείας ἦτο ἐνώπιόν μας, ἐν μέσῳ ἡμῶν, τρώγων καὶ πίνων ὡς πᾶς ἄλλος καὶ συναναστρεφόμενος μετὰ τινων φίλων, οἵτινες ὁμῶς ἦσαν, ἐννοεῖται, οἱ μὲν ὑπασπισταί, οἱ δὲ διαγγελεῖς αὐτοῦ καὶ ἀκόλουθοι. Μετ' ὀλίγον τφάντι ὁ πλοίαρχος διεσκέδασεν ἐντελῶς τὰς περὶ τούτου ἀμφιβολίας μας, διατάξας νὰ στήσωσιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος μικρὸν κινήτων θαλαμίσκον πρὸς χάριν τοῦ πρίγκηπος, ὥστε νὰ θαυμάζη ἐκεῖθεν τὸ πέλαγος καὶ τὴν ἄλλην θίαν προφυλαττόμενος ἐνταυτῷ ἀπὸ τῆς ὑγρασίας· σημειωτέον δ' ἐν παρενθέσει, ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος θαλαμίσκος εἶχε κατασκευασθῆ κατὰ τὸ πρόηγούμενον ταξιδίον τοῦ πλοίου καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς νοσοκομεῖον εἰς τοὺς πάσχοντας τὸν φθороποῖόν κίτρινον πυρετόν· ἀλλὰ τοῦτο ἐν νοεῖται ὁ πρίγκηψ δὲν τὸ ἔμαθε.

Ἐκ δὲ τῶν ἐπιβατῶν, οἱ μὲν ἔπαιζον ἀενάως, ἐξυβρίζοντο καὶ πολλὰκις μάλιστα ἐφθάναν εἰς ἀκμὴν νὰ γρονθοκοπηθῶσιν, οἱ δὲ εἰς μόνην τὴν ἀνεσιν ἀποβλέποντες κατεκλίοντο ἐπὶ τῶν θρανίων ἀνυπόδητοι· ἄλλοι πάλιν, ἀμα ἐφθάνεν ἡ ὥρα τοῦ γεύματος, ἤρπαζον ὅτι εὐρίσκετο πλησίον τῶν κατεβρόχιζον τὰ πάντα ὡς λύκοι, ἀδιαφοροῦντες περὶ τῶν παρακαθημένων. Ἄλλοι τέλος ἐκοιμῶντο ἀδιαλείπτως ὅπου καὶ ἂν ἦτο, εἰς τὰς γωνίας τῶν δωματίων, περὶ τὴν καπνοδόχην καὶ συνεχέστερον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· οὗτοι δὲ ἦσαν πτωχοὶ Γερμανοὶ καταπεισθέντες ἐξ ὑποσχέσεων καὶ μεταβαίνοντες νὰ εὐρωσι τύχην εἰς τὸν νέον κόσμον.

Ἐν τῷ μεταξύ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Λισσαβώνα τὴν 14^{ην} καὶ μετὰ τινος ὥρας ἐξήκολουθήσαμεν πάλιν τὸν πλοῦν μας, ἐγὼ δὲ ἤρχισα νὰ στενοχωρῶμαι καὶ νὰ αἰσθάνωμαι πληξίν· κατέβην λοιπὸν εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἀναθεματίζων καὶ παρελθὼν καὶ παρὼν καὶ μέλλον, πρὸ πάντων δὲ τὸν ὑποδηματοποιόν μου, ὁ ὅποιος μοῦ εἶχε κάμει τὰ ὑποδήματα στενά διὰ νὰ με ἀναγκάσῃ, φαίνεται, νὰ ἐνθυμῶμαι καὶ αὐτὸν καὶ τὸν ὀφειλέτην του! Πρὸς τὸ ἐσπέρας ἀνέβην εἰς τὸ κατάστρωμα, καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέβαινε καὶ συνοδία Γερμανῶν μουσικῶν. Ἀπρόοπτος μᾶς ἐπεφυλάσσετο διασκέδασις!

Οἱ μουσουργοὶ ἔλαβον ἕκαστος τὴν θέσιν του κατὰ τάξιν ἀναστήματος, σημείου δὲ δοθέντος ὑπὸ τοῦ διεθυντοῦ τῆς ὀρχήστρας, εἴκοσι φοβερά ὄργανα ἀντήχησαν διὰ μιᾶς καὶ ἐκλόνησαν τὸ πλοῖον σύσσωμον. Ἐν δὲ περιέργων παρετήρησα τότε ὡς καὶ ἄλλοτε, ὅτι δηλαδὴ οἱ μουσικοὶ, ὡς πολλὰ μικρῶσμοι γυναῖκες αἵτινες ἐρῶνται κολοσσαίων ἀρχι-

τυμπανιστῶν καὶ τανάπαυιν, ἐκλέγουσι σχεδὸν πάντοτε μουσικὰ ὄργανα δυσανάλογα πρὸς τὸ ἀνάστημά των· οὕτω παραδείγματος χάριν πελώριός τις καὶ προγᾶστωρ Γερμανὸς ἐκράτει ἢ μᾶλλον ἐκρυπτεν εἰς τὰς εὐτάρκους παλάμας του μικρὸν κλαρινέτον, ἐνθ' ὁ μόνις δεκαετῆς υἱὸς του ἐφίσα ὄλαις δυνάμεσιν εἰς τρόμπαν πολὺ αὐτοῦ μεγαλητέραν. Οὕτως ἤρχισεν ἡ μουσουργία καὶ πολλάκις ἔκτοτε ἐπανελήθη· καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν διήλθομεν ἐν ἀπραξίᾳ ἀκροῶμενοι μόνον, ἀλλὰ τὴν δευτέραν δύο χαριέστατοι νεανῖαι ἔδωσαν τὸ σύνθημα συγχορευσάντες, τούτους ἐμιμήθησαν δύο, ὑστερον ἐγένοντο πλαγίως πῶς καὶ τινες προσκλήσεις πρὸς τὰς παρακαθημένας κυρίας, αἵτινες ἐσήμαινον τὸν ρυθμὸν διὰ τοῦ ποδός, τέλος δ' αὐτοσχεδιάσθη γενικὸς χορὸς, ἀντάξιός καθ' ὅλα τῆς μουσικῆς ἀρμονίας καὶ τὰ πάντα ἔβαινον κατ' εὐχὴν, ἐκτὸς μικρῶν τινων ἐπεισοδίων, προξενηθέντων ἐκ τοῦ διαπαράσσοντος τὴν ἰσθρῶνίαν σάλου. Ἐν τούτοις ἡ ἀδυσσος ἦτον ὑπὸ τοὺς πόδας μας, ἀλλὰ ποῖος τὴν ἐσυλλογίζετο; ποῖος σκέπτεται ὅταν χορεύῃ! Ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης οἰκειότης μεγαλητέρα συνέδεσε στενώτερον τοὺς ἐπιβάτας καὶ χάρις εἰς τοὺς ἀξιοτίμους αὐτοὺς Γερμανοὺς, πολλὰί φίλῃαι καὶ συμπάθειαι, ὡς τὰ ἐν ἀνθοκομείῳ φυτὰ, ἐθάλασθησαν καὶ ἤνθησαν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ μιᾶς καὶ μόνης ἡμέρας.

Ἀπὸ τῆς 14^{ης} διεκρίναμεν μακρόθεν τὸ Porto-Santo τὴν δὲ 15^{ην} ἠγγυροβολήσαμεν εἰς Μαδέραν. Ἐπειδὴ δὲ εἰδοποιήθημεν ὅτι ὀλίγας μόνον ὥρας ἐμελλε νὰ διατρίψῃ ἐκεῖ τὸ πλοῖον, ἐσπεύσαμεν νὰ καταβῶμεν εἰς τὴν ξηρὰν διὰ νὰ λάβωμεν μικρὰν τοῦλάχιστον γνῶσιν τῆς χώρας καὶ τῶν κατοίκων. Κατὰ κακὴν ὁμῶς τύχην, ἢ καὶ ἐκ προθέσεως ἴσως, ἡ λέμβος, τὴν ὁποίαν ἐναυλώσαμεν μετ' ἄλλων ἐπιβατῶν μᾶς ἐφερεν εἰς μέρος τῆς παραλίας ὅλως ἀμμώδες, ὅπου ἦτον ἐπικίνδυνον ἢ μᾶλλον ἀδύνατον ν' ἀποβιβασθῶμεν, διότι τὰ κύματα ἦσαν ἐξηγριωμένα καὶ βάσις στερεὰ νὰ πατήσωμεν δὲν ὑπῆρχεν. Ἐπῆλθε τότε εἰς τοὺς κωπηλάτας μας ἡ εὐφυῆς ἰδέα νὰ σύρωσι τὴν λέμβον εἰς τὴν ξηρὰν τῇ βοήθειᾳ δύο βοῶν, τῶσφ δ' ἐπέτυχεν τὸ σχέδιον ὥστε ἀνετράπημεν ὅλοι διὰ μιᾶς ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ὡς μολύβδινοι στρατιῶται καὶ διεγείραμεν τὴν εὐθυμίαν σμίνους ἀέργων ῥακενδυτῶν, ἀναμενόντων πιθανῶς τὸ εὐχάριστον τοῦτο ἀποτέλεσμα· πρὸς ἐπίμετρον δ' ἠναγκάσθημεν νὰ διέλθωμεν διὰ μέσου αὐτῶν εἰς ἐλευσινὴν κατάστασιν, κατὰβροχοὶ καὶ μετ' ὄψιν κατηφῆ. Εὐτυχῶς ὁμῶς εὐρόντες ἕκασ-

πλησίον ἵππους ἐπισαγμένους καὶ καθ' ὅλα ἐτόιμους, ἱππεύσαμεν καὶ ὑπήγομεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν, δὲν ἐνθυμοῦμαι τότε, ποῖαν ἐκκλησίαν. Μᾶς προεῖπον δὲ ὅτι θὰ διέλθωμεν ἀπὸ τοποθεσίας μαγευτικᾶς, ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶδον παρὰ τοίχους κήπων φορτωμένους ἀνθοφόρα ἀνέρποντα φυτὰ ἐκ τῶν ὁποίων ἐσχημάτισα πολυποίκιλον καὶ τεραστίαν ἀνθοδέσμη.

(Ἐπιτελεῖται συνέχεια.)

BIARD.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

ΜΙΛΒΟΥΑ.

Οὐδὲν σπουδαῖον συμβεβηκὸς σημειῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Μιλβουά· ἂν καὶ ὁ βίος του διέρρευσεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν καταγίδων τῆς ἐπαναστάσεως, ξένος τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν μηχανορραφῶν τῆς ἐξουσίας, οὐδ' ὅλως ἐξῆλθε τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν φιλολογικῶν σχέσεων καὶ περιπετειῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. Ἡ γλυκύτης τοῦ χαρακτῆρός του καὶ ὁ πρὸς τὴν σπουδὴν καὶ τὰς ἡδονὰς ἔρωσ του κατέστησαν αὐτὸν ἀπλοῦν θεατὴν τῶν μεγάλων σκηνῶν, αἵτινες ἀλληλοδιαδόχως ἐθάμβωσαν τὰ ὄμματά του. Ἡμᾶς ἐνδιαφέρει μόνον ἡ πρώιμος πνευματικὴ του ἀνάπτυξις, ἡ πρωτοτυπία τοῦ χαρακτῆρός του, καὶ τὸ παράδοξον θέγμα νέου ποιητοῦ, ὅστις εἰς τὰ πρῶτα βήματα τῆς ζωῆς τάσσεται μετὰ τῶν ἐπιστημοτέρων συγγραφέων τῆς ἐποχῆς του, ἀλλὰ ταχέως μαραινεται, ἐξαντλεῖται καὶ ἀποθνήσκει τριακονταετῆς ἀφήσας ὄνομα ἀναπόσπαστον ἀπὸ τὴν φιλολογικὴν δόξαν τοῦ αἰῶνός του.

Ὁ Μιλβουά ἐγεννήθη ἐν Ἀββιβίλλῃ κατὰ τὸ 1782. Ἡ σωματικὴ αὐτοῦ ἀδυναμία ἐφόβισε τοὺς γονεῖς του, οἵτινες τρυφερῶς ἀγαπῶντες αὐτὸν τὸν ὑπέβαλλον εἰς σωματικὰς ἀσκήσεις τὰς ὁποίας μετὰ πόνου ὑπέμεινε. Ἡ ἀγχίνια αὐτοῦ ὁμῶς ἀνεπτύσσετο μετὰ θαυμασίας ταχύτητος, ἐφαίνετο ὅτι ἐμάντευε μᾶλλον ἢ ἐμάνθανε, καὶ εἰς τὸ ἀσθενὲς παιδίον διηύγαζεν ἐκ διαλειμμάτων νοὺς ἀνδρικός. Ὀκταετῆς μόνις ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τῶν καθηγητῶν του. Ἡ περὶ τὴν ἐργασίαν δεξιότης αὐτοῦ, ἡ πρωτοτυπία τῶν ιδεῶν, ἡ γλαφυρότης τῆς γλώσσης καὶ ἡ χάρις τῶν ἐκθέσεών του, διήγειρον τὸν θαυμασμόν τῶν διδασκάλων του καὶ προσεκίλουν τὴν ἐκπληξίν καὶ τὸν ἐθόνειν τῶν συμμαθητῶν του. Μόνις ἐξελθὼν τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀπώλεσε τὸν πατέρα του, οἱ δὲ συγγενεῖς αὐτοῦ τὸν ἐπεμψαν

εἰς Παρισίους πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν του. Ὁ Μιλβουά ἐπεθύμει νὰ ἀφιερωθῆ ὅλος εἰς τὴν φιλολογίαν, ἀλλ' ἡ μικρὰ του περιουσία καὶ ἰδίως ἡ θέλησις τῆς οἰκογενείας του τὸν ἠνάγκασαν ν' ἀσπασθῆ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὑπαλλήλου καὶ νὰ προσκολληθῆ παρὰ τινι εἰσαγγελεῖ. Πᾶς τις δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὴν δυσἀρέσκίαν τοῦ φιλομαθοῦς νέου, ὅστις συνειθισμένος εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀριστουργημάτων τῆς τέχνης βλέπει ἑαυτὸν ἠναγκασμένον νὰ ταπεινῇ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ εἰς τὰ σοφίσματα τῆς στρεψοδικίας. Ἡ ἐξοχος αὐτοῦ φαντασία τὸν παρεμύθει καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν· «Ἀπὸ τῆς σπουδῆς τοῦ εἰσαγγελέως φθάνει τις εἰς τὸ βῆμα καὶ γίνεται δικηγόρος εὐφραδῆς καὶ ἐνδοξος· ἀλλὰ μήπως καὶ ἡ φιλολογία δὲν φέρει πρὸς τὴν δόξαν;» Τὰ ἐπαγώγα ἀλλὰ καὶ ἀμέσως σβυνόμενα ὄνειρά του ἤξησαν τὴν πικρίαν τῆς θέσεώς του. Μετ' ὀλίγον γενόμενος κύριος ἑαυτοῦ καταλείπει τὸν εἰσαγγελέα καὶ εἰσέρχεται παρὰ τινι βιβλιοπώλῃ· «Ἐπειδὴ, ἔλεγεν, εἶναι ἀνάγκη νὰ καταγίνωμαι εἰς ἔργον τι, τοῦτο εἶναι λίαν ἀνάλογον πρὸς τὰς ἐπιθυμίας μου. Ἐνταῦθα εὐρίσκει τις ἄφθονα βιβλία, τὸ πνεῦμα εἶναι ἐλεύθερον, καὶ ἐργαζόμενός τις δύναται νὰ βεμβαῖξῃ, ἐὰν θέλῃ, νὰ στιχορρηγῇ ἐὰν δύναται. Ὁ Γέσσονερος καὶ ὁ Φραγκλίνος ἐτίμησαν τὸ ταπεινὸν τοῦτο ἔργον.» Ἐπὶ τρία ὁλόκληρα ἔτη ἐιργάζετο ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ καὶ ἐνταυτῷ ἐστιχοῦργεῖ, ἀνεγίνωσκε καὶ ἐμελέτα. Ὁ προϊστάμενος αὐτοῦ δυσχεραίνων διὰ τὰς συγὰς αὐτοῦ μελέτας καὶ παρατηρήσας αὐτὸν ἡμέραν τινα μετὰ προσοχῆς ἀναγινώ-

σκοντα, εφώναζε, κτυπήσας αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ὤμου. « Ἄθλιε! ἀναγινώσκεις! οὐδέποτε θὰ γίνῃς βιβλιοπώλης. » Ὁ Μιλβουὰ μετ' οὐ πολὺ ἀπεχαιρέτησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ βιβλιοπώλου, πάντοτε χάριν τῆς φιλολογίας. Πτωχὸς ἀλλ' ἀνεξάρτητος εἰς τὰς διαθέσεις του, ἦτον ἀληθῶς εὐτυχής, διότι ποιητικὴ φαντασία δεκαεπταετῆς, πλήρης προθυμίας, ζέσεως καὶ ἐλπίδος ὀλόκληρον κόσμον θελγῆτρων δημιουργεῖ, χρυσοῖ τὸ μέλλον καὶ πλάττει αὐτὸ κατὰ βούλησιν.

Ὁ Μιλβουὰ ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον διὰ συλλογῆς ποιημάτων τῶν ὁποίων τὰ ὠραιότερα εἶναι *Αἱ ἠδοραὶ τοῦ ποιητοῦ καὶ Ἡ διάβασις τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ*. Ὁ χαρίεις καὶ δεξιὸς ποιητὴς ἀπεκαλύφθη εἰς τὰ νεαρὰ δοκίμια ταῦτα καὶ ἐφέλικυσε τὴν προσοχὴν τοῦ κοινού, τὸ ὅποιον βαρυνθὲν τὰς πολιτικὰς ἐρίδας παρηγορεῖτο βλέπων ἐπανερχομένης τὰς πρὸ τοσοῦτου χρόνου φυγαδευθείσας ὑπὸ τῆς καταγίδος Μούσας. Ἐνθαρρύνει δὲ ὁ Μιλβουὰ ἐκ τῶν πρώτων του ἔργων, συμμετέσχε τῶν ποιητικῶν διαγωνισμῶν καὶ ἔτυχε τοῦ βραβείου κατὰ τὸ 1806. Ἡ γαλλικὴ ἀκαδημία ἐστεφάνωσε διαδοχικῶς τὸν *Θάνατον τοῦ Ποτροῦ*, τὰς *Καλλονὰς τῶν Παρισίων* καὶ τὸν *Γοφρίνον*. Ἡ σειρὰ αὐτῆ τῶν θριάμβων ἐφαίνετο ὅτι καθίστα τὸν στέφανον τῆς ἀκαδημίας εἰς τὸν Μιλβουὰ τίτλον διαρκῆ. Δὲν ἤξεύρω ἂν αἱ ἀμοιβαὶ αὗται συγγραφῶν, ὧν ἡ ὑπόθεσις ἐπιβάλλεται ὑπ' ἄλλου, καὶ αἰτινες συχνάκις παρασύρουσι νέους συγγραφεῖς εἰς στάδιον ὅπου οὐδόλως προσκαλεῖ αὐτοὺς ἡ φύσις, δὲν ἤξεύρω, λέγω, ἐὰν οἱ ἀκαδημακοὶ στέφανοι ἐξήσκησαν μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Μιλβουὰ, διότι ἡ ῥοπή τοῦ συγγραφέως πρὸς τὸ ἀντικειμένον αὐτὸ ἀνάγκη νὰ ἦναι ἐνστικτος. Ἐὰν ἡ ἀληθὴς τῆς ποιήσεως ἐστία, ἡ καρδία, δὲν φλέγεται, ἡ ἐμπνευσις σβύννεται. « Τὸ ὕψος τοῦ λόγου ἀπεικονίζει τὸν ἄνθρωπον, » λέγουσιν· ἐγὼ προσθέτω ὅτι τὸ ὕψος τοῦ λόγου εἶναι αὐτὴ ἡ διάνοια. Ὄταν ὁ συγγραφεὺς μόνον ὀδηγὸν ἔχων τὴν ἰδίαν του ἐμπνευσιν διατρέχει ἐλευθέρως χώρας, τὰς ὁποίας διὰ τῆς γονίμου αὐτοῦ φαντασίας ἐπινοεῖ, τότε δίδει ζωὴν εἰς ὅ,τι αἰσθάνεται, καὶ ὁ Μιλβουὰ τὰς εὐτυχεστέρας ἐμπνεύσεις του ὀφείλει εἰς μόνην τὴν ἐνδόμυχον ταύτην ἀποκάλυψιν, τὴν μαντείαν ταύτην τοῦ ποιητοῦ. Ὄταν συνέθεσε τὰ ἐρωτικὰ αὐτοῦ ποιήματα, τὰ ἐλεγεία καὶ τοὺς εἰς τὴν ἠδυπάθειαν ὕμνους, ὁ μανιώδης πυρετὸς τοῦ ἔρωτος εἶχε ποτίσει αὐτὸν ἀπὸ ἠδυπάθειαν ἀνάμικτον

πικρίας. Ἡ καρδία του, καὶ ἡ διακεχυμένη ψυχὴ του παρέδιδον αὐτὸν εἰς τὴν τύρβην τῶν παθῶν καὶ κατὰ μικρὸν τὸν ἐρίπτον ἀπὸ τοῦ θεωρητικοῦ βίου εἰς πρακτικώτατον κόσμον· ἠγάπα τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ἠρέσκετο νὰ περιβάλλεται ὑπὸ τρυφηλῶν ἀντικειμένων. Ὅτε χεῖμαρροι χρυσοῦ ἐπιδαψιλευόμενοι ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς μεγαλοδωρίας, ἐπιπτον ἐπὶ τῶν λογίων, ὁ Μιλβουὰ ἔσπευδε νὰ μεταποιήσῃ τὸ μερίδιόν του εἰς πολυτελεῆ σκευὴ καὶ ἐπιπλα. Ἡ φαινομένη αὐτοῦ ἀπλότης οὐδόλως ἐγύμνωσεν αὐτὸν τῆς εὐγενούς ἐκείνης ὑπερηφανείας, ἧτις ἐδρεύει εἰς πάντα εὐγενῆ ἄνθρωπον, καὶ ἀνεμίγρυνεν ἴσως ματαιότητά τινά εἰς τὸν ἔρωτα τῆς δόξης. Ἀλλ' ἡ γλυκύτης τοῦ χαρακτῆρός του, τὸ χάριεν πνεῦμά του καὶ ἡ γοητευτικὴ ὁμιλία του καθίστων αὐτὸν πανταχοῦ ποθητόν. Ἀσμένως ἀνεύρισκέ τις εἰς αὐτὸν ἐν παράδοξον κρᾶμα ζωηρότητος καὶ μελαγχολίας, ἀκηδίας καὶ εὐαισθησίας, ἀφελείας καὶ εὐγενείας. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀνείρων ἐκείνων τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς φιλαυτίας ὁ Μιλβουὰ ἠγάπησεν, ὡς ἀγαποῦν οἱ ποιηταί, μίαν ὠραίαν καὶ νέαν ἐξαδέλφην του. Καὶ ἐκείνη ὅμως ἦτο πτωχή, καὶ οἱ γονεῖς δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἔνωσιν τῶν νεαρῶν ἐραστῶν. Ἀλλ' ἡ σκληρὰ αὐτῆ ἐπιμονὴ ἐφόρευσε ταχέως τὴν νεάνίδα. Ὁ ποιητὴς παρηκολούθησε βῆμα πρὸς βῆμα τῆς ὀδυνηρῆς τῆς ἀσθενείας τὰς προόδους, εἶδεν ὠχρίωντα τὰ κρῖνα τοῦ προσώπου τῆς καὶ σβυνομένους τοὺς μέλαινας ὀφθαλμούς τῆς.

Ὁ θάνατός τῆς ἐθύθισε τὸν Μιλβουὰ εἰς σκοτεινὴν ἀθυμίαν ἀπὸ τῆς ὁποίας δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν παραμυθῆσῃ ἡ Μούσα. Ὄταν τὸ πάθος ἦναι ἐτι σφοδρόν, ὅταν ἡ καρδία ἐτι αἰμάσσει οἱ στίχοι δὲν ἐκφεύγουσι τῶν χειλέων τοῦ ποιητοῦ. Μόνον ὅταν ἡ πληγὴ ἀρχίσαι νὰ ἐπουλοῦται, μόνον ὅταν ἡ ὀδύνη μεταβληθῇ εἰς ἀναμνήσεις πλήρεις γλυκειῆς μελαγχολίας, ἡ καρδία δύναται νὰ διαγράψῃ τοὺς σπαραγμούς τῆς. Μετὰ τινά χρόνον ὁ Μιλβουὰ ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς τὸ ἐξῆς τετράστιχον·

Ici dort une amante à son amant ravie ;
Vers lui le ciel la rappela.
Grâces, vertus, jeunesse, et mon coeur et ma
Tout est là. [vie,

Ἄν καὶ ὁ φιλολογικὸς βίος τοῦ Μιλβουὰ ὑπῆρξε λίαν βραχύς ἔσχεν ὅμως τὰς ἀξιολόγους περιόδους τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς παρακμῆς του. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίοδον συνέθεσε δράματά τινα

οὐδὲν προσθέσαντα εἰς τὴν δόξαν του, τὴν ὁποίαν ὀφείλει μᾶλλον εἰς τὰ ἐλεγεία καὶ τὰ ἐρωτικὰ ποιήματά του, ὅποια εἶναι τὸ *Πρόγειμα*, ἡ *Συνέντευξις* κλπ. Τίς δύναται ν' ἀποκάμῃ ἀναγινώσκων τὴν Ἐμμαν καὶ τὸν Ἐγινάρδον; Πείρα μήτηρ δὲν νομίζει ὅτι ἀκούει τὴν φωνὴν τῆς ἰδίας τῆς καρδίας ἐν τῇ *Μητρικῇ στοργῇ*; Ἡ υἱὴ εὐσέβεια ὑπῆρξε ποτὲ συγκινητικώτερα τοῦ Μνημοσύνου, ἄσματος ἐπικηδεῖου, ἐν ᾧ ὁ Μιλβουὰ πικρότατα θρηνεῖ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του; Εἰς τὰ *Πιπτόντα φύλλα*, τὸν *Ἀποθνήσκοιτα ποιητὴν* καὶ τὴν *Ἀνάμνησιν*, συνθέσεις αἰτινες μόνον πρότυπον ἔσχον τὴν φύσιν, ὁ ποιητὴς περιφρονῶν τὰ ψυχρὰ κοσμήματα τοῦ ἀσθενούς ἐλεγείου, μᾶς μεθύει διὰ τῶν ἰδίων του ἐμπνεύσεων, θρηνητικῶν πόνων καὶ ὀδυνηρὰν θλίψιν ἀποπνεουσῶν. Ὁ ποιητὴς βαθέως συγκινοῦμενος ἀνοίγει τὴν καρδίαν του καὶ δίδει πραγματικὴν τινα μορφήν εἰς τὰς ἐμπνεύσεις του. Ἐκ τῶν ἐλεγείων του ἀποσπῶμεν *Τὰ πιπτόντα φύλλα*, ἐν τῶν ἀριστουργημάτων του, ὧν τὴν μετάφρασιν ὀφείλομεν εἰς τὴν εὐμένειαν μούσης γνωρίμου καὶ προσφιλοῦς, τῆς τοῦ Γεωργίου Παράσχου.

ΤΑ ΠΙΠΤΟΝΤΑ ΦΥΛΛΑ.

Παντοῦ με φύλλα τῶν δασῶν ὠχρὰ καὶ μαρμαρένα
Τὸ σκυθρωπὸν φθινύπικρον τῆς γῆς τὴν ὄψιν στρώνει·
Τὸ ἄλλος ἔμεινε χωρὶς μυστήριον κἀνέναν,
Χωρὶς φωνὴν τ' ἀηδόνι.

Ἐγὼ, θλιμμένος, με βαρὺ καὶ κουρασμένον σῶμα
Ἐἴς νέος, εἰς τοῦ βίου του τὸ λυκαυγὲς εἴσεται,
Τὸ δάσος περιήρητο μίαν φορὰν ἀκόμα,
Ὅπου τὰ πρῶτα ἔβρυσαν νεανικά του ἔτη.

«ὦ, χαῖρε δάσος, θελγῆτρων χρυσοῦ καιροῦ... Σ' ἀφίνω·
Εἶναι τὸ πένθος σου εἰκὼν τῆς προσεχούς θανάτῳ μου,
Κ' εἰς ἓνα ἓνα φύλλον σου ποῦ πίπτει, διακρίνω
Τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου.

Χρησμέν, ὦ δάσος, μ' ἔδωκες ὀλέθριον, ὀργίλον!
Σὺ μὲ τὸ εἶπες: «Εἰς αὐτὴν τὴν προσφιλεῖ σου χώραν
«Τῶν δένδρων πάλιν θὰ ἴδῃς νὰ μαρτυρῆ πᾶν φύλλον,
«Πλὴν δι' ἔσχάτην σου φορὰν, πλὴν δι' ἔσχάτην ὥραν.

«Ὀχρὸς ὡς ἡ ὠχρὰ εἰκὼν ἐγγίζοντος χειμῶνος
«Τὸ μαρμαμένον μέτωπόν θὰ κλίνῃς πρὸς τὸ μνημα,
«Καὶ σβένει' ἡ νεότης σου με τ' ἄνθος τοῦ λειμῶνος,
«Μὲ τοῦ βουνοῦ τὸ κλῆμα.»

Καὶ ἀποθνήσκω!... πνεύσασα ὀρμητικὴ καὶ κρῖα
Πνοὴ βορέως ἤγγισε τὸ φλέγον μέτωπόν μου,
Καὶ ὡς σκιά λειποθυμεῖ, ὡς πλάνης ὀπτασία
Ἡ κροκόλοσ ἀνεῖς περὶ τῶν ἡμερῶν μου.

«ὦ, πίπτε, πίπτε ἐν πρὸς ἐν, φύλλον ὠχρὸν, ἐμπρὸς μου!
Τοῦ πένθους τοῦτου σφάλῃσε τὸν δρόμον ἐν τῷ μέσῳ,
Καὶ κρύψε εἰς τὰ δάκρυα τῆς ἀτυχούς μητρός μου
Τὴν γῆν ὅπου θὰ πέσω.

Ἄλλ' εἰς ἐπέτρων κρυερὰν, με κόμπην λελυμένῳ
Ἄν ἔλλῃ κόρη συμπαθῆς ἐν δάκρυον νὰ χύσῃ,
«ὦ, τότε' ἐξύπνισε σκιάν θολὴν καὶ πονεμένην
Μὲ τέρψιν καὶ παρέπνον νὰ τὴν ἐνατενίσῃ.»

Ἐἶπε, καὶ φέγει... Ἐφυγε — δὲν ἐπιστρέφει πλέον! —
Τὸ φύλλον τὸ ὑστερινὸν πρὶν πέσῃ τῆς κοιλάδος,
Ἐσέσθη, καὶ τὸ μνημὰ του ἐκάλυψε τὸ νέον
Ἀρῶς πενθίμου κλάδος.

Πλὴν τῆς γλυκειῆς φίλης του δὲν εἶδε τις τὸ σχῆμα
Νὰ ἔλθ' εἰς τοῦ μνημείου του τὴν ἄκρην νὰ πενθήσῃ,
Καὶ τῆς κοιλάδος ὁ βοσκὸς με κουρασμένον βῆμα
Τοῦ τάφου μόλις ἔρχεται τὴν σιωπὴν νὰ λύσῃ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην σοβαρὰ συμβάντα προσβαλόντα τὴν Γαλλίαν ἐσθυσαν τὴν σπουδὴν τῶν τεχνῶν καὶ τῆς φιλολογίας. Ὁ δαφνοστεφὴς γαλλικὸς στρατὸς κατεστρέφετο ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρήμων τῆς Ρωσίας, ἡ αὐτοκρατορία ἐσεῖστο ἐκ θεμελίων, ὁ φόβος ἐτάρασσε τοὺς Παρισίους καὶ ἡ ἀπελπισία κατέλαβε ἅπαντας. Ὁ Μιλβουὰ ἀπεσύρετο εἰς τὰ βάθη ἐπαρχίας τινὸς παρὰ τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, ὅπου ἤλπιζε ν' ἀναλάβῃ τὴν παθοῦσαν ὑγίαν του. Ἐκεῖ πλησίον τῆς ἀγροτικῆς του οἰκίας, συναντᾷ νεάνίδα ὠραίαν καὶ χαρίεσσαν τὴν Κυρίαν Delatre-La Morliere· ἐρᾶται αὐτῆς καὶ μετ' οὐ πολὺ γίνεται σύζυγός τῆς. Τὰ πάντα ἐμειδίων εἰς τὴν ἡσυχὴν ἐρημίαν του καὶ ἡ ὑγία τοῦ ἀπεδείκνυε τὴν εὐδαίμονα ἐπιρροὴν τῆς γαλλίνης τοῦ βίου του. Πτώσις ὅμως ἰσχυρὰ ἐκ τοῦ ἵππου συνέτριψεν ἐν τῶν ὀστέων του. Ἡ πληγὴ ἦτο βραχεία, βραδέως ἔτυχε τῆς ἀναρρώσεως καὶ μετὰ πόνου ἐστηρίζετο ἐπὶ τῶν ἀλγούντων μελῶν του. Μεταβαίνει εἰς Παρισίους ὅπως συμβουλευθῇ τοὺς ἰατροὺς καὶ ἐδῶ ἀρχονται ν' ἀναπτύσσωνται κυρίως οἱ πόνοι τοῦ ποιητοῦ· τὸ σῆθός του προσβάλλεται, καὶ ἡ φυλορροῦσα νεότης του βλέπει ἐμπροσθέν τῆς τὸν τάφον. Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1816 μεταβαίνει εἰς πλησιόχωρόν τι τῶν Παρισίων χωρίον ποθῶν τὸν ἐξοχικὸν ἀέρα. Αἱ καλλοναὶ τῆς φύσεως, καὶ τὰ πλήρη ἀναμνήσεων βῆθηρα τοῦ Σηκυριάνα τέρπουσι τὴν φαντασίαν του, ἀλλ' οὐδόλως ἀνακουφίζουσι τὰς ὀδύνας του. Ἡ ἀλγηδὼν εἶναι ὀρμητικὴ· θέλει νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ πάλιν τὴν ἀπομόνωσιν, ἐλπίζει ὅτι νέα τις μεταβολὴ θέλει τὸν ὠφελῆσαι καὶ ζητεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Παρισίους ἀλλ' αἱ δυνάμεις του τὸν εἶχον ἐντελῶς

ἐγκαταλείψει . . . Ἐτοιμαζόμενος ν' ἀπέλθῃ κάθηται
παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, τοῦ ὁποῦ ἀκούει
τὸν ῥόθον, χωρὶς νὰ βλέπῃ αὐτόν Πρὸ ἑνὸς
μηνὸς ἦτο τυφλός. Αὐτοσχεδιάζει στίχους τινὰς
ἀποκαλύπτοντας τὰ μυστικὰ αἰσθήματα τὰ ταρατ-
τοντα αὐτόν. Ἰπαγορεύων αὐτοὺς εἰς τὴν σύζυγόν
του, ἀπευθύνει μετὰ τρυφερότητος πρὸς αὐτὴν τὴν
ἐξῆς στροφὴν

Ma compagne, ma seule amie,
Digne objet d'un constant amour,
Je t'avais consacré ma vie,
Helas ? et je ne vis qu'un jour.

Πικρὰ δάκρυα ἔχυνε ἡ ἀτυχὴς σύζυγος τὰ
ὅποια ὁμῶς οἱ ἐσθραμένοι ὀφθαλμοὶ τοῦ ποιητοῦ δὲν
ἐβλεπον. Ἐσπέραν τινὰ παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ τῷ
ἀναγνώσῃ χωρίον τι τοῦ Φενελῶνος· ἀκούει μετὰ
σιγῆς, συγκινεῖται, λαμβάνει τρυφερῶς τὴν χεῖρά
της, τὴν σφίγγει καὶ κλίνει τὴν κεφαλὴν . . . Ἡ ἀνά-
γνωσις ἐξηκολούθει, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν ἤκουεν πλέον!..
Ὁ Θεός, τὸν εἶχε μετακαλέσει πλησίον του!

ΔΣΗΑΣΙΑ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Τὴν κάτωθι καταχωρίζομένην μετάφρασιν ἑνὸς
τῶν ὠραιότερων προϊόντων τῆς συγχρόνου γερμα-
νικῆς φιλολογίας παρεκαλέσαμεν τὸν Κύριον Δη-
μήτριον Βερναρδάκη νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν *Χρυ-
σαλλίδα*, πεποιθότες ὅτι εὐαρεστοῦμεν τοῖς ἀνα-
γνώσταις ἡμῶν, σχετίζοντες αὐτοὺς μετὰ τῶν ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ ἀγνώστων ἐν Ἑλλάδι παραγωγῶν τοῦ
τευτονικοῦ Περνασοῦ.

Σπουδὴν ἰδιαιτέραν περὶ τοῦ ποιητοῦ τῶν *Α-
δελφῶν* Παύλου Ἐυσίου (Paul Heyse) θέλει δη-
μοσιεύσει ἴσως προσεχῶς ἡ *Χρυσαλλίς*.

ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ.

Ποίημα Παύλου Ἐυσίου.

Κήπος μορεῶν εἰς ὄχθας κεῖται,
Ὅπου αὔρα θέρους πνέει εἰς δένδρα,
Κ' εἰς τὰ φύλλα κελαδεῖ ὁ τέττιξ.
Ἐκ τῶν ἀνακτόρων, ὧν μὲ σέβας
Προσκυνοῖ τὰ κράσπεδα τὸ ρέμμα,
Κ' ἐκ τοῦ ὄχλου τῶν ῥυμῶν ἠχοῦσι
Κρούσματα κωδῶνων καὶ τυμπάνων,
Κράγματα φασιανῶν, ταῶνων,
Θυμῶν χρεμετισμοὶ τεθρίπων,

Καὶ πληθῶν ἑορταζόντων βόμβος.

Ὁ τῆς γῆς Βεῖ βασιλόπαις ξένην
Ἄγων ἐπιστρέφ' ἡγεμονίδα.

Εἰς τὸν κῆπον πρὸς τὰς ὄχθας μόνος

Ὁ *Σβέρ-Κόγκ* ὁ βασιλεὺς βαδίζει.

Πῖλον φέρων σπρικὸν μ' ἐννεά

Ὀρμιάς χρυσοῦφῶν θυσάνων,

Μὲ ἀλωπεκὴν παρερξάμμενον

Σπρικὸν ἱμάτιον, μαργάρων

Ζώνην, μ' ἀλουργεῖς πατεῖ ἐμβάδας

Εἰς τὰς τρίβους τὰς χαλικοστρώτους.

Καὶ ὁ ἀναξ ταῦτα λέγει βαίνων:

Ποῦ ὑπάρχει κῆπος, ὅπως οὗτος;

Κράτος ποῦ, ὡς τὸ ἐμόν, ἀκμαῖον;

Βασιλεὺς ἀλλοῦ ποῦ ὁμοῖός μου;

Τοῦ *Σβέρ-Κόγκ* ὁ βίος, πλὴν ἀκόμη

Κ' αἰ εὐχαὶ δὲν ἔπαυσαν, καὶ εἶναι

Ἰσχυρὰ ἡ δύναμίς του ἔτι.

Καὶ τὸ μέτωπον εἰπὼν ἐπαίρει,

Κ' ἡ σειρὰ ἐσεισθῆ τῶν θυσάνων,

Κ' εἰς τὰ περίξ βλέπ' ὑπερηφάνως,

Μὴ ληφθεὶς ἐκ τῆς νυκτὸς τοῦ γήρωος,

Οὐ ἡ λύκη ἐφθασε τὰς τρίχας.

Εἰς τὸν ποταμὸν φαιδρὸν καὶ κούφον

Πλοῖον ὀλισθαῖνον καταπλέει.

Ἐκ τῶν ποικιλόχρων κεραϊῶν του

Σπρικαὶ κυμαίνονται σημαῖαι.

Τὰ χρυσὰ ἐξάρτια του λάμπουν

Εἰς ἡλίῳ φῶς ἑορτασίμου,

Κ' εἰς τῆς πόλεως μ' αὐλὸν καὶ λύραν,

Τύμπανα καὶ κώδωνας κρουούσης,

Τὸ χαιρέτισμ' ἀπαντᾷ τὸ πλοῖον,

Ἐπειδὴ μὲ ἑκατὸν παρθένους

Εἰς τὸ πλοῖον κάθηται ἡ νύμφη,

Κεῖ τοῦ νέου ἥρωος ἡ νύμφη.

Κ' ἴσταται ἐγγὺς ὁ βασιλόπαις

Μειδιῶν, καὶ μειδιᾷ κ' ἐκείνη.

Μειδιᾷ πρὸς τὸν εἰς ἑπτὰ μάχας

Τὸν πατέρ' αὐτῆς καταβαλόντα,

Δι' ὃν τόσαι εἶναι εἰς *Τοῖ* χῆραι,

Οὐ καὶ αὐτὴ λάφυρον καὶ νύμφη;

Ναί, καὶ ὁμῶς μειδιᾷ ἀδόλως.

Εἰς τὸ *Τοῖ* τὴν θλίψιν της ἀφήκε,

Κ' ἠδονὴν καλεῖ τὰς συνοδοῦς της,

Πλοίου ὡς ἰστός καλεῖ στρουθία.

Καὶ ὁ εὐειδὴς νυμφίος κύπτει

Πρὸς τὰς παρειὰς της, καὶ τὴν περίξ

Μεγαλοπρεπὴ πομπὴν τῆς ὄχθης

Νεύων τῇ δεικνύει μὲ τὸ βλέμμα.

Πῶς ἡ *Σβέρ-Κόγκ* νὰ μὴ μειδιάσῃ;

Εἰς τὸν κῆπον ὁ *Σβέρ-Κόγκ* βαδίζει:

Βλέπει πῶς αἱ κόραι μειδιῶσιν,

Ἐπειδὴ τὰ χεῖλη διαστέλλουν,

Βλέπει τῶν ὀμμάτων τῶν τὴν λάμψιν,

Σινικῆς μελάνης μὴ χρυζόντων,

Τὸν κρωδύλον ἀναδεδεμένον

Τὸν μελάγχρουν, ὡς εἰς νύμφας πρέπει.

Ὡς τὸ φλέγον δ' ὄμμ' ἀπεπλανήθη

Εἰς τὸ νέον στήθος τὸ κυμαῖνον,

Ὅπερ σῶφρων μέταξα καλύπτει,

Ἐξογκοῦται καὶ αὐτοῦ τὸ στήθος

Ἰσχυρῶς, πῦρ καίει τὴν μορφήν του,

Καὶ τὸ ὄμμα προσηλώσας, ὅπου

Ὁ τοῦ γάμου ἥλιος ἀστράπτει,

Ἢλθ' ἐγγύτερον της πρὸς τὴν ὄχθην,

Εἰς πυκνὰ κρυφθεὶς κλαδία δένδρων,

Ὡστ' ἐχάθη ἡ θέα τῶν παρθένων,

Ἔως οὐ ἐκ τῶν κωπῶν καὶ ἄμα

Τοῦ ῥόθου τοῦ ποταμοῦ τὸ πλοῖον

Εἰς τὴν πόλιν ἐφθασε κ' ἐπέχει.

Εἰς τ' ἀνάκτορα ὁ βασιλόπαις

Τὴν ἡγεμονίδ' ἀναβιβάζει,

Τοῦ λαοῦ μὲ κώδωνας βοῶντος,

Καὶ εἰς δῶμα ἑορτῆς ἐμβαίνει.

Ἐκπωμα χρυσοῦν ἐπὶ τραπέζης

Λάμπει, θένει ὁ γαμβρός, ὡς ἔθος,

Θὰ προπ' εἰς σύμβολον τοῦ γάμου.

Ἰστανται οἱ μεγιστάνες κύκλω

Μὲ μανδύαν πράσινον, κνημίδας

Μαύρας, καὶ οἱ πρῶτοι Μαυδαρίνοι

Ἰστανται κατὰ βαθμὸν ἐν τάξει.

Καὶ γραφεῖς γονυπετεῖς κρατοῦσιν

Ἀνοικτὸν τὸ ἐγγραφον τοῦ γάμου.

Ἰν' ἀρχίσ' ἡ τελετὴ εἰς λείπει,

Μόνος εἷς, ὅστις πολὺ βραδύνει.

Ὁ καιρὸς παρέρχεται, καὶ πᾶς τις

Τὸν παλμὸν τοῦ στήθους του ἀκούει.

Οἱ κωδῶνων καὶ τυμπάνων κρότοι

Ἐπαυσαν ἐκτός, σιγᾷ τὸ πλῆθος.

Μόνον εἰς τῶν μορεῶν τὰ φύλλα

Ἄδουσιν οἱ τέττιγες ἀκόμη.

Βῆμα ἐν ἠχεῖ, ἡ θύρα τρίζει,

Καὶ ὁ βασιλεὺς ἀργὰ ἐμβαίνει

Μ' ἐρυθρὰς τὰς παρειὰς, μὲ βλέμμα

Τόσον ἀρχικόν, ὥστε τὸ ὄμμα

Ἐνευσε χαμαὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ

Πάντων, καὶ προσμένουν νὰ λαλήσῃ.

Ἀλλ' ἐκεῖνος σιωπᾷ ῥεμβάζων.

Τὸν υἱὸν του δὲν προσαγορεύει,

Καὶ ὡς ἀετὸς τὴν νύμφην βλέπει.

Μένει σύννους, ἔπειτα ὑπάγει

Πρὸς τὸ ἐκπωμα, ἐξ οὗ θὰ πῖνῃ

Ὁ γαμβρός, ὡς ἔθος, τὸ γεμίζει,

Καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ φέρει

Εἰς τὰ χεῖλη, πίνει, περιβλέπει

Οἶον ἐν θριάμβῳ, κ' εἰς τὴν νύμφην

Τοῦ υἱοῦ τὸ ἐκπωμα προσφέρει.

Σιωπὴν σιγῶσι φρίκης πάντες.

Ὀλιγοδρανὴς τῆς κόρης μόνον

Στεναγμὸς ἠκούσθη, εἰς τὰ χεῖλη

Τὸ πικρὸν ποτῆριον φεροῦσης.

Εἰς τὰς θαλαρὰς τοῦ ἡγεμόνος

Παρειὰς ὠχρότης ἐπεχύθη,

Κύπτ' ὑποκλινῶς πρὸ τοῦ—τίς οἶδεν

Ἄν πατρός ἢ ἄν δημίου πλέον;

Πρὸς τὴν ζώνην φέρει τὴν πυγμὴν του,

Διασχίζει τὰ ὑποχωροῦντα

Πλήθη, τρέμων, φλόξ ὡς σβεννυμένη.

Ἐξω τῆς αἰθούσης σπεύδει, τρέχει

Κάτω, κ' ἵππον ἀναβάς ἀκύπουν,

Πρὸς τὰ ἀποροῦντα κ' ἐρωτῶντα

Πλήθη μὴ προσέχων, τρέχει ἐξω

Τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, καὶ φεύγει.

Εἰς τὰ πέρατα τοῦ κράτους φθάνει,

Κ' εἰς τὸν ἀρχηγόν, ὅστις φυλάττει

Κατ' ἔθνων τὰ σύνορα γειτόνων,

Ὡς πολεμιστὴν ὁ βασιλόπαις

Ἐαυτὸν προσφέρει ταπεινόφρων.

Μετὰ τρία ἔτη φθάνει γράμμα

Ἐπαινετικὸν τοῦ βασιλέως,

Καὶ τὸν διορίζει τῆς νοτιοῦ

Γῆς διοικητὴν· καὶ ἑπτὰ ἔτη

Ἐμεινεν ἐκεῖ, τῶν μὲν βαρβάρων

Φόσητρον, χκρά δὲ τῆς πατρίδος,

Ἀλλ' ἐντὸς αὐτοῦ ἡ θλίψις ὤκει.

Μετὰ δέκα δὲ πικρίας ἔτη

Ἢλθε πάλιν γράμμα τοῦ πατρός του

Ὁ λαὸς διότι τὸν ἐπόθει

Κ' ἦν ἐκεῖνος πρῶτος τοῦ λαοῦ του.

Ὡς ὁ ἥρωος *Κῦ* τὸ γράμμ' ἀνέγνω,

Ὁ σφυγμὸς του ἔγινε σπασμώδης,

Εἰς τὸ ξίφος του ἐπεστηρίχθη

Κ' ἔμεινεν ὡς δένδρον, οὐ τὰς ρίζας

Ἐξετόπισε σεισμός. Μὲ ὄμμα

Μαθρὸν καὶ καρδίαν τεθλιμμένην,

Τοῦ θαλάμου ἐξεληθὼν εὐθέως,

Τὴν τῶν ἵππων σάξιν διατάσσει,

Κ' ἔσχατον πρὸς τὴν θουνώδη
Χώραν χαίρει, μὲ τοὺς δούλους φεύγει.—

Ἔβρε καθ' ὄδον κακὰ σημεῖα,
Ἐρυθρὰς ἀλώπεκας εἰς δάστη,
Κόρακας πετῶντας εἰς τὰ ὕψη,
Οὓς ἐμφόδως ἔβλεπον οἱ δούλοι.
Ἀλλ' ἐκεῖνος κύπτων τὸν αὐχένα
Ἦγε, μὴ προσέχων εἰς σημεῖα.
Εἶχεν ἱκανὸν αὐτὸς σημεῖον,
Τὸ κακὸν προαίσθημα ἐντὸς του.—

Καὶ καλὰ ἀπήντησε σημεῖα,
Τῶν κωμῶν καὶ πόλεων τὰ πλήθη
Ἐν χαρᾷ αὐτῷ προὔπαντῶντα.
Ἀλλ' ἐκεῖνος κύπτων τὸν αὐχένα
Ἦγεν, ἐπειδὴ χαρὰν δὲν εἶχεν.
Ὡς πλησίον δ' ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν,
Ἐγένιν ὠχρὸς ὁ βασιλόπαις
Ἐκ τῶν ἀγριῶν καὶ ἀνακτόρων
Βόμβος ἑορτάσιμος ἠκούσθη,
Κρούσματα τυμπάνων καὶ κωδῶνων,
Κ' ἐν πομπῇ ἐκτὸς τῆς πύλης μ' ἵππους
Τέθριππον λευκοὺς ἐφάνη, ὅπερ
Ἦλαυνεν ὁ βασιλεὺς συντόνως.
Ἐνδὸν τῆς χρυσοῦς ἀμάξης ἦτο
Ἐρασμία ἀνασσα, ἡ Σθέν-Κράγκ.
Καὶ ἐγγὺς ἐκάθητο παιδίον,
Καὶ τὸ βλέμμα εἶχε τὸ γλυκύ του
Ἀτενὲς μακρὰν εἰς τὸν αἰθέρα.

Εἶδε τὸν πατέρα του μακρόθεν,
Μ' ἀναστεναγμὸν κεντᾶ τὸν ἵππον
Ὅστις δίπους ἔστη χρομετίζων,
Καὶ δρομαῖος ἐφθασε τὸ ἄρμα. . .
Χαιρετᾶ μὲ σέβας τὸν πατέρα,
Καὶ ὀλίγον κλίνας, τὴν μητέρα.
Τὸν δὲ παιδα κύψας ἐκ τοῦ ἵππου
Εὐλαβῶς λαμβάνει, κ' εἰς τὸ σάγμα
Θεῖς ἐμπρός, τὸν θλίβει εἰς τὸ στήθος,
Τὸν φιλεῖ, τὰς παρειάς του ψαύει.
Τὸν πρεσβύτερον δὲ τὸ παιδίον
Βλέπον ἀδελφὸν φαιδρὸν θωπεύει.

Πρὸς τὴν πύλην ἔστρεψαν ὀπίσω.
Εἰς τὰς ἀγυῖας τοὺς ἡγεμόνας
Ἐβλεπε τὸ πλῆθος, κ' ἐχαιρέτα,
Κ' ἠύχετο μὲ πλειοτέραν ζέσιν
Τώρα παρ' ὀπὸτ' ἐκ τοῦ πολέμου
Νικητῆς ὁ Σθέν-Κράγκ ἐπανῆγε.
Σκυθρωπὸς τὰ ἤκουεν ὁ γέρων,
Ἐπειδὴ τὸ οὓς τῶν ἡγεμόνων
Κάλλιον καὶ μουσικῶς ἀκούει,

Καὶ καταλαμβάν' εἰς ποῖον τόνον
Ἡ φωνὴ ἤχει λαοῦ βοῶντος.
Κ' ἦτο εἰς τὴν ἀκοὴν του πᾶσα
Τοῦ λαοῦ φωνὴ παραφωνία.
Καὶ ἡ Σθέν-Κράγκ ἔβλεπε κρυφίως
Πῶς ὁ προγονὸς τ' ἀντίτυπὸν τῆς
Ἐθλίβε μὲ ζέσιν εἰς τὸ στήθος,
Κ' ἐρυθρὰ χροιά τὰς παρειάς τῆς
Ἐθαίψε, χροιά χαρᾶς μεγάλης.
Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ τοῦτο εἶδε.

Κ' ἡ σελήνη ἠϋξανε τὰς νύκτας,
Κ' ἠϋξανε τοῦ ἀνακτος ἡ λύπη.
Καὶ ἡ νύξ τῷ εἶχε γίν' ἡμέρα.
Ἐκ τοῦ παραθύρου καθ' ἐκάστην
Συνδιασκεδάζοντας ὁ ἀναξ
Τοὺς υἱοὺς του ἔβλεπ' ἐν τῷ κήπῳ.
Καὶ ὁ ἦρωας Κί τὸν ἀδελφὸν του
Πῶς λευκὸν καὶ μαθρον εἰς τὴν χαίτην
Ν' ἀναβῆ ἱππάριον διδάσκει.
Καὶ μακρὸν δωρεῖται αὐτῷ τόξον,
Ἐλεφάντινον ἐρυθρὸν τόξον.
Καὶ πτηνὰ τοξεύ' εἰς διδαχὴν του
Καὶ μικρὰς ἀλώπεκας κ' ἐχίδνας.
Τὸ ἐσπέρας δὲ ἀπειρηκότες
Ἀνεπαύοντο ὁμοῦ εἰς χόρτα.
Κ' ἐπειδὴ ὁ παῖς πολὺ ἐπόθει,
Ἱστορίας πλῆθος διηγείτο,
Τοὺς πολέμους τῆς νοτείου χώρας,
Τὸν μονόκερων τοῦ μύθου, καὶ τοῦ
Ζεύγους τῶν πτηνῶν Γιοῦν-Γιάγκ τὴν πίζιν,
Ἄπερ, ἂν χωρίσης, ἀποθνήσκουν.

Εἶπεν ὁ Σθέν-Κράγκ ὁ ἀναξ ταῦτα:
Μ' ἀπεξένωσε τὴν σύζυγόν μου,
Μοῦ ἀποξενώνει τὸ παιδίον,
Θὰ προσμεινῶ ἕως καὶ τοῦ ἔθνους
Τὴν καρδίαν μου ἀποξενώσῃ;
Μὴ τὸ τέλος ἦλθε τῆς ζωῆς μου;
Τὴν ζωὴν μου θέλω νὰ τὴν ζήσω.
Αἶ, ἡ δύναμίς μου ζῆ ἀκόμη.

Καὶ κακοὺς σκοποὺς Σθέν-Κράγκ ὁ ἀναξ
Μελετῶν, καλεῖ τὸν ἐμπιστόν του
Ἰππρέτην καὶ τῷ λέγει ταῦτα:
Εἰς τὴν γῆν Τσιπρὸς τὸν πενθερὸν μου
Ἄγγελόν μου τὸ πρῶτ' ἄσπελῶ.
Ὅστις καὶ ἂν ἦνε... νὰ μὴ φθάσῃ.
Ὅστις καὶ ἂν ἦνε... νὰ μὴ στρέψῃ.
Εἰς' ὑπεύθυνος μὲ τὴν ζωὴν σου.
Καὶ ὁ δούλος προσκυνεῖ ἀφώνως.
Καὶ μετὰ τὸν δεῖπνον τὸν υἱὸν του

Ὁ Σθέν-Κράγκ καλεῖ. Τὰς παρειάς του
Μὲ ψευδὲς μειδίαμα καλύπτει,
Καὶ τὰ χεῖρ' εἰς κολακείαν στρέφει.
« Ἄγγελίαν ἔχω ν' ἀποστείλω
Εἰς τὴν γῆν Τσιπρὸς τὸν πενθερὸν μου.
Σὺ πιστὸς, ταχὺς σὺ ὑπὲρ πάντας,
Ὡς αὐτὸς ἀπέδειξας πολλάκις.
Τὸ πρῶτ' νὰ σάξωσι προστάττεις,
Καὶ ἐπτεύεις πρὶν ἐξημερώτῃ.
Εἰς τὸ σάγμα κρέμασον τὴν πήραν
Ταύτην, ὅπου εἶναι αἱ γραφαί μου.
Ὅμοσόν μοι ὅτι πράττεις ταῦτα. »

Εἶπεν ὁ υἱὸς ταπεινοφρόνας,
« Πάντοτ' ἔπραξα τὸ θέλημά σου,
Καὶ ἀνάγκη δὲν ὑπάρχει ὄρκων.
Ἐπειδὴ πλὴν θέλεις, σοὶ ὁμνῶ. »
Ὡς τὸν ὄρκον εἶπε, τὸν πατέρα
Ἀποχαιρετᾶ, καὶ πρὸς τὴν κλίνην
Σπεύδει, ἵνα ἐγερωθῇ ἐγκαίρως.

Περὶ μέσας νύκτας ἡ ὠραία
Σθέν-Κράγκ αἴφνης εἰς τοῦ κοιμωμένου
Τὸ πλευρὸν συζύγου τῆς ὑπάγει,
Ἐπειδὴ ὁ ἀναξ εἰς τὴν κλίνην
Στρέφεται ἐκ κακῶν ὄνειρων πάσχων.
Καὶ τοὺς στεναγμοὺς του ἀκροᾶται
Καὶ τοὺς στοχασμοὺς τοὺς φονικούς του,
Οὓς προχέ' ἡ γλῶσσά του ἀτάκτως.
Καὶ σαρδωνικὸς ἤχει ἐξαίφνης
Γέλως, μοχθηρὰς χαρᾶς σημεῖον.

« Ἴσως, λέγει, ἴδῃ τὴν πρῶϊαν,
Τὴν ἐσπέραν ὅμως δὲν θὰ ἴδῃ.
Δρόμους ἔχ' ἡ χώρα μου ὠραίου,
Πλὴν κακὰς πυγμὰς οἱ δρόμοι ἔχουν! —
Κ' ἡσυχάζω τότε . . . ἡσυχίαν
ἔχω. Ἡ ἰσχύς μου ζῆ ἀκόμη! — »

Ἐκχωρεῖ ἡ ἀνασσα ἐκεῖθεν
Ψηλαφῶσα φθάνει πρὸς τὴν θύραν,
Κλίνει ἀδρανῆς πρὸς τὴν παστάδα,
Καὶ ἀκίνητῃ ἰλιγγίῳσα.
Ἐκ τῆς κλίνης φθάνουν εἰς τὸ οὓς τῆς
Αἰ ἀραὶ τοῦ γέροντος τὴν νύκτα.
Τὴν σκοτοδινίαν ἀποβάλλει,
Καὶ βαδίζουσ' ἀπνευστὶ ὑπάγει
Εἰς τὸ δῶμα λάθρα τοῦ υἱοῦ τῆς.
Ἰπνωττεν ὁ παῖς βαθέως βλέπων
Παιδικὰς γλυκειὰς ὄπτασις,
Τὸν δεινὸν μονόκερων τοῦ μύθου,
Τῶν πίζων πτηνῶν Γιοῦν-Γιάγκ τὸ ζεῦγος,
Ἄπερ, ἂν χωρίσης ἀποθνήσκεις,

Τοὺς πολέμους τῆς νοτείου χώρας,
Κ' ἐπολέμει μὲ τὸν ἀδελφὸν του.
Ὡς τὸ τέκνον ἔβλεψεν ἡ μήτηρ,
Τήκεται εἰς δάκρυ, ὅπερ πίπτουν
Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ κοιμωμένου,
Ὅστις ἐκθαμβὸς εὐθὺς ἠγέρθη.

Λέγει ὁ υἱὸς: Τί κλαίεις, μήτηρ;
Τίς σ' ἐλύπησε; νὰ τὸν παιδεύσω.
Μήτηρ, μήτέρ μου καλὴ, τί κλαίεις;—
Λέγ' ἡ μήτηρ: Ἄχ, πῶς νὰ μὴ κλαύσω;
Φεῦ! ὁ ἀδελφός σου κινδυνεύει.
Καθ' ὄδον κακοῦργοι ἐνεδρεύουν,
Ὅταν τὸ πρῶτ' ὀδοιπορήσῃ,
Εἰς τὴν χώραν Τσιπρὸς τοὺς γονεῖς μου,
Νὰ τὸν θανατώσουν. Τέκνον, ἄγε,
Καὶ ἀπώτρεψον τὸν ἀδελφόν σου!
Ἄς ἐλάσῃ δι' ὁδοῦ ἑτέρας.
Καὶ εἶπε, ἐγὼ τὸν ἱκετεύω.

Ταῦτ' ἀκούσας τὸ παιδίον, « Μήτηρ,
Μήτηρ, λέγει, μήτέρ μου μὴ κλαίε!
Θὰ ὑπάγω, θὰ τὸν ἀποτρέψω. »
Καὶ μακρὰν ὑπάγει εἰς τὸ σκότος,
Μ' ἔνδυμα νυκτός, μακρὰς διόδους
Διαβάς κ' αἰθούσας, τῶν φρουρούντων
Φοβηθέντων νὰ τὸν ἐμποδίσουν.
Εἰς τοῦ ἀδελφοῦ του τὸν κοιτῶνα
Φθὰς καθίζει, τὸν ἐγεῖρ' ἡσύχως,
Καὶ τῷ δίδει τὰς κακὰς εἰδήσεις.
Ἄφοβον τοῦ ἦρωος τὸ ὄμμα.
Τῆς μητρὸς πλὴν τὴν εὐχὴν ὡς εἶπε,
Σπασμωδῶς σκιρτᾶ τὸ βλέφαρόν του,
Τοῦ παιδὸς τὸ πρόσωπον θωπεύει,
Τὴν μικρὰν του χεῖρα δὲ λαμβάνων
Ἀπαντᾶ: Παιδίον, θὰ ἱππεύσω,
Καθ' ὄδον κακοὶ ἂν ἐνεδρεύουν,
Διὰ τῆς εὐθείας θὰ ἱππεύσω.
Ὄμοσα εἰς τὸν πατέρα ὄρκον
Δὲν συνειθισα ποτὲ τὸν φόβον.
Ὄνειρα κακὰ θὰ ἔχ' ἡ μήτηρ.
Ἀσπασμούς, κ' ἡσύχως ἄς κοιμᾶται. »

Κλαῖον ἱκετεύει τὸ παιδίον
Τὸ πρῶτ' νὰ συνοδοιπορήσῃ
Πρὸς βοήθειάν του ἐν ἀνάγκῃ.
Μειδιῶν φιλεῖ αὐτὸς τὸν παιδα,
Καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ ἄμα
Ἀπειλῶν τὸν πέμπει ἐξοπίσω,
Καὶ κατακλιθεὶς κοιμᾶται πάλιν.
Ὄρθριος ἐξεγερθεὶς ἱππεύει,
Εἰς τὸ σάγμα ἀναρτᾶ τὴν πήραν,

Καὶ παρήλασε τὰς ὄχθας, ὅπου
Ἐπαίξε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του.
Τὴν νυκτερινὴν ἐπίσκεψίν του
Ἐνθυμήθη τότε, κ' ἔμειδία,
Ἄλλ' εἰς τῆς μητρὸς τοὺς φόβους ὄχι.
Αὖραν προῖνήν ἵππεὺς καὶ ἵππος
Ἐπνευσαν, προήλασαν, κ' ἡ πόλις
Ἐμεινεν ὀπίσω εἰς ὀμίχλην.

Εἶχ' ἐλάση μίλια ὀλίγα,
Εἰς συλλογισμοὺς βεβουθισμένους
Αἴφνης πλὴν ὁ ἵππος χρεμετίζει,
Καὶ πηδᾷ ἐπάνω, καὶ φρυάττει.
Καὶ χρεμέτισμα μακρόθεν ἄλλο,
Καὶ ἱππάριον καλπάζει, μαῦρον
Εἰς τὴν χαίτην καὶ λευκὸν τὸ σῶμα.
Τὸ ἱππάριον τοῦ ἀδελφοῦ ὁ ἥρω
Βλέπων ἀπορεῖ πῶς μόνον τρέχει.
Στάς καλεῖ αὐτὸ μὲ τ' ὄνομά του
Τὸ καλὸν ἱππάριον προσῆλθε
Τρέμον καὶ μ' ἀφρόν κεκαλυμμένον.
Τοῦ θεωπεύει τὸν λαίμον ὁ ἥρω,
Καὶ, τί βλέπει; Αἷμα εἰς τὸ σάγμα,
Πρόσφατον καὶ νέον βλέπει αἷμα.
Ὡς παράπονον τοῦ ἱππαρίου
Τὸ χρεμέτισμα ἤχεε. Ὁ ἥρω
Φοίττει· ῥίπτεται ἐμπρὸς καὶ τρέχει
Τὸ ἱππάριον κατόπιν τούτου.

Εἶδεν εἰς τῆς ὄχθης τὰς ἰτέας
Καθ' ὁδὸν μακρόθεν πρᾶγμα μαῦρον.
Εἶδε νέα γνώριμά του μέλη,
Μ' ἐρυθρὸν ἠσχημισμένα αἷμα,
Καὶ κεντῶν τὸν ἵππον πρὸς τὸν τόπον,
Παρεῖας ὠχρὰς παιδίου εἶδε,
Ὄφθαλμοὺς, γλυκεῖς πρῖν, τεθλασμένους,
Φόρεμα μεμολυσμένον μ' αἷμα,
Καὶ ἐκ τοῦ λαίμοῦ του κρεμασμένην
Ἀγγελιαφόρου πήραν, ὅπως
Ἦν κ' ἐκεῖνος εἶχεν εἰς τὸ σάγμα.
Πρὸς τὴν θεάν τὴν οἰκτρὰν ὁ ἥρω
Κράζει, λύπης ἔρμαιον ἀφάτου.
Καταβάς ἐρρίφθ' εἰς τὸ παιδίον,
Καὶ φιλῶν, μὲ δάκρυα τὴν ὄψιν
Καταβρέχει τὴν νεκρὰν καὶ κρύαν.
Κ' ἔμεινεν ἐκεῖ. Παρὰ τοὺς δύο
Ἀδελφοὺς οἱ ἵπποι χρεμετίζουν
Ἐλαφρά. Βιαίως ἔστη αἴφνης,
Κ' εἰς τὸ ξίφος τὴν πυγμὴν του ῥίψας
Ἐσπασε τὸν σιδήρον ἐν λύσση,
Ἀναβὰς τὸν ἵππον του πτερνίζει,

Καὶ ἀφείς τὸ πτώμα τοῦ παιδίου,
Τρέχει εἰς τὰ ἴχνη τῶν κακούργων.

Εἰς τὸ δάσος τὸ παρὰ τὴν ὄχθην
Σύνδενδρον προφθάνει τοὺς ἐνόπλους
Τέσσαρες φονεῖς. Τὸν ἕνα ἔγνω
Ὄντα τὸν πιστὸν εἰς τὸν πατέρα
Ἵπὲρ πάντας δούλον. Ὡς τὸν κρότον
Ἦκουσαν οἱ τέσσαρες τοῦ ἵππου,
Πρὸς φυγὴν ἐτράπησαν· ἀλλ' ἤδη
Ὁ ἐδίκητὴς ἐγγύς των ἦτο,
Καὶ μὲ πρῶτον κύπτον ῥίπτει κάτω
Τὸν πιστὸν εἰς τὸν πατέρα δούλον,
Τοῦ δευτέρου θραύει τὸ κρανίον,
Καὶ τὸν τρίτον, αἶροντα τὸ δόρυ,
Κατὰ τὴν ὄψιν βαλὼν, σκοτίζει,
Πλὴν πρῖν ἢ τὸν τέταρτον προφθάσῃ
Εἰς βολὴν μακρὰν ἐλθόντα τόξου,
Βέλος τὸν εὕρισκ' εἰς τὴν καρδίαν,
Καὶ ὁ τέταρτος ἐκρύβ' εἰς λώχμην.
Οὐδὲ ἀλγους κἄν κραυγὴ ἠκούσθη,
Μόνον τρεῖς βαιὰ ἐκπνευσαν ἄσθμα.
Καὶ ὁ ἥρω μὲ ὠχρὰν τὴν ὄψιν
Πρὸς τὸν παιδα βάδην ἐπιστρέφει.
Καίπερ τραυματίας καταβαίνει,
Εἰς τὸ σάγμα θέτει μετὰ κόπου
Πρὸ αὐτοῦ τὸν παιδα, καὶ τὸ βέλος
Φέρων εἰς τὸ στήθος του καλπάζει
Τὸ ἀγαπητὸν βαστάζων πτώμα.

Καὶ ὡς ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν, τρέχει
Ὁ λαός, γογγύζοντες οἱ ἄνδρες,
Κ' αἱ γυναῖκες κλαίουσαι. Τὸν θόμβον
Τοῦτον, τελετὴν ἐπικηδεῖαν
Τοῦ παιδὸς καὶ ἑαυτοῦ, ὁ ἥρω,
Ὡς νεκρὸς σχεδὸν κ' ἐκεῖνος ἦδη,
Δὲν ἀκούει, οὐδ' εἰς ἐρωτήσεις
Τῶν μυρίων ἀπαντᾷ στομάτων.
Εἰς τ' ἀνάκτορα φθὰς καταβαίνει.
Μὲ τὰς ἀσθνεῖς δυνάμεις αἶρει
Ἐκ τοῦ σάγματος τὸ φίλον πτώμα,
Καὶ μὲ βῆμα τρέμον ἀναβαίνει.

Ὁ Σθέν-Κόγκ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἦτο
Εἰς θρονίον μετὰ τῆς συζύγου,
Ἦτις εἶχεν ἀψαυστον τὸ γεῦμα
Τῆς πρωΐας, ἀθικτον τὴν πόσιν.
Καὶ ὁ ἀναξ δὲ νᾶ διαλύσῃ
Τοῦ μετώπου ἔπασχε τὰ νέφη
Μάτην καὶ τοῦ στήθους του τὸν τρόμον.
Εἶπεν ὁ Σθέν-Κόγκ: Ἐγγύς ἀκούω
Βήματα, καὶ κράζον ἐξω πλήθος.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ.

Ἡ ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ.

Ὁ Πλίνιος ἐθεώρει ὡς ἀβεβαίαν τὴν γένεσιν
τῆς γραφικῆς¹, ὅθεν δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναδρά-
μωμεν ἡμεῖς δεκαεπτὰ μετ' αὐτὸν αἰῶνας, ὅπως
διευκρινήσωμεν ὅ,τι διέφυγε τὸν ἱστορικὸν ἐκείνον.

Ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ ἄνθρωπος εἶδε τὴν εἰκόνα του
ἀντανακλωμένην εἰς τὰ ὕδατα, ἢ τὴν σκιάν του
διαγραφομένην ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὤφειλε ν' ἀποπειρα-
θῆ ὅπως, εἰ δυνατόν, μονιμοποιήσῃ τὴν ἐφήμερον
ταύτην σκιάν ἢ τὴν δραπέτιδα ἐκείνην εἰκόνα, κι-
νούμενος εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ πρὸς ἑαυτὸν ἔρωτος,
τοῦ ἀρχαιοτάτου πάντων τῶν λοιπῶν ἐρώτων.
Παρὰ τὸν ὑπὸ ἔρωτος ἀποθανόντα Νάρκισσον θὰ
εὐρέθη ἴσως εἰκὼν τις κεχαραγμένη ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Οἱ Ἕλληνες ἀποδίδουσιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν εὕρεσιν
τῆς γραφικῆς κατ' αὐτοὺς Κόρη, ἡ θυγάτηρ τοῦ Σικυ-
ωνίου κεραμῆος Δουδιτάδου, παρατηρήσασα ἐπὶ τοῦ
τοιχοῦ τὴν σκιάν τοῦ ἔραστοῦ τῆς, ἐτοίμου ὄντος ν'
ἀπέλθῃ εἰς μακρονόν τι ταξείδιον, ἐσημείωσε τὸ
περίγραμμα δι' ἀνθρακος ἐκ τούτου ἐγεννήθη ἡ
σκιαγραφία, εἰ τε ἡ τέχνη ἢ παριστάνουσα τὸ σχῆ-
μα τῶν ἀντικειμένων δι' ἀπλῶν γραμμῶν.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ Ἑλλὰς ἐδουκαλιζέτο εἰσέτι ἐν τῇ
κοιτίδι τῆς νεότητός της, ἡ Ἰνδία ἦτο γραῖα καὶ ἡ
Αἴγυπτος ἐξηθός. Τρεῖς χιλιάδας ἔτη ἀρχήτερα,
οἱ Βράχμαι ἐλάτρευον ἐντὸς τῶν ὑπογείων τιῶν τὰς
εἰκόνας τοῦ τριπλοῦ αὐτῶν θεοῦ, καὶ δώδεκα αἰῶνας
ἀρχαιότερον ὁ Ὄσυμανδίας ἐκοιμάτο ἐντὸς τοῦ δια
μονοχρόνων γραφῶν πεποικιλμένου τάφου του· κατὰ
τὴν αὐτὴν δ' ἐποχὴν, τὸ ἀσσυριακὸν κράτος, τὸ
ὅποιον πρὸ χιλίων ἐτῶν εἶχεν ἀναβιβάσθῃ εἰς τὸ
ἀπόγειόν του ὑπὸ τῆς Σεμιράμιδος, κατὰ διαταγὴν
τῆς ὁποίας ἐζωγραφήθησαν ὁμοῦ μὲ ἄλλα ἐν Βα-
βυλῶνι κοσμήματα διάφορα ζῶα, καὶ πρὸς τούτοις,
ἡ ἴδια αὐτῆς εἰκὼν καὶ ἡ τοῦ Νίνου συζύγου της,
κατέπιπτεν ἐρειπωμένη ἐπὶ τῆς τοῦ Σαρδαναπά-
λου πυρᾶς. Ὅθεν πρόκειται ἤδη νὰ μάθωμεν ἂν οἱ
Ἕλληνες εἴ ἀλαζονίας ἢ εἴ ἀμαθείας ἰσχυρίζοντο
ὅτι πρῶτοι αὐτοὶ εὗρον τέχνην, ἧτις τοῖς ἦτον ἐν-
τελῶς ἄγνωστος κατὰ τὸν τρωϊκὸν πόλεμον², καὶ
ἧς ἀνευρίσκονται ἴχνη χίλια διακόσια ἔτη πρὸ τῆς
ἐποχῆς εἰς ἣν ἀναφέρεται ὁ μῦθος τῆς Κόρης, καὶ

Ἄλλ' ἐκείνη κύπτει σιωπῶσα.
Εἶπεν ὁ Σθέν-Κόγκ: Ἐγγύς τὸ βῆμα,
Τοῦ ἀγαπητοῦ μου τέκνου βῆμα.
Καὶ μακρὰν ἀπέστειλα τὸν ἄλλον.—
Τίς τολμᾷ πρῶτ' εἰς μᾶς ταράττει;
Εἰς ἀπόκρισιν ἀνοίγ' ἡ θύρα.
Ὁ πρωτότοκος ἐμβαίνει τρέμων,
Βλέπει τὸν πατέρα εἰς τὴν ὄψιν,
'Αποθὲτ' εἰς τάπητα τὸν παιδα,
Καὶ τὸ γόνυ κλίνας παρ' ἐκείνον,
Λέγ': αἰδοῦ, τὸ θυμὰ σου σοὶ φέρω!
Τοῦ παιδὸς ὁ ἔρωσις καὶ ἡ τόλμη
Εὔρεν ὃν μοι ὦρισας σὺ τάφον.
Τὸν ἀγαπητὸν μου ἐκδικήσας,
Θνήσκω. Ἐρῶσσο· μ' αὐτὸν ὑπάγω.
Ἐρῶσσο καὶ σύ, ὄρφανὴ μητέρα.»
Ἀποχαρετίσας τούτους οὕτως,
Βίαια τὸ βέλος ἔσυρ' ἐξω,
Καὶ τὸ αἷμα ὤρμησεν εἰς ὕψος,
Κ' ἔπεσε νεκρὸς παρὰ τὸν παιδα.—
Τολμηρῶς οἱ δούλοι εἰσελθόντες
Ὀλιγοδρανῆ τὴν Σθέν-Κιζάγκ εὗρον,
Εἰς τοῦ Κε τὴν κεφαλὴν τὴν ὄψιν
ἔχουσαν μ' ἐσθῆτα ἡμαγμένην.
Ἄλλ' ὁ ἀναξ ὕπτιος, τὸ ὄμμα
Ἄτενὲς πρὸς τοὺς υἱοὺς του εἶχεν.
Ὅθεν νὰ τὸν κράζουσι δὲν τολμᾶσι.
Κ' ἦλθε μεσημβρία, κ' ἦλθ' ἐσπέρας,
Κ' ἔμεινεν ἀκίνητος ἐκεῖνος.
Τὸ ἐσπέρας ψεύσαντες τὴν χεῖρα,
Κρύαν καὶ χωρὶς σφυγμῶν τὴν εὗρον.
Μετ' ὀλίγας, φοβερὰς ἡμέρας
Τὴν ἐρήμην φεύγ' οἰκίαν, πένθος
Φέρουσα ἡ Σθέν-Κιζάγκ, κ' ἐπιστρέφει
Εἰς τὴν χώραν Τυρὸς πρὸς τοὺς γονεῖς της.
Μετ' ὀλίγας ἐβδομάδας ὁμοῦ
Βάρβαροι ἐπέδραμον ἐκ νότου,
Καίοντες τὴν γῆν, διότι ἥρω
Δὲν ὑπῆρχε νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ,
Οἴκους διαρπάζοντες καὶ πόλεις,
Κ' ἔκαυσαν τ' ἀνάκτορα τοῦ Σθέν-Κόγκ.
Ἡ πομπὴ ἐχάθη, καὶ ὁ κῆπος
Ἐρημος τῶν μωρεῶν κατέστη.
Μόνον τὰ ἐρείπια θρηνοῦντες
Τέττυγες ἀκόμ' εἰς φύλλα ἦδον.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ.)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.

1. De picturae initiis incerta, nec instituti operis quae-
stio est. (Plin. lib. xxxv. cap. III.)

2. Ἀκολούθως θέλωμεν εἶδε εἰς ποίαν κατάστασιν εὕρισκτο
ἡ γλυπτικὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην.

τρεις αιῶνας πρὶν ἢ οἱ Πελασγοὶ κτίσωσι τὴν Συκιῶνα, τὴν ἀρχαιοτάτην τῶν πόλεων τῶν.

Μ' ὅλα ταῦτα, εἰ καὶ βραδέως ἀναφαίνεται ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν αἰῶνων καὶ ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἐθνῶν, τὸ ἑλληνικὸν ἐργαστήριον, ἰδρῶμενον ἀναμέσον τῶν Αἰγυπτίων τάφων καὶ τῶν Τηρόνικων ὑπογείων, βαδίζει ταχέως εἰς τὰ ἴχνη τῆς Μέμφιδος καὶ τῆς Ταρκυνίας. Εἰς τὸ ἀπλοῦ, τῆς Κόρης διάγραμμα, ὃ ἐτελειοποίησεν ὁ Αἰγύπτιος Φιλοκλῆς καὶ ὁ Κορίνθιος Κλέαντος, ὁ Ἀρδίκης καὶ ὁ Τηλεφάνης προσέθηκαν ἐσωτερικὰς τινὰς γραμμάς, ἀλλὰ τόσον ἀτεχνῶς ἔτι, ὥστε ἠναγκάζοντο ὅπως κάμωσι τὰς εἰκόνας τῶν γνωρίμων νὰ γράψωσι κάτωθι αὐτῶν τὸ ὄνομα τῶν εἰκονιζομένων προσώπων. Μετ' οὐ πολὺ ἐλθὼν Κλεοφάντης ὁ Κορίνθιος, προσέθηκεν εἰς τὰ πρῶτα ταῦτα τῆς τέχνης βήματα νῆαν τινὰ πρόσδον· οὗτος κατεσκεύασεν ἐκ γῆς ὀπτῆς ἐρυθρῆς χρωστῆρας, δι' ὧν ἐξετέλει κεχωματισμένα διαγράμματα. Ταῦτοχρόνως σχεδὸν ὁ Ἠγεῖμων καὶ Δεινίας ἐπενόησαν τότε τὴν μονόχρωμον γραφικὴν· ὁ Ἀθηναῖος Εὐμκρος, ἐπωφεληθεὶς τὴν ἀνακάλυψίν των, ἐτελειοποίησεν ἱκανῶς τὰς γραφὰς του, ὥστε ἄμα ἐβλεπέ τις τὸ πρόσωπον, ἐδύνατο νὰ μαντεύσῃ τὸ γένος εἰς ὃ ἀνήκον. Ἀκολούθως Κίμων ὁ ἐκ Κλεωνῶν, μιμούμενος καὶ διαδίδων τὰς τοῦ Εὐμάρου ἐφευρέσεις, ἔδωκεν εἰς τὰς κεφαλὰς του διάφορον θέσιν, ἀνάλογον πρὸς ὃ σημαντικὸν παρίστατο ἐνατενίζουσαι, ἐσημείωσε τὰς ἀρθρώσεις τῶν μελῶν τοῦ σώματος, ὑπέδειξε τὰς φλέβας καὶ πρῶτος παρέστησε τὰς πτυχὰς καὶ τοὺς ἐλιγμούς τῶν ἐνδυμάτων των. Ἐπῆλθε τέλος Πολύγνωτος ὁ Θάσιος, ὅστις παρέστησεν εἰς τὰ γυναικεῖα ἐνδύματα τὴν ἀντανάκασιν τοῦ φωτός, ἐθεσεν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των ποικιλοχρῶν κεφαλοδέσμοις, καὶ ἤνοιξε μικρὸν τι τὸ στόμα των, ὅπως ὀπισθεν τῶν ῥόδων χειλίων των διαλάμπωσιν οἱ λευκοὶ των ὀδόντες. Τότε ἡ ἑλληνικὴ τέχνη ἐφθασεν εἰς σημεῖον, ἀφ' οὗ δεκαεννέα μετὰ ταῦτα αἰῶνας ὁ Μασάκκιος θέλει ἀναλάβει τὴν χριστιανικὴν τέχνην ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Συμαβίου καὶ Γιώτου. Ὁ Μασάκκιος ἠνέωξε τὸν αἰῶνα τοῦ Λεονάρδου Βιντζίου, τοῦ Τιτσιανῶ καὶ τοῦ Ραφαήλου, ὡς ὁ Βούλαρχος ἔρχεται ἤδη ν' ἀνοίξῃ ἐκείνον τοῦ Ζεῦξιδος, τοῦ Ἀπελλοῦ καὶ τοῦ Πρωτογένους.

Ὁ Βούλαρχος ἔζη ἑπτὰκόσια πεντήκοντα ἔτη ὡς ἐγγιστα πρὸ Χριστοῦ, διότι Κανδαύκης, ὁ τελευταῖος τῶν Ἡρακλειδῶν, ὅστις ἀπέθανε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰκοστῆς ὀλυμπιάδος, εἶχεν ἀγοράσει γραφὴν τινὰ τοῦ Βουλάρχου, ἐν ἣ παρίστατο ἡ μάχη τῶν

Μαγνήτων, ἀντὶ χρυσοῦ ἴσου κατὰ τὸ βάρος πρὸς τὸν ξύλινον πίνακα ἐφ' οὗ ὑπῆρχεν ἡ γραφή. Ὁ ζωγράφος οὗτος ἦν σύγχρονος τοῦ Ῥωμύλου καὶ Ναβουνασσάρου, καὶ εἶδεν ἀνυψούμενον τὸ κράτος τῆς Ῥώμης, καταπίπτον δὲ τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ, χωρὶς οὐτε τὰ ψελλίσματα τοῦ ἐνός, ἢ αἱ τελευταῖαι οἰμῶγαί τοῦ ἐτέρου ν' ἀκουσθῶσι πιθανῶς ἐν Ἑλλάδι, ὥστε ν' ἀποτρέψωσιν ἀπὸ τῶν εἰκόνων του τὴν προσοχὴν του.

Ἡ τέχνη προὐχῶσι μεγάλοις βήμασι· ἡ πολυχρῶμος γραφικὴ εἶχεν ἐπινοηθῆ χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν θετικῶς πότε καὶ ὑπὸ τίνος, διότι κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἅπασα ἡ προσοχὴ τῆς Ἑλλάδος προσηλοῦτο ἐπὶ μεγάλων συμβάντων, ἀπέναντι τῆς λάμπσεως τῶν ὁποίων πάντα τὰ δευτερεύοντα ἔμενον σκοτεινὰ.

Τῷ ὄντι, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κόδρου ἐκρηγύθη ἐν Ἀθήναις ἡ δημοκρατία, καὶ τοὺς αἵματηροὺς νόμους τοῦ Δράκοντος διεδέχθησαν οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος· ἡ Σπάρτη καὶ ἡ Μεσσηνία ἤρχισαν καὶ τρίτον ἤδη νὰ παλαίωσιν ὡς ὁ Ἡρακλῆς καὶ ὁ Ἄνταϊος· αἱ διάφοροι φιλοσοφικαὶ αἰρέσεις ἐμορφοντο· οἱ ἐπτὰ σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος ἠνοιξαν τὰς σχολὰς των, ἀφ' ὧν ἐξῆλθον ὁ Ἀναξαγόρας, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Ἐπίκουρος· ὁ Δαρεῖος κυριεῖται τὴν Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν, πέμπει δὲ δύο κήρυκας καὶ ἓνα διερμηνεῖα ἀπαιτῶν παρὰ τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν γῆν καὶ ὕδωρ, ὡς σημεῖον ὑποταγῆς. Οἱ Σπαρτιάται, ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως, θάπτουσι τὸν ἓνα καὶ πνίγουσι τὸν ἕτερον, ἐνῶ οἱ Ἀθηναῖοι θανατώνουσι τὸν διερμηνεῖα, τὸν διὰ τοιούτων προτάσεων μολύναντα τὴν ἰωνικὴν διάλεκτον. Ὁ Δαρεῖος πέμπει κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἑκατονκαίδεκα χιλιάδας ἄνδρας, τοὺς ὁποίους ὁ Μιλτιάδης περιμένει εἰς τὸν Μαραθῶνα, ὅπως θερίσῃ δάφνας, αἵτινες δὲν θ' ἀφίνωσι τὸν Θεμιστοκλέα νὰ κοιμηθῇ.

Ὁ Ξέρξης ἔρχεται μετὰ ταῦτα· ὁ υἱὸς θέλει νὰ ἐκδικήσῃ τὸν πατέρα· ἐπὶ ἐπτὰ ὅλα ἔτη ἔκαμεν ἀπείρους παρασκευὰς, ὃ δὲ στρατὸς ὃν φέρει εἶναι ὀλόκληρον ἔθνος· χίλια διακόσια πλοῖα ἀποπλεύουσιν ἀπὸ τοῦ Σιγείου ἄκρου καὶ ἔρχονται νὰ διατέμωσι τὸν Ἄθω μετὰ τοῦ λοιποῦ δὲ στρατοῦ, ὅστις ἐπὶ ἐπτὰ ἡμέρας καὶ νύκτας διέβαιναν ἐπὶ ξυλίνης γεφύρας τὸν Ἑλλήσποντον, διέρχεται τὴν Θρακικὴν χερσόνησον, περιτρέχει τὴν μακεδονικὴν παραλίαν ἀπὸ τοῦ Παγγαίου ὄρους μέχρι τοῦ Ὀλύμπου, διαβαίνει τὴν Θεσσαλίαν, καταλείπει ἐν Θερμοπύλαις εἰκοσι χιλιάδας ἄνδρας, εἰσβάλλει ἐν τῇ Φωκίει

καὶ τῇ Βοιωτίᾳ, πλημμυρεῖ τὴν Ἀττικὴν, εἰσέρχεται εἰς τὰς ἐρήμους Ἀθήνας, ἀποδιώκει τοὺς Ἀθηναίους εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἐγείρει τὸν θρόνον του ἐπὶ τῆς παραλίας, καὶ ἐκείθεν δίδει τὸ σημεῖον τῆς μάχης, ἣτις διήρκεσεν ἐφ' ὅλην τὴν ἡμέραν· περὶ τὸ τέλος τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ Θεμιστοκλῆς δύναται νὰ κοιμηθῇ ἀτάραχος, διότι δὲν ἔχει αἰτίαν νὰ φθῶνῃ τὸν Μιλτιάδην. Ἡ Σαλαμίς ὑπῆρξεν ἴση πρὸς τὸν Μαραθῶνα.

Ὁ Ξέρξης ἀποδιδράσκει ἀφήσας τὸν Μαρδόνιον νὰ συναθροίσῃ τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ του, ἅτινα συμποσούνται εἰς τριακοσίας πενήκοντα χιλιάδας ἄνδρας, ἀλλ' ἐνῶ ὁ φυγὰς βασιλεὺς διαπλέει ἐντὸς λέμβου τὸν Ἑλλήσποντον, ὃν εἶχε προηγουμένως μαστιγῶσει, ὁ Πausanίας φονεῖ τὸν στρατηγὸν του εἰς Πλαταιὰς, καθ' ἣν ἡμέραν ὁ Αἰωτυχιδῆς κατέστρεψε τὸν στόλον του ἐν Μυκάλη. Ἄπαντα τὰ φοβερά ταῦτα πλήθη ἠφανίσθησαν ὡς ἡ κόμης ὑπὸ τῆς ῥιπῆς τοῦ ἀνέμου. Ἡ Ἑλλὰς ἀναπνέει ἤδη, καὶ ἡ τέχνη, τὸ ἄθος τοῦτο τῆς εἰρήνης, ἀνορθοῦται καὶ μειδιᾷ κατέναντι τῶν πρώτων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ὃν εἶχον σκοτίσει τὰ τῶν Περσῶν βέλη.

Πάναντος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Φειδίου, παρευρίσκειτο ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἐποχῇ· ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ ἡ γραφικὴ μεγαλοφυΐα συνηνοῦτο μετὰ τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτος. Οὗτος ἔγραψε τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην, καὶ, ὡς λέγει ὁ Πλίνιος, ὁ χρωματισμὸς ἦτο τότε τόσῳ εὐχερῆς εἰς τοὺς ζωγράφους καὶ ἡ τέχνη τόσῳ εἶχε προχωρήσει εἰς τὴν τελειότητά της, ὥστε οὗτος ἠδυνήθη νὰ ἐξείκονίσῃ ἐν τῷ πίνακι αὐτοῦ τοὺς Ἀθηναίους στρατηγούς, Μιλτιάδην, Καλλιμάχον καὶ Κυναίγειρον, καὶ τοὺς δύο ἀρχηγούς τῶν βαρβάρων, Δάτην καὶ Ἀρταφέρνην.

Καὶ ὅμως ὁ Πάναντος οὗτος ἠττήθη οὐχ' ἦττον εἰς τὰ Πύθια ὑπὸ Τιμαγόρου τοῦ Χαλκιδικῆος, ὅστις, ἀφήσας πρὸς στιγμὴν τὴν γραφίδα, ἔλαβε τὴν λύραν καὶ ἐψάλλον ὁ ἴδιος τὴν νίκην του.

Τὸν Πάναντον καὶ τὸν Χαλκιδικῆα Τιμαγόρον διεδέχθη ὁ Ἀπολλόδοτος, διδάσκαλος τοῦ Ζεῦξιδος, καὶ ὁ Εὐήνωρ, πατὴρ τοῦ Παρράσιου, ἐξ ὧν ὁ μὲν μαθητὴς ὑπερέβη τὸν διδάσκαλον, ὁ δὲ υἱὸς τὸν πατέρα. Ὁ Ἀπολλόδοτος οὗτος ἔγραψε στίχους, οἵτινες ἐσώζοντο μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Πλινίου, καὶ δι' ὧν παραπονεῖται ὅτι ὁ Ζεῦξίς τῷ ἀφῆρσε τὸ ἄθλον τῆς τέχνης.

Ἀληθῶς, ὅτε ὁ Παρράσιος καὶ ὁ Ζεῦξίς εἰσὶν οἱ δύο ἀστέρες τῆς καλῆς τοῦ Περικλέους ἐποχῆς, πάντες οἱ περὶ αὐτοὺς λάμποντες λοιποὶ ζωγράφοι εἶναι κατὰ τὴν λάμπην κατώτεροι αὐτῶν· ὁ Τιμαν-

θος, ὁ Εὐπαμπος καὶ ὁ Ἀνδροκίδης εἶναι ἄπλοὶ δουροφόροι των.

Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὁ Παρράσιος ἦτον ἔτη τινὰ ἀρχαιότερος τοῦ Ζεῦξιδος, καὶ μολονότι ἡ γραφικὴ εἶχεν ἱκανῶς προχωρήσει, οὗτος ὤθησεν αὐτὴν ἐτι μακρύτερον, ἐνασχοληθεὶς περὶ τὴν συμμετρίαν, τελειοποιήσας κατὰ τι τοὺς χαρακτῆρας τῶν προσώπων, διαθέσας ἐπιχαρίτως τὴν κόμην, ἐμφυσήσας ζωὴν εἰς τὰ χεῖλη, καὶ διαγράψας μετὰ πλειοτέρας τῶν προκατόχων του ἀκριθείας τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας· οὕτω δὲ τὰ παραλλάσσοντα μέλη τοῦ σώματος ἐφθασαν ὑπὸ τὴν γραφίδα του εἰς τελειότητα ἣν οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ὑπερβῇ μετὰ ταῦτα. Ἐνεκα τούτου ἐπὶ πολλὸν χρόνον τὰ σχεδιάσματα του ἐχρησίμευον ἀντὶ ὑποδείγματος, καὶ κατὰ τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόμου καὶ τοῦ Ξενοκράτους, τοῦ Βάζαρη καὶ Λάνση τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πλειστοὶ ἐλθόντες μετὰ τὸν ἀρχαῖον τούτον Μιχαηλάγγελον δὲν ἐνόμισαν ἀνάξιον δι' ἑαυτοὺς νὰ λάβωσιν ἐκ τῶν σκιαγραφημάτων του ὀλόκληρα πρόσωπα καὶ μεταφέρωσιν αὐτὰ εἰς τοὺς ἰδίους των πίνακας.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν τοῦ Παρράσιου ἔργων διακρίνοντο εἰς Θεσείας, ὅστις ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Καλιγούλα ὑπῆρχεν εἰσέτι ἐν τῷ Καπιτωλίῳ· εἰς Ναύαρχος, ὅστις εὕρισκετο ἐν Ῥόδῳ· εἰς Μελέαγρος, εἰς Ἡρακλῆς, καὶ ὁ πίναξ τοῦ Περσέως, ὅστις τρις προσβλήθει· ὑπὸ κεραυνῷ, ἐθεωρεῖτο τριπλασίως ἱερός· εἰς μέγας ἱερεὺς τῆς Κυβέλης καὶ ἡ ἐρώσα Ἀταλάντη, οὗς ἠγόρασεν ὁ Τιθέριος καὶ ἔθεσε τὸν ἓνα ἐντὸς τοῦ κοιτωνός του, τὸν ἕτερον ἐντὸς τοῦ ἰδίου του παστοῦ· εἰς Βάκχος, τοῦ ὁποῦ ἡ θαυμασία τέχνη ἔδωκε γένεσιν εἰς τὴν κορινθιακὴν παροιμίαν· αὐτὸν μετὰ Βάκχον θαυμαστόν· εἰς σταδιοδρόμος ἐνοπλος, ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ὁποῦ ἐφαίνετο περιβόρειον ὁ ἰδρώς, καὶ ἕτερός τις ὀπλίτης, ὅστις φθάνων εἰς τὸ τέρμα καταθετεῖ ἀσθμίνων τὰ ὄπλα του· Ἀλλὰ τὸ εὐφύεστερον τῶν ἔργων του, εἰς ὃ ἀνέπτυξεν ἰσχυρώτατον νοῦν καὶ ὀξυδέρκειαν πνεύματος, ἦν ὁ πίναξ ἐν ᾧ παρίστατο ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν, ὁ λαὸς ἐκεῖνος, ὁ τόσῳ διάφορος καὶ συνάμα ὁμοειδής, ὁ ἄστατος, ὁ ἀδικος, ὁ ὀργίλος, ὁ ἀμείλικτος καὶ συμπαθῆς ταυτοχρόνως· ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν, ὁ ἐνδοξος καὶ ταπεινός, ὁ ἀγρίως ἀπτόητος καὶ περιδωῶς δραπέτης· ὁ λαὸς ἐκεῖνος τῶν Ἀθηνῶν, ὁ δυνάμενος μόνον νὰ ἀντιπροσωπευθῇ ὑπὸ ἀνθρώπου ἔχοντος τρεῖς κεφαλὰς ὡς τὸν γίγαντα Γηρούνην, καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ὁποῦ εὗρε μ' ὅλα ταῦτα τὸν τρόπον

να παραστήση πάντας τούς πικίλους τούτους και αντίθετους χαρακτήρας, ὥστε πρὶν ἢ φανῆ τὸ θαύμα τοῦτο τῆς τέχνης ἐνόμιζε τις ὅτι ὁ εἰς ἀπέκλειε τὸν ἕτερον, καὶ ὅτι ἐπομένως ἦτον ἀκατόρθωτον τοῦτο.

Τοιαῦται ἐπιτυχίαι εἶχον καταστήσει παράφρονα τὸν Παρράσιον, ὅστις ὠνόμαζεν ἑαυτὸν ἡγεμόνα τῶν ζωγράφων καὶ βασιλέα τῆς τέχνης· ἐθεώρει ἑαυτὸν καταγόμενον ἀπὸ τοῦ Ἀπολλωνος, καὶ διεδεδαίου ὅτι, γράφοντας αὐτοῦ τὸν Λίνδιον Ἡρακλέα, ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς· καὶ τῆς Ἀλκμήνης ἐφαινετο αὐτῷ καθ' ὕπνον, οὐδ' ἀπίστου ὁ θεὸς οὗτος νὰ παραμένῃ ἐνώπιον τοιοῦτου καλλιτέχνου.

Ἄφ' ἑτέρου καὶ ὁ Ζεὺς δὲν ἦτον ὀλιγώτερον ἀλαζών. Ἐπὶ τοῦ μανδύου τὸν ὁποῖον ἐφόρει, ἦτο γραμμένον μὲ χρυσοῦ γράμματα τὸ ὄνομά του, καὶ ἐδωρείτο τὴν Ἀλκμήνην του εἰς τοὺς Ἀργιγενεῖνους, καὶ τὸν Πᾶντ του εἰς τὸν βασιλέα Ἀρχέλαον¹, λέγων ὅτι οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ τοιαῦτα ἔργα.

Ἔργα τοῦ ζωγράφου τούτου εἶναι ὁ μεγαλοπρεπῆς Ζεὺς, ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου καὶ περιστοιχόμενος ὑπὸ τῶν λοιπῶν θεῶν ὀρθίων ἰσταμένων ὁ ἐν τῇ κοιτίδι Ἡρακλῆς, ὅστις σπαρασσὶ τοὺς δύο δράκοντας ἐνώπιον τοῦ Ἀμφυτριωνος καὶ τῆς μηρὸς αὐτοῦ· ἐπ' ἴσης καὶ ἡ πολύκλυτος Λακινία Ἡρα, ἣν ἀφιέρωσαν εἰς τὸν ναὸν τῆς αὐτῆς θεᾶς οἱ Ἀργιγενεῖνοι, καὶ οἱ ὅποιοι συγκατετέθησαν νὰ φέρωσι τὰς θυγατέρας των γυμνὰς ἐνώπιον τοῦ ζωγράφου, ἐξ ὧν οὗτος ἐκλέξας πέντε ἐκ τῶν ὠραιότερων, καὶ λαθὼν ἀφ' ἑκάστης ὅτι καλὸν τῷ ἐχρειαζέτο, ἠδυνήθη, συνενώσας ἀπάσας αὐτάς τὰς καλλονὰς ἐν μιᾷ μόνῃ, νὰ γράψῃ τὴν εἰκόνα του, ἣν ἔφερεν εἰς τὴν ὑπερτάτην κατὰ τὸ δυνατόν τελειότητα.

Τοιοῦτοι ἀντίζηλοι ἐμελλον ἀναγκαιῶς νὰ ἐλθωσιν εἰς πάλιν, καθότι αἱ τιμαὶ τῆς ἡμισείας Ἑλλάδος δὲν ἐπῆρκαν εἰς ἕνα ἕκαστον, ὅθεν ἦτον ἀνάγκη νὰ κρατῆσθαι ὁ εἰς τοῦ ἑτέρου. Ὁ Ζεὺς ἔγραψε σταφυλὰς ἐπὶ τοσοῦτον κυκλοτερεῖς καὶ χρυσαύσας, καὶ τόσῳ φυσικῶς ἀναρρίπτομένας ἀπὸ τῆς ἀναδενδράδος των, ὥστε τὰ πτηνὰ ἤρχοντο νὰ τὰς φάγωσιν. Ὁ Παρράσιος ἠθέλησε νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὸν ἀνθρώπον τὴν ἀπάτην ἣν ὁ ἀνταγωνιστὴς αὐτοῦ προὔξενεν εἰς τὰ ζῶα. Ὅθεν ἐπὶ μεγάλου ὑψώματος ἐζωγράφησε παραπέτασμα τι μετὰ τρυφῆς ἀληθείας, ὥστε ὁ ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ τῶν σταφυλῶν του κομπάζων Ζεὺς, πλησιάσας ἀπεπειράθη ν' ἀνασῶρῃ αὐτό, νομίζων ὅτι ἐκάλυπτε

τὸ ἔργον τοῦ ἀντιζήλου του, ἀλλὰ μόλις ἐγγίσας τὸ ὕψωμα ἐνόησε τὴν ἀπάτην του. Ὁ Ζεὺς, εἰλικρινέστερος τῶν νεωτέρων ζωγράφων, ὠμολόγησε τὴν ἥττάν του.

Ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὸ γνωστὸν τοῖς πᾶσι τοῦτο ἀνέκδοτον, διότι δεκαοκτὼ μετὰ ταῦτα αἰῶνας, εὐρίσκωμεν τὸν αὐτὸν διαγωνισμὸν ἐπαναλαμβανόμενον μετὰ τοῦ Ραφαήλου καὶ Μιχαηλαγγέλου.

Ὁ Τίμανθος, μετὰ τοὺς μεγάλους τῆς τέχνης διδασκάλους, διετέλεσε πρῶτος μετὰ τῶν λοιπῶν ζωγράφων μὴ δυνήσας νὰ φθάσῃ εἰς ὁ προέδρῃσαν ἐκεῖνοι σημεῖον περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, κατέφυγεν εἰς εὐφυῆ ἐπινοήματα. Τοῦ ζωγράφου τούτου ἦν ἔργον ὁ ἦρωας, ὅστις ἐσώζετο ἐν Ρώμῃ ἐπὶ Βεσπεσιανοῦ, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῆς Εἰρήνης ὃν ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος εἶχε κτίσει ὀμοῦ μὲ τὸ Κολισσαῖον, ὁ ἔστι, ἐβδομήκοντα, εἴτε ἐβδομήκοντα πέντε ἔτη μετὰ Χριστόν. Τοῦ αὐτοῦ ἦν ἔργον καὶ ὁ πίναξ ἐν ᾧ παρίστατο ὁ Πολύφημος κοιμώμενος, καὶ ὅπου, θέλων νὰ δείξῃ ὅτι τὸ κύριον πρόσωπον τῆς εἰκόνας του ἦτο γίγας, ἔγραψε μικροὺς σατύρους καταμετρούοντας διὰ τοῦ θύσου των τὸν ἀντίχειρα τοῦ Κύκλωπος. Τέλος τούτου ἦν ἡ Ἰφιγένεια, τὸ ἀριστούργημα ἐκεῖνο τῆς ἐκφράσεως τῶν αἰσθημάτων, ὅπου, κατὰ τὸ λέγειν Οὐαλερίου τοῦ Μαξίμου, ἀφοῦ παρέστησε τὸν Ὀδυσσεᾶ καταβεβλημένον, τὸν Κάλχαντα σκυθρωπάζοντα, τὸν Αἴαντα μαινόμενον καὶ κλαίοντα τὸν Μενέλαον, ἐρίψῃ πέπλον ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὁμολογήσας, ὡς μεγαλοφυῆς ἀνὴρ, ὅτι ἡ τέχνη δὲν ἠδύνατο νὰ παραστήσῃ τὴν ἐκφρασιν τοῦ προσώπου πατρὸς μέλλοντος νὰ ἴδῃ σφαγιαζομένην μετ' ὀλίγας στιγμῆς τὴν θυγατέρα του.

Μετ' αὐτὸν ἐπῆλθεν ὁ Εὐπομπος, οὗ τὸ γνωστότερον ἔργον ἦν ὁ φέρων τὸ ἄθλον εἰς τὴν χεῖρα Γυμνικὸς Νικητὴς· ἀναμφιδόλως πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἔγραψε καὶ ἄλλας γραφὰς ἐπαινεθείσας ὑπὸ τῶν συγχρόνων του καὶ λησμονηθείσας ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων, καθότι ἀπ' αὐτοῦ ἐγεννήθη τρίτος τις ρυθμὸς, ἐνῶ μέχρις αὐτοῦ δύο μόνον ἐργαστήρια διεκρίνοντο, τὸ ἀθηναϊκὸν καὶ τὸ ἰωνικόν· ὁ Εὐπομπος ἐδημιούργησε τὸν Σικωνιον λεγόμενον ρυθμὸν.

Περὶ Ἀνδροκύδου οὐδὲν ἄλλο γινώσκωμεν, εἰμὴ ὅτι διεκρίνετο εἰς τὰς γραφὰς ζῶων, καὶ ἰδίως τῶν ἰχθύων.

Ἀπὸ τοῦ σπουδαστηρίου τοῦ Εὐπόμπου ἐξῆλθεν ὁ Πάμφιλος, ὅστις ἔσχε πατρίδα τὴν Ἀμφίπολιν, πόλιν κειμένην μετὰ τὸ Μακεδονίας καὶ Θράκης. Οὗτος ζωγράφος ὢν, καὶ σοφὸς συνάμα, ἔφερε

τὴν τέχνην εἰς μεγαλύτεραν ἐπιτελειότητα ἐφαρμόσας ἐν τῇ γραφικῇ τὴν τε γεωμετρίαν καὶ ἀριθμητικὴν. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πλινίου τέσσαρες γραφαὶ ἐγινώσκοντο ὡς ἔργα τοῦ ζωγράφου τούτου· ἡ πρώτη αὐτῶν παρίστα τὸ ἐσωτερικὸν οἰκογενεῖας τινὸς· ἡ δευτέρα, τὴν συναφθεῖσαν μάχην πρὸ τῆς Φλιοῦντος, ἰσχυρᾶς ἀχαϊκῆς πόλεως, ἡ τρίτη, νίκην τινὰ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἡ τετάρτη, τὸν Ὀδυσσεᾶ ἐν τῷ πλοίῳ. Ὁ Πάμφιλος οὗτος εἶχε κατορθώσει νὰ ἐπικυρωθῇ νόμος, δυνάμει τοῦ ὁποῖου ἀνεξαίρετως πάντες οἱ ἐλευθέρων ἀνδρῶν παῖδες ὑπεχρεούντο νὰ διδάσκωνται τὴν ἰχνογραφίαν, ἐνῶ, διὰ τοῦ ἰδίου νόμου, ἀπιγορεύετο τὸ μάθημα τοῦτο εἰς τοὺς δούλους· οὐδένα δὲ μαθητὴν παρεδέχετο ἂν πρῶτον δὲν ἐλάμβανε τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θέλει διαμεινὶ δέκα ἔτη παρ' αὐτῷ, καὶ νὰ τῷ πληρώσῃ ὡς διδάκτρα ἐν ἄττικόν τάλαντον, ὅπερ ἰσοδυναμεῖ πρὸς δύο χιλιάδας τετρακόσια φράγκα περίπου. Ἰπὸ τὸν διπλοῦν τοῦτον ὄρον ἐγένετο δεκτὸς ὁ Ἀπελλῆς ὡς μαθητὴς αὐτοῦ.

(Ἐπιταὶ συνέγεια.)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΥΜΑΣ.

ΜΩΣΑΪΚΟΝ.

Ἡ φύσις παραδόξως πρὸς ἑαυτὴν ἀντιφάσκουσα, ἐνθάπτε ἐνίοτε λευκὸν μαργαρίτην ἱερὰς καὶ θρησκευτικῆς ἀγάπης εἰς τὸ βάθος τῶν μελανωτέρων καὶ θηριωδεστέρων ψυχῶν.

Εὐγένιος Σύης.

Ὁ ἔρως εἶναι ὁ μόνος θεὸς τοῦ Ὀλύμπου ὅστις θαυματουργεῖ ἀκόμη.

Ρίχτερ.

Ο ΑΠΡΙΛΙΟΣ.

Ἄλλὰ σὺ, Καίσαρ, ἂν εἴρῃς τί ἀρετὴν εἰς τὰ χρονικὰ ταῦτα, τὸν Ἀπρίλιον πρὸ πάντων ἀξίωσεν τῆς προσοχῆς σου. Ὁ μὲν αὐτὸς καταβαίνει μέχρι σου ἐκ μεγάλης γενεαλογίας· ἀνήκει εἰς σὲ διὰ τῆς κατ' υἰοθεσίαν εὐγενείας.

Ἐπιφύλλου Χ ρ ο ν ι κ ἂ, Βιβλ. Δ')

— Ἐμπρὸς, φίλε ἀναγνώστα καὶ ὠραία ἀναγνώστρια, ἄς ὁμιλήσωμεν.

— Περὶ τίνος;

— Περὶ οὗτινος δήποτε θέλετε... περὶ τοῦ Ἀπριλίου, ἂν τοῦτο σὰς εὐχαριστεῖ.

— Περὶ τοῦ Ἀπριλίου ὅταν τώρα πλέον ἔχομεν...

— 15 Ἀπριλίου.

— 15 Ἀπριλίου!

— Βεβαίως, ἰδέτε τὴν ἡμερομηνίαν, οὐχὶ εἰς τὸ ἡμερολόγιον, ἐνοσιῖται, διότι μία γαλλικὴ παροιμία λέγει ἀπατηλὸν ὡς ἡμερολόγιον, ἀλλ' εἰς τὴν Χρυσάλλιδαν, ἣτις εἶναι ἀληθὴς ὡς πᾶσα γυνή... ὡς πᾶσα ἐφημερίς θέλω νὰ εἰπῶ. Τί λέγει ἡ Χρυσάλλιδαν; «Φυλλάδιον Η', 15 Ἀπριλίου». Ἐπομένως ἔχομεν 15 Ἀπριλίου.

— Ἔστω, ἀλλά...

— Εἴθε ἴσως τῆς ἰδέας ὅτι ἔπρεπε νὰ σὰς ὁμιλήσω περὶ τοῦ Ἀπριλίου πρὸ 15 ἡμερῶν, δηλαδή τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων του, ἀλλὰ εἰς τοῦτο ἠκολούθησα τὸ παραδειγμά σας. Ἐκαμα ὅτι σεῖς κάμνετε καθ' ἡμέραν.

— Ὅ,τι κάμνω καθ' ἡμέραν!

— Μάλιστα, Κυρία, ὅτι κάμνετε καθ' ἡμέραν. Ἐξηγουμαι. Ὅταν ἔρχεται κανεὶς νὰ σὰς ἐπισκεφθῇ τί κάμνετε;

— Τί κάμνω; προσπαθῶ νὰ τὸν ὑποδεχθῶ ὅσον δύναμαι καλλίτερον...

— Σύμφημι, ἀλλὰ μήπως λοιπὸν ἀρχίζετε, ἅμα πατήσῃ τὸ κατώφλιον τῆς οἰκίας σας, νὰ τῷ ῥίπτετε κατακέφαλα ἀνθοδέσμην ὀλόκληρον ἐπιφωνημάτων καὶ ἐρωτηματικῶν! — ἂν! ὦ! τί κάμνετε, εἴθε κιλὰ; ἡ κυρία κιλὰ; τὰ μικρὰ καλὰ; ἡ κυρία ἀδελφὴ σας καλὰ; ὅλοι εἰς τὸ σπῆτι καλὰ; καὶ τί γίνεσθε; πῶς δὲν σὰς εἶδαμεν τόσον καιρὸν; πηγαινέτε πάντοτε εἰς τὴν Συνέλευσιν; καὶ τί νέα ἔχομεν σήμερον; ἔρχεται γρήγορα ὁ βασιλεὺς; καὶ πῶς πηγαινέει ἡ ὑπόθεσις τοῦ Σουλῆ; μὰ... καθῆστε, παρακαλῶ... » — Βεβαίως ὄχι, διότι ἠθέλατε τὸν κάμει ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ ἄσθμα ἢ ἀπὸ ἀσφυξίαν· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας τὸν προσκαλεῖτε πρῶτον νὰ καθῆσθαι καὶ ἅμα ἐνθρονισθῆ καλὰ καλὰ ἐπὶ μαλακοῦ ἀνακλινητῆρος, τῷ ἀπευθύνετε τὸ ἀτελειώτον αὐτὸ κρημολόγιον φιλικῶν ψευδῶν, τὰ ὅποια εἶναι ἀπαραίτητα εἰς τοὺς ἰνθρώπους, τοὺς πολιτισμένους, καὶ περιττὰ εἰς τὰ ζῶα, τὰ χονδροειδῆ! διότι ἔχουσι τὸ ἐλάττωμα νὰ μὴ ἴναι μήτε ψευδῆ, μήτε δόλια.

Ἴδου λοιπὸν πῶς ἐφέρθη καὶ ἐγὼ πρὸς τὸν Ἀπρίλιον, τῷ ἔδωκα τὸν καιρὸν νὰ ἐτοιμασθῆ, ν' ἀ-

1. Βασιλέα τῆς Μακεδονίας, προκατόχον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, οὗ ἦναι προγενέστερος κατὰ 60 εἴτε 70 ἔτη.

ναπαυθῆ εἰς ἓν ἀπὸ τὰ τέσσαρα μεγάλα ξενοδοχεῖα τῆς πρωτευούσης, διὰ τὴν ὀμιλήσωμεν ὡς ἐπαρχιωταί, πρὶν τῷ εἰπῶ ἐκάλως ὄρισες! Δὲν ἦσαν ἀναγκαῖοι οἱ τύποι αὐτοὶ πρὸς ἓνα ξένον τῶσον ἐνδόξου καταγωγῆς; Ἦλθε τῶσον μακρόθεν! ἀπὸ τὰς στέπας τῆς Ἄρκτου ἴσως, διότι τινάσσων τὰ ὑποδήματά του ἐλεύκανε τὸν Ἰμηττὸν καὶ τὸν Πάρνηθα, παραγαγὼν οὕτω τὸ ἐξῆς φιλολογικὸν κειμήλιον ὑπερ εὐρήθη πρὸ δύο ἡμερῶν, εἰς τὰς 13, εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ζαχαροπλαστείου τοῦ Σόλωνος, τοῦ γλυκυτάτου νομοθέτου. «Εἰπέ, ἄγγελέ μου, λέγει τὸ πολυτίμιον γραμμάτιον, εἰπέ μου ὅτι μὲ ἀγαπᾷς ἀκόμη, ὅτι μὲ ἀγαπᾷς πάντοτε καὶ ὅτι ἡ λευκὴ σινδόνη ἧτις καλύπτει τὸν Πάρνηθα καὶ τὸν Ἰμηττὸν δὲν εἶναι τὸ νεκρικὸν κάδθανον τοῦ ἐρωτῶς μας.»

Ἄλλ' ἡ λευκὴ σινδόνη ἀνέλυσε καὶ ὁ ἥλιος εἶναι ὑπέροπτε καυστικός. Τὸ ἔαρ πλησιάζει νὰ καταντήσῃ καλοκαίριον, δηλαδὴ κόλασις, κάμινος, γέεννα. Ἡ παιδίς ὁμοιάζει γυναῖκα τῆς ὁποίας ἡ νεότης πλησιάζει νὰ παρέλθῃ ἐγγίζει ἡ στιγμή καθ' ἣν θὰ χάσῃ τὰ ὠραία τῆς ἐαρινὰ χρώματα καὶ θὰ καταστῆ ὠχρὰ ὡς ἀσθενὴς ἐκπνέων. Ἄς ὠφελῶμεν λοιπὸν ἀπὸ τὴν στιγμήν ταύτην διὰ νὰ ψάλωμεν τὸν Ἀπρίλιον, τὸν Ἀπρίλιον, ἐξήμερωμα τοῦ ἔαρος, δροσερὸν ὡς πᾶσα αὐγὴ, εὐθυμον ὡς πᾶν παιδίον!.

Καίρε, ξανθὲ Ἀπρίλιε, ἄγγελε τοῦ ἔαρος, αὐγὴ τοῦ θέρους! — Ἐπαναφέρεις τὸ κυανὸν εἰς τὸν οὐρανὸν, στέφεις τὴν γῆν μὲ βόδα καὶ ἄνθη, ἐμπνέεις εἰς τὸν γεωργὸν ἀθρόνου συγκομιδῆς ἐλπίδα, καὶ τὸν πόθον ἐαρινῶν στολισμῶν εἰς τὰς ὠραίας μας, καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη αἰτινες ἐξεφύλλισαν ἤδη τὸ ἔαρ των. — Δίδεις εἰς τὰς τρυφεράς καὶ ποιητικὰς ψυχὰς, — ζομάχους, ἤθελα νὰ εἰπῶ, — τὴν ὄρεξιν τῶν ἀγροτικῶν προγευμάτων καὶ ὕλην ἐπιφυλλίδος εἰς τοὺς ἀμηχανοῦντας ἐπιφυλλιδογράφους. — Ἔσο λοιπὸν εὐλογημένον, τέκνον προσφιλὲς τοῦ ἔτους! καὶ κατηραμένον ἐπίσης, σὺ τὸ παραγαγὼν τῶσον παροιμίας, τῶσα ἄσματα καὶ τῶσας ἐπιφυλλίδας, ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς μου.

Ὡς ὁ Ἰωσήφ, υἱὸς τοῦ Ἰακώβ, διεγείρεις τὴν ζηλοτυπίαν τῶν ἑνδεκα ἀδελφῶν σου, ἀλλ' εὐτυχέστερος ἐκείνου ὅστις τὴν ἔλαθε κάκιστα εἰς τὴν Αἴγυπτον, σὺ κάμνεις ἐξ ἐναντίας καὶ τὴν παθαίνου ὅσοι ἔχουν τὴν αὐθαδεῖαν νὰ λησμονήσουν τὴν ἡμέ-

ραν τῆς ἀφίσεώς σου!... Πλὴν τίς θὰ ψάλλῃ τὰς λαμπρὰς ἑορτὰς ὅσας ἐφερες ἄλλοτε εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ῥώμην; Τίς θὰ γράψῃ τὰ χρονικά σου; Τίς θὰ συντάξῃ τὴν Ἀπριλιάδα;

Οἱ ποιηταὶ διημισθότησαν τὴν καταγωγὴν σου πότε σὲ ἔδωκαν τὴν γῆν ὡς κοιτίδα, καὶ πότε σὲ παρέστησαν ἀναδυόμενον ἐκ τῶν κυμάτων ὡς τὴν Ἀφροδίτην.

Ὁ Ἀπρίλιος εἶναι ὁ μὴν τῶν ὠραίων γυναικῶν αὐταὶ πρὸ πάντων πρέπει νὰ τὸν πανηγυρίζωσι, καθότι εἶναι ὁ μὴν τῆς Ἀφροδίτης—*Mater Sacra Cupidinea*— ὡς ἔλεγον οἱ Ῥωμαῖοι, οἵτινες τῇ ἀφιέρωσαν αὐτὸν καὶ τὴν παρασκευὴν (*Veneris-dies*) ἧτις ἐντούτοις κατέστη, ἀπὸ πνεῦμα ἀντιπολιτεύσεως, ἡ ἀποφρὰς ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος.— Ἐνόμιζον ὅτι κατήγοντο ἐκ τοῦ Αἰνείου, τοῦ θεοσεβοῦς ἥρωος, οἱ ἀγαθὶ ἐκείνη; Ῥωμαῖοι, διὰ τοῦτο ἀπέδωκαν τῶσας τιμὰς εἰς τὴν Ἀφροδίτην, τὴν μητέρα των, ὡς τὴν ὠνόμαζον διὰ τοῦτο ὁ Ὀβίδιος λέγει πρὸς τὴν Καίσαρα: «Ὁ Ἀπρίλιος, ἀνήκει εἰς σὲ διὰ τῆς κατ' υἰοθεσίαν εὐγενείας.» Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, αἱ πλάναι δὲν εἶναι ἐγκλήματα.

Εὐδαίμονες τῆς ἀρχαιότητος θνητοὶ! Καὶ αὐταὶ αἱ θεαί, αἱ γλαυκώπιδες καὶ χρυσόκομοι θεαὶ δὲν ἀπηξίουσαν νὰ παρκαίωσι τὰ μαρμαίροντα δώματα τοῦ κραταίου Ὀλύμπου, ἵνα σὰς δίδωσιν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῆς Ἰδῆς ἀναμφίλεκτα δαίγματα τοῦ ἐρωτῶς των... Κ' ἐκ τῶν ἐρωτικῶν ἐκείνων συνεντεύξεων, ἐκ τῶν θεῶν αὐτῶν ἰδιοτροπιῶν, ἐφ' ὧν ἡ σεμνὴ Φοῖβη ἐπέλαμπεν, ἐγεννῶντο ἥρωες καὶ ἡμίθεοι. Ὡς ἂν τὸ ὄρος ἐκεῖνο τῆς Φρυγίας ἠδύνατο νὰ λαλήσῃ!... ὦ, ἂν ἤμην ποιητής!...

Καὶ σεῖς τρισευδαίμονες γυναῖκες τῆς ἀρχαιότητος! Ὁ Ὑμέναιος ὑπῆρξε πάντοτε εὐφροῦτατος διὰ σὰς. Οἱ θεοὶ αὐτοὶ, οἱ θεοὶ αὐτοπροσώπως ἀνεδεχοντο τὴν οἰκιακὴν σας εὐδαιμονίαν, συμμεριζόμενοι μετὰ τῶν συζύγων σας τινὰς τῶν ἐνασχολήσεων τοῦ συζυγικοῦ βίου. — Μακάριοι οἱ καιροὶ ἐκεῖνοι! Ἡ ζηλοτυπία δὲν κατέτρωγε τὴν καρδίαν τῶν συζύγων, ἡ μονομαχία ἦτον ἀγνωστος, καὶ τὸ πλημμέλημα τῆς ἐγκληματικῆς συγκομιδῆς, ὡς λέγουσιν οἱ Ἄγγλοι, δὲν προσδλέπετο ἀπὸ τοὺς νόμους τοῦ Μίνως, τὸν ποινικὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Κώδικα! — Τότε ἦτον ὁ χρυσοῦς αἰὼν τοῦ ἐρωτος σήμερον, ὦ αἰσχύνῃ! ὦ παρακμῇ! ὦ φρίκῃ! εἶναι ὁ αἰὼν... τῶν σιδηρίνων ποδογύρων.

Ἄλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν ἥρωά μας.

Ὅποιοι μεγαλοεὐεῖς τρελλοὶ εἶν' ἐν τούτοις αὐ-

τοὶ οἱ ποιηταὶ! Τί δὲν εἶπον διὰ τὸν πτωχὸν Ἀπρίλιον; Ὅτι εἶναι παραλυμένος, ὅτι δίδει τρυφερὰ φιλήματα εἰς τὴν γῆν, ὅτι φθάνει καὶ — ὦ τὸν κακοήθη! — μέχρι τοῦ νὰ διανοίγῃ τὸ περιστήθιον τῆς διὰ τὴν φιλήσῃ καλλίτερα! Διὰ τοῦτο καὶ τὸν ὠνόμασαν *Aprilis* ἐκ τοῦ *aperire*, ἀνοίγειν.— Ἐντοσοῦτῳ ἡ Χθὼν μειδιᾷ πρὸς τὸν παραλυμένον τοῦτον, τὴν γλυκοκυτᾶζει, ἐρωτοτροπεῖ μετ' αὐτοῦ καὶ κομψεύεται, στολιζοῦσα τὴν ἀγνὴν τῆς γυμνότητος μὲ μήκωνας, στάχεις καὶ χρυσάνθεμα· πλὴν τί νὰ γείνη; ἡ Χθὼν εἶναι γυνή.— «Ἐλάτε δὰ ἡ μωρὸς, εἰσθε, ἡ φθονερός!» φαίνεται ἀναφωνῶν ὁ Ὀβίδιος, ὁ ἐρωτικὸς ποιητής, ὁ θυσιάσας πάντοτε τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν γυναικαρέσκειαν, ὡς ἀρμόζει εἰς τέλειον εὐπατρίδην. Ὁ Ἀπρίλιος δὲν ἔχει τι κοινὸν μὲ τὴν Γῆν, ἔχει εὐγενεστέρην καταγωγὴν κοιτίς του, ὡς καὶ τῆς Ἀφροδίτης, ὑπῆρξαν τὰ κύματα καὶ ἐγεννήθη μίαν ἡμέραν ὅτε ἡ θάλασσα ἐρρίπτεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τὸ ἀφρώδες τῆς μειδιάμα. «... Ἀλλὰ πιστεύω, λέγει ὁ ποιητής εἰς τὰ Χρονικά του, ὅτι ὁ εἰς τὴν Ἀφροδίτην καθιερωμένος μὴν κατάγεται ἐκ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, διότι καὶ ἡ θεὰ ἐκ τοῦ ἀφροῦ τῆς θαλάσσης ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἀφροδίτη. Ἄς μὴ παραξενευθῆ τις ἂν ἐδανεῖσθημεν τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας; ἡ Ἰταλία ἦτον ἡ μεγάλη Ἑλλάς.»

Καταλαμβανόμενος ἔπειτα ὑπὸ σφοδρᾶς ἀγανακτικῆσεως κατὰ τῶν θιασωτῶν τῆς ἄλλης γενεαλογίας τοῦ Ἀπριλίου, ὁ ποιητής ἀνακράζει μετ' εὐγενοῦς παραφορᾶς:

«Καὶ τί δὲν δύναται ὁ φθόνος! Ἄνθρωποι φθονοῦντες τὴν δόξαν σου, ὦ Ἀφροδίτη! ἐπιθυμοῦν νὰ σοῦ διαμφοσητήσουν τὰς τιμὰς τοῦ μηνὸς τούτου. Ἐπειδὴ τὸ ἔαρ διαστέλλει τὴν φύσιν ὅλην, περαίνει τὴν δριμύτητα τοῦ ψύχους καὶ ἀνοίγει τὸν κόλπον τῆς γονίμου ἤδη γῆς, ἰσχυρίζονται, οἱ τυφλοὶ ὅτι ὁ Ἀπρίλιος λαμβάνει τὸ ὄνομά του ἐκ τῆς ὥρας ταύτης τοῦ ἔτους ὅτε τὸ πᾶν γονιμοποιεῖται. Ἄλλὰ σὺ, ὦ Ἀφροδίτη, ἐκτείνεις ἐπ' αὐτοῦ τὴν εὐεργετικὴν σου χεῖρα καὶ διεκδικεῖς τὴν δόξαν σου.»

Οἱ νεώτεροι ποιηταὶ εἰδείχθησαν πρὸς τὴν ἡρώά μας ὄχι ὀλιγώτερον τῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος φιλόφρονες, καὶ μὲ τὰ ἄσματά των καὶ τὰς παροιμίας των κατέστησαν τὸν Ἀπρίλιον τὸν ποιητικώτερον καὶ δημοτικώτερον μῆνα τοῦ ἔτους.

Ἀπρίλιε εἶναι, γύρου μας πετοῦν τὰ χελιδόνια καὶ δένδρα κάμποι καὶ βουνα, ὅλα μοσχοβολᾶνε. Γλυκὰ λαλοῦν τ' ἀηδόνια

Καὶ ζευγαρώνει ἡ πέρδικα καὶ οἱ κούκοι κελαιδᾶνε

ἐκφωνεῖ ὁ ποιητής τοῦ *Μεσολογγίου*.

Ch'era dell'anno e di mia etate Aprile,

λέγει ὁ ἀοιδὸς τῆς Λαύρας εἰς ἓν τῶν ἀμμιήτων σογγέτων του· ὁ δὲ Βοκκάκιος εἰς ἓν τῶν θελκτικῶν διηγημάτων του:

E tal divenne nel viso qual fresca rosa d'Aprile.

Γαλλικὴ τις παροιμία λέγει:

Quand on perd son Avril, en Octobre on s'en plaint.

Καὶ μία ἄλλη:

*Il n'est si gentil mois d'Avril,
Qui n'ait son chapeau de grésil.*

Ἡ ἔκφρασις *April degli anni* εἶναι συνειθεστάτη ἐν Ἰταλίᾳ καθὼς καὶ *l'avril de mes jours* ἦτο τοιαύτη παρὰ τοῖς Γάλλοις πρὶν γίνωσι πραγματισταὶ ὡς εἶναι σήμερον.

Μετὰ τοὺς ποιητὰς ἔρχονται οἱ ψευσταί, ὠπλισμένοι μὲ τὸ ἄλμυρον φαγητὸν τοῦ Ἀπριλιάτικου ψαριοῦ, ὡς λέγουσιν οἱ Γάλλοι.

Καὶ ἀφοῦ περὶ ψευμάτων ὁ λόγος, συγχωρήσατέ με νὰ σὰς κῶψω καὶ ἐγὼ ἐν, διηγούμενος μικρὰν ἱστορίαν.—Θὰ ἦσθε ὁμοῦ ἐχέμυθοι, εὐειδεῖς ἀναγνώστρια; μὲ ὑπόσχεσθε νὰ μὴ τὴν διαδώσητε καὶ νὰ φυλάξετε τὸ μυστικόν;—Κύριε! γνωρίζετε ὅτι ἡ ἐχεμυθία πάντοτε ὑπῆρξε τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς γυναικός!—Εἰς τὰς διαταγὰς σας, Κυρίαί. Ἀρχίζω τὴν ἱστορίαν μου.

«Κατὰ τὴν θεατρικὴν περίοδον τοῦ 18... εἰς μεγάλην τινὰ πόλιν τῆς Ἀττικῆς τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ὀνομάσωμεν, διότι δὲν θέλομεν νὰ ἔχωμεν διενέξεις μὲ τὸ Πλημμελειοδικεῖο, ἕνας ἐργολαβικώτατος ὑποκόμης, μεσόκοπος, μέγας προστάτης τῶν *virtuose* (ὅταν δὲν ἦσαν καθ' ὑπερβολὴν τοιαῦται), εἶχε μίαν σύζυγον διὰ τὴν ὁποίαν δὲν εἶχε μέγαν ἐνθουσιασμόν καὶ μίαν ἐρωμένην διὰ τὴν ὁποίαν *ερελλαιστε* δὲν εἶναι παράδοξον, διότι ἀγαπᾷ τις πάντοτε τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν. Ἡ τελευταία αὕτη, *prima donna assoluta* τῆς Ἰταλικῆς ἐταιρίας, εἶχεν ἐγκαταλίπει χάριν τοῦ ὑποκόμης ἕνα νέον ὑπολοχαγὸν τοῦ Πυροβολικοῦ ὅστις, ὀλιγώτερον εὐτυχῆς παρὰ τὸν *George Brown* τῆς *Dame Blanche*, δὲν ἠγόραζε πύργους ἐκ τῶν χρηματικῶν του περισσευμάτων. Καὶ ἐν τούτοις, πρέπει νὰ τὸ εἰπῶμεν; ὁ ὑποκόμης ποτὲ δὲν εἶχεν ὁμοιάσει τὸν Ἀπόλλωνα διὰ νὰ καταστα-

θῆ ἀξίος τῆς τοιαύτης θυσίας· ἀλλ', ὡς γνωρίζει πᾶς τις, τὸ κάλλος δὲν εἶναι πάντοτε τίτλος ἔρωτος. Καὶ ἔπειτα ὑπάρχουν τόποι ὅπου τὸ ἀσχημον εἶναι ὠραῖον, ὡς λέγει τις τῶν ἡρώων τοῦ Σαίξπηρ, δὲν ἐνθυμούμαι ποῖος. Οὕτως, ἡ Κυρία ***, ἥτις ἀνήκει εἰς ἓνα ἐξ ἐκείνων τῶν τόπων εἶναι γυνὴ εὐεϊδῆς ἀκόμη, ἂν καὶ εἰς τὴν παρακμὴν τῆς ἡδῆ... ἀλλ' ἀς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν ὑποκόμητα.

«Λοιπὸν ὁ Κύριος εἶχε μίαν σύζυγον τὴν ὁποίαν δὲν ἠγάπα πολὺ καὶ μίαν γέλιον τὴν ὁποίαν ἐλάτρευε καὶ ἥτις εἶχε παραιτήσει χάριν αὐτοῦ ἓνα κομψὸν ἀξιωματικὸν τοῦ πυροβολικοῦ. Δυστυχῶς ὁμοῦς ἡ signora δὲν εἶχεν ἀκούσει ποτὲ νὰ γίνεταί λόγος περὶ τοῦ πρίγγιπος Ταυλλερὰν καὶ εἰδείξε κατὰ τι trop de zèle εἰς τὴν ἀποκομπὴν τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς, λησμονήτατα νὰ ζητήσῃ ὀπίσω μικρὸν τι πρᾶγμα τοῦ ὁποίου οὗτος ἦτο κάτοχος πρό τινος καιροῦ.— Ἦτο τότε ἡ 31 Μαρτίου, ὁ δὲ ὑπολοχαγὸς εἶχε χάμαι ὄρκον νὰ δώσῃ ἓν καλὸν μάθημα εἰς τὴν ἀπιστον, προσφέρων εἰς τὸν εὐτυχῆ του ἀντεραστὴν ἓν ἀπριλιάτικο ψάρι τοῦ ἰδικοῦ του μαγειρίου. Ὅταν ἐσήμανε μεσονύκτιον, ἡ μυστηριώδης αὐτῆ ὥρα τῶν ἐρωτολήπτων καὶ τῶν κλεπτῶν, παρουσιάζεται εἰς τὴν νόμιμον σύζυγον τοῦ ὑποκόμητος καὶ μετὰ πλασῆς ἀλλ' ἐντελέστατα προσπεποιημένης συγκινήσεως, τῆ εἶπε:

«— Κυρία μου, σπεύτατε! ὁ Κύριος σύζυγός σας προσεβλήθη πρὸ μικροῦ ὑπὸ ἀποπληξίας εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 50 οἰκίαν τῆς οδοῦ.....»

«— Ἡ δυστυχῆς γυνὴ κατῆλθεν ἐσπευγμένης, ἔδραμε νὰ εὕρῃ ἱερέα καὶ ἰατρὸν καὶ ἠκολούθησε τὸν ἀγγελιοφόρον τοῦ θανάτου ὅστις, φθάσας εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν οἰκίαν καὶ σταθεὶς εἰς τὸ τετράγωνον τοῦ πρώτου πατώματος, ἔσυρε κλειδὰ τινα ἐκ τοῦ θυλακίου του καὶ εἰσήγαγε τὴν ἀτυχῆ σύζυγον καὶ τοὺς δύο ἀκολουθοῦς τῆς εἰς κοιτῶνα ὅπου ὦ! τοῦ θαύματος, εὐρέθη ὁ σύζυγος γονυπετῆς ἐνώπιον τῆς prima donna τὴν ὁποίαν τσακίς ἡ Κυρία ὑποκόμησα εἶχε χειροκροτήσει εἰς τὸ μικρὸν μας θέατρον.

«Ὁ ἱερεὺς εἶχε σχεδὸν ἀρχίσει τὴν νεκρώσιμον εὐχὴν, καὶ κάμνει τὸν σταυρὸν του, ὁ ἰατρὸς ἐξάγει τὸν σάκκον του καὶ ἐτοιμάζεται νὰ φλεβοτομήσῃ τὴν τριαστέρων Κυρίαν, ἐνῶ ὁ σκώπτῆς ἀξιωματικὸς ἀποδιδράσκει γελῶν ὑποκρύφως καὶ λέγων ὡς ὁ Τίτος: ἰδοὺ ἡμέρα ἐξαίρετος!

«Τὴν ἐπαύριον ὅλη ἡ πόλις τῶν..... πόλις εὐφροεστάτη πασῶν, ὠμίλει συγκεχυμένως περὶ δυσ-

ἀρέστου τινος περιστατικοῦ τὸ ὁποῖον εἶχε συμβῆ τὴν προτεραίαν εἰς τὴν virtuosa-traviata. Ἐλέγοντο χίλια πράγματα ὅτι κλέπται εἶχον εἰσχωρήσει εἰς τὸν οἶκον τῆς ὠραίας σκηλίθου, διὰ νυκτὸς μὲ ἀντικλειδιον, ὅτι τίσον ἐτρόμαξεν ὥστε ἠναγκάσθη νὰ προσκαλέσῃ ἰατρὸν, ὅτι τῶ ὄντι ἐφάνη ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ οἴκου τῆς Signora ἰατρὸς, ἀλλ' ἔπειθ' ἐσυντροφεύετο ἀπὸ ἓνα ἱερέα καὶ ἀπὸ ἓνα Κύριον, ὅστις εἶδεν τὸν βραχίονα εἰς μίαν Κυρίαν μὲ κακαλυμένον πρόσωπον, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπρόκειτο περὶ κλεπτῶν καὶ ἕκαστος ἐσχολίαζε τὰ πάντα κατὰ τὴν ὁρεξίν του. Ὑπῆρχεν ἐν τούτοις μεταξὺ ὄλων τῶν διαχιδόντων τὰ ἀνέκδοτα ταῦτα, ἀξιωματικὸς τις, ὅστις ὠρῶντο εἰς τὰς ἐπωμίδας του ὅτι ἡ ἱστορία τῶν κλεπτῶν ἦτο καθαρὸς μῦθος, καὶ διηγείτο πρὸς πάντα τὸν βουλόμενον τὸ ἀνωτέρω ἀνέκδοτον Ὁ ἐπωμιδοφόρος Κύριος ὅστις ἦτο, νομίζω, ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ, εἰς μάτην διηγείτο τὴν ἱστορίαν του, κανεὶς δὲν τὸν ἐπίστευε, διότι πρέπει νὰ ἦναι τις πολὺ κακόφρων διὰ νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς ἀρετῆς τῶν Virtuose, μάλιστα ἀφ' οὗτο ἡ ἀρετὴ δραπέτευσσα ἀπὸ τὰς αἰθούσας κατέφυγεν εἰς τὸ θέατρον.

«Βεβαιοῦσιν ὅτι, μετὰ τὸ δυσάρεστον τοῦτο συμβῆν, ἡ Signora δὲν προσφέρει πλέον ἀντικλειδία εἰς τοὺς φίλους τῆς καὶ ὅτι ἂν τοιοῦτόν τι τῆς συμβῆ ποτε ἐξ ἀπροσεξίας, φροντίζει ν' ἀλλάξῃ τὸ κλειθρον τῆς θύρας τῆς πρὶν τὸν ἀποπέμψῃ ἐξαγάγετε ἐντεῦθεν τὰ περίσματά σας.»

Ἄς ἐπανέλθωμεν ἤδη εἰς τὴν σειράν τοῦ λόγου μας.

— Ἐνθυμεῖσθε τὸν Ῥωμύλον, κομψαὶ ἀναγνώστριαί;

— Βέβαια, Κύριε, τὸν ἐχειροκρότησα εἰς τὸ Γαλλικὸν θέατρον.

— Δὲν ἀμφιβάλλω, Κυρία, γνωρίζω μάλιστα ὅτι οἱ θεαταὶ ἠρώτησαν ἀλλήλους ἂν ὄλαι αἱ Ἐλληνίδες εἶχον τόσον ὠραίους ὀφθαλμοὺς καθὼς ὑμεῖς καὶ ἂν ὄλαι αἱ Κυρίαί τῶν Ἀθηνῶν ἐνοῦσι τόσον φιλοκάλως καθὼς ὑμεῖς, Κυρία, λευκὴν καμελίαν μετὰ τῆς ἐθενίνου κόμης τῶν... ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τοῦ Ῥωμύλου ἐκείνου. Ὁ ἰδικός μου δὲν εἶναι τόσον νέος καὶ τόσον ἀθρὸς ὅσον ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου Δυμᾶ. Ὁ Ῥωμύλος μου εἶναι ὁ περίφημος ἐκεῖνος Ῥωμύλος περὶ τοῦ ὁποίου πραγματεύεται ὁ ἐν «σχολαστικῆ τῆ λήξει Ῥολλέν.»

— Λοιπὸν, ἀφοῦ ὁ Ῥωμύλος ἔδωκεν εἰς τὴν ἀδελφόν του διχατῆριον διὰ τὸν ἄλλον κόσμον ἐκτι-

σε τὴν Ῥώμην καὶ ἤρχισε νὰ συθέτη ἡμερολόγια. Ἐδῶκε δέκα μῆνας εἰς τὸ ἔτος, παραχωρῶν τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸν Μάρτιον καὶ τὴν δευτέραν εἰς τὸν Ἀπρίλιον, ἀκολούθως δὲ κατέθη εἰς τοῦ Πλούτωνος νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεών του. Ὁ Νουμάς Πομπήλιος τὸν διεδέχθη. Γνωρίζετε ὅτι οἱ ἡγεμόνες, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ τῶν Παπῶν, ἔχουν τὴν καλὴν συνήθειαν νὰ καταστρέφουν ἢ τοὐλάχιστον νὰ μεταρρυθμίζουν τὰ θεσμοθετήματα τῶν προκατόχων των, πρᾶγμα ἐξαιρετὸν κατ' ἐμὲ καθὼ ἐξαφανίζον τὴν μονοτονίαν, μητέρα τῆς πλήξεως καὶ ἐπομένως τῶν ἐπαναστάσεων. Ἡ Γαλλία πλήττει, ἔλεγεν ὁ Λαμαρτίνος, τὴν 22 Φεβρουαρίου 1848 καὶ τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἡ Γαλλία συνέτριβεν ἓνα θρόνον διὰ νὰ διασκηδίσῃ.— Ὁ Νουμάς Πομπήλιος προσέθηκε λοιπὸν τὸν Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον εἰς τὸ ἔτος τοῦ Ῥωμύλου, καὶ ἰδοὺ ὁ ξανθὸς Ἀπρίλιος καταβάς εἰς τὴν τετάρτην θέσιν.

Ὁ Ἀπρίλιος παρωργίσθη μεγάλως, καὶ εἶχε δικαίον.

— Κακοῦργε Ῥωμύλε, ἔκραξε μίαν ἡμέραν, μὸς δίδεις τὴν δευτέραν θέσιν εἰς τὸ ἔτος σου, ἐνῶ ἡ πρώτη μοῦ ἀνῆκε δικαιοματικῶς! Σὺ, Νουμά, εἶσαι ἀγύρτης, ὄλοι τὸ γνωρίζουν, ἔλαβες τὴν θέσιν μου καὶ τὴν ἐφιλοδώρησες εἰς τὸν χωλὸν καὶ ἀσχημον Φεβρουάριον! Αἶ! καὶ τί νομίζετε πῶς εἶμαι; Μήπως εἶμαι δανειστὴς διὰ νὰ με κάμνετε νὰ τρέχω εἰς μάτην;

Καὶ τότε ὤμοσε νὰ ἐκδικηθῇ καθ' ὀλοκληρίαν τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἐφύλαξε τὸν λόγον του ὁ κακώτερος! Γνωρίζετε μὲ ποῖα τεχνάσματα καὶ μὲ ποίας δυνάμεις ἀναγγέλλει κατ' ἔτος τὴν ἐκδίκησίν του, ἀναγκάζων τοὺς ἐπιλήσμονας νὰ τρέχωσιν καὶ αὐτοὶ εἰς μάτην.

Ἄλλὰ διατὶ ἡ ἐκδίκησις αὕτη ὀνομάζεται παρὰ Γάλλοις Ἀπριλιάτικο ψάρι; (poisson d'Avril) θὰ ἀνακράξετε.

Ὁ λόγος εἶναι ἀπλοῦς· διότι εἶναι ἐκδίκησις ἀλιεύς. Ὁ Ὀβιδίος δὲν μᾶς εἶπεν ὅτι ὁ Ἀπρίλιος ἔσχε τὰ κύματα ὡς κοιτῆρα καὶ ὅτι ἐγεννήθη ὅτε ἡ θάλασσα ἐβόησε μίαν ἡμέραν τὸ ἀφρώδες μερδιαμά τῆς ἐπὶ τῆς ἀκτῆς; Εἰς μάτην ὁ Ἀπρίλιος ἔκαμνε τὸν κηπουρὸν καὶ ἔδρεπε βόδα, ἐνθυμήθη μίαν ἡμέραν ὅτι εἶχε γεννηθῆ ἀλιεύς ἀπαξ τοῦλάχιστον εἰς τὴν ζωὴν του ἐνθυμεῖται πᾶς τις πόθεν κατὰχεται.

— Προτιμᾶτε τὰ βόδα παρὰ τοὺς ἰχθύς; καὶ ἐγὼ τῆς γνώμης σας εἶμαι, ἀλλ' ἡμεῖς πάλιν πταίμεν

ἂν ὁ Ἀπρίλιος παραιτήσας τὸ ποτιστήριον, ἔλαθε τὰ δίκτυα τὸν κατεζαλίσαμεν μὲ τόσα ποιήματα, ἐρωτικά ἀγράτια, ἀνθοστεφάνους πρὸς τὴν Χλωρίδα, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ ἀρχαῖον του ἐνδιαίτημα, τὴν θάλασσαν, τροφὴν ἀγαθὴν. Ἄλλ' οἱ σοφοί; — ὦ! δυσπιστεῖτε πάντοτε πρὸς αὐτούς. — Δὲν εἶναι σύμφωνοι περὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου θέματος, καθὼς δὲν ἐσυμφώνησαν ποτὲ εἰς κανὲν ζήτημα. Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν συμφωνήσῃσι εἰς ὅτι δήποτε, δὲν θὰ ὑπάρχουν πλέον σοφοί, καὶ μὰ τὸν Δία, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐγώσι κατοίκους αἱ Ἀκαδημαῖαι, ἂν καὶ ἀμφιβάλλω περὶ τούτου ὡς πρὸς τὴν ἀνεγειρομένην ἤδη παρ' ἡμῖν. — Λάβετε εἰς χεῖρας ὅποιονδήποτε ἐπιστημονικὸν βιβλίον καὶ νὰ με πάρῃ ὁ διάβολος ἂν ἀπὸ τὴν πρώτην σελίδα δὲν ἀναγνώσετε διὰ τὸ μικρότερον ζήτημα: οἱ σοφοὶ δὲν συμφωνοῦν ὡς πρὸς τὸ σοβαρὸν τοῦτο θέμα! Καὶ ἔπειτα ἀπὸ πᾶμπολλα κεφάλαια, συστήματα, σκέψεις, καὶ διότι καὶ ἐπειθ' ἐκείνη, στοιχηματίζω ἑκατὸν πρὸς δέκα, ὅτι θὰ φθάσετε εἰς τὸ διδακτικώτατον τοῦτο πόρισμα: «Ἐν τῇ παρουσίᾳ τῆς ἐπιστήμης καταστάσει εἶναι δύσκολον ν' ἀποφανθῇ τις θετικῶς περὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου ζητήματος.»

Τὶ φυσικώτερον ἀληθῶς παρὰ νὰ λέγεται Ἀπριλιάτικο ψάρι ἢ ἐκδίκησις ἐνὸς ἀλιεύς; Ἄλλ' οἱ ἐπιστήμονες καὶ ἐδῶ κατώρθωσαν νὰ ἐπιστημονίωσῃσι, νὰ ἐκποιητικώσωσι τὰ πράγματα, νὰ οἰκοδομήσωσι συστήματα, νὰ ἐμπερδύσωσι τὰ πάντα. Ἀνέμιξαν οὐρανὸν καὶ γῆν, τὴν θεῖαν μεγαλειότητα μετὰ τῆς βασιλικῆς διὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι δὲν εἶναι τοῦτο ἐκδίκησις, ἀλλ' ἀπλῶς ἐθιμον καὶ ὅτι ὁ Ἀπρίλιος ἔχει ἐνταῦθα ἕλως παθητικὸν πρόσωπον ὡς εἴαν ἦτο γελωτοποιὸς τις, ἢ clown τῆς πολυπαθοῦς ἐταιρίας Σουλιέ. Δύναται τις νὰ ἦναι δολιώτερος καὶ ἀφιλοφρονέστερος ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονας τούτους; — Κατ' αὐτοὺς, Λουδοβίκος ὁ Π', ἐπικληθεὶς δίκαιος, ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐστεμμένη κεφαλὴ εἰς τὴν ὁποίαν ἐδόθη Ἀπριλιάτικο ψάρι καὶ ἰδοὺ πῶς Ἡ μεγαλειότης του, ὅστις, ἄς τὸ εἰπωμεν ἐν παροῦσιν, ὑπῆρξε συνταγματικὸς βασιλεὺς χωρὶς ποτὲ νὰ τὸ φαντασθῇ, καθότι, χάρις εἰς τὸν Richelieu ἐβασίλευσε πλὴν δὲν ἐκυβέρνησεν, ἐκράτει στενωῶς φυλακισμένον εἰς τὸ φρούριον τοῦ Nancy ἓνα πρίγγιπα τῆς Λορραίνης ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν ἦτον εὐχαριστημένος. Ὁ πρίγγιπς οὗτος ὅστις ἐστενωχωρεῖτο πολὺ εἰς τὴν φυλακὴν εὐρέθηκε τρόπον μίαν ἡμέραν ν' ἀπατήσῃ τοὺς φύλακας του καὶ ἐσώθη διαβάς κολυμβητὰ τὸν ποταμὸν Meuse. Ἦτο πρῶ-

τη Ἀπριλίου τοῦ ἔτους . . . δὲν γνωρίζομεν τίνος ἔτους. Βίε τὴν εἰδησιν ταύτην ἡ Meuse δὲν ἐφεικίασε (καθὸ συνέννοχος), ἀλλ' οἱ ἀστοὶ τῆς Λορραίνης, καὶ ὑπάρχοντες πολλοὶ τοιοῦτοι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἀνεκράξαν ὅτι «ψάρι εἶχον δώσει εἰς τοὺς Γάλλους πρὸς φύλαξιν.» — Οἱ ἀγαθοὶ Λορραίνιοι εἶπον ὅτι ἦτο ψάρι· οἱ δὲ ἐπιστήμονες ἐπρόσθεσαν ἀπριλιόπειον (πῶσον πνεῦμα ἔχουν αὐτοὶ οἱ ἐπιστήμονες!) καὶ ἰδοὺ πῶς γράφεται ἡ ἱστορία! — Ἄς μεταβῶμεν τώρα εἰς ἄλλην ἐξήγησιν τῆς ὁποίας ὁ Βέλλιγγεν εἶναι ὁ προνομιούχος ἐφευρετής. Καὶ αὐτὸς ἐπιστήμων εἶναι, καὶ σοφὸς τῆς Γαλλίας καὶ Ναθάόρας, διότι ἐνησχολήθη εἰς τὴν ἐτυμολογίαν τῶν Γαλλικῶν παροιμιῶν, καὶ αἱ παροιμίαι, καθὼς λέγουν, εἶναι ἡ μωρία τοῦτέστιν ἡ σοφία τῶν ἔθνων. Ὁ Βέλλιγγεν φρονεῖ λοιπὸν ὅτι μετεχειρίσθησαν τὴν λέξιν poisson ἀντὶ τῆς passion κατὰ παραφθορὰν τῆς δευτέρας ἢ μᾶλλον κατ' ὑποκατάστασιν τῆς πρώτης ἀντὶ τῆς δευτέρας. Φρονεῖ ὅτι ἠθέλησαν νὰ ὑπαινειχθῶσι τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου ἡμῶν, λαθὼν χώραν περὶ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου. «Οἱ Ἐβραῖοι, λέγει, ἔκαμαν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ κάμῃ πολλοὺς δρόμους κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, διὰ νὰ τὸν περιπαίξωσι καὶ νὰ τὸν θλιψῶσι, παραπέμποντες τὸν ἀπὸ τὸν Ἄνναν εἰς τὸν Καϊάφαν, ἀπὸ τὸν Καϊάφαν εἰς τὸν Πιλάτον, ἀπὸ τὸν Πιλάτον εἰς τὸν Ἡρώδη καὶ ἀπὸ τὸν Ἡρώδη εἰς τὸν Πιλάτον» καὶ ἐκ τούτου ἰσχυρίζεται ὅτι ἐπήγασεν ἡ ἀσεβής ἢ μᾶλλον γελοία συνήθεια τοῦ παραπέμπειν ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος ὅσους θέλομεν νὰ εἰρωνευθῶμεν. Ἡ ἀμάθεια τοῦ ὄχλου, τῆς ὁποίας πολλὰς ἔχομεν τοιοῦτου εἶδους ἀποδείξεις, μετεμόρφωσε λοιπὸν, κατὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην, τὴν λέξιν passion (πάθος) εἰς τὴν λέξιν poisson (ψάρι), οἱ δὲ αἰῶνες, διαδεχόμενοι ἀλλήλους, ἀνεπαισθητῶς ἐξήλειψαν τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀρχετύπου λέξεως καὶ ἀντ' αὐτῆς ὑπεκατέστησαν καὶ καθιέρωσαν τὴν σήμερον ἐν χρήσει.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ θεωρία τοῦ Βέλλιγγεν εἶναι ἀγγινουστάτη καὶ ὅτι, ὡς λέγουσιν οἱ Ἴταλοὶ se non è vera, è ben trovata. Ἐν τούτοις ἀπέχει πολὺ τοῦ νὰ μᾶς ικανοποιήσῃ ἢ ὑποκατάστασις τῆς λέξεως poisson εἰς τὴν passion μᾶς φαίνεται ὅπως βεβιασμένη· ἔπειτα δὲ, ἂν πρέπη ν' ἀποκλείσωμεν πᾶσαν ἰδέαν ἰχθύος, πῶς νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἀποστολὴν τῶν καρτίνων ἰχθυοῦδων τὰ ὅποια ἄλλοτε ἐπεμπον κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν;

Ὅθεν θὰ συμπεράνωμεν ὡς οἱ σοφοὶ εἶπον ἐν

τῇ παρουσίᾳ καταστάσει τῆς ἐπιστήμης ἀδύνατον εἶναι ν' ἀποφανθῇ τις θετικῶς περὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου ζητήματος. Ἡ μόνη ἥτις ἠδύνατο νὰ διασαφήσῃ πρὸς κοινὴν πάντων εὐχαρίστησιν τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἡ ὑψηλοτάτη, ἰσχυροτάτη, ἐπιφανεστάτη καὶ εὐγενεστάτη δέσποινα Γαλλικὴ Ἀκαδημία. Ἀλλὰ τί νὰ γείνη; ἡ Κυρία πάσχει νευρικὰ, ἡ Κυρία χαλιιάει, ἡ Κυρία ψάλλει, ὡς πρὸς τοῦτο, τὸ μέλος τῆς Ῥοζίνας:

» Ah! se mi toccano
 » Dov'è il mio debole
 » Sarò una vipera
 » Sarò ;
 » E cento trappole
 » Prima di cedere
 » Farò ginoccar
 » Farò.

Καὶ τί σύμπτωσις! Τὸ debole (ἡ ἀδυναμία) ἢ μᾶλλον ἡ δύναμις τῆς Κυρίας εἶναι ἴσα ἴσα τὸ Poisson d'avril. Ζητεῖς εἰς τὸ λεξικὸν τῆς Avril, σὲ ἀποκρίνεται πονηρὰ: ἰδὲ Poisson. Ζητεῖς Poisson, καὶ σὲ παραπέμπει εἰς τὸ: Avril!!! Εἰπέ ὕστερον ὅτι δὲν ἔχει πνεῦμα ἢ διαβολομένη! Πρέπει ὅμως νὰ τὴν συγχωρήσωμεν, διότι εἶναι πρὸ πάντων καλόγνωμος καὶ δὲν κάμνει κατάχρησιν τῶν τοιούτων . . . παγίδων αὐτῆς.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἐφθασα, φίλοι ἀναγνώσται καὶ κομφαὶ ἀναγνώστριαι, εἰς τὸ τέρμα τῆς διὰ τὸν Ἀπριλίον Ἰλιάδος μου. — Τὸ ἔαρ τῶν ἐρώτων καὶ τῶν ἰων, ἡ πολυτελής καὶ ζωηρὰ πανηγυρις τῆς ἀνθούσης γῆς καὶ τῆς ἀπὸ παραφθορὰν σκιρτώσης καρδιάς, ὁ Ἀπρίλιος, δὲν ἤξιζε βεβαίως νὰ ἔχῃ τόσον κακὸν πανηγυριστὴν ὡς ἐμὲ διὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ ἐγκώμιόν του. Θὰ μνησικακήσῃ ἄρα γε διότι τόσον ἀνεπιτυχῶς τὸν ἔμνησα; Ἐλπίζω ὄχι, διότι ὁ Ἀπρίλιος εἶναι ὁ μὴν τῶν ὠρῶν γυναικῶν καὶ αὐτὴν συγχωροῦσι πάντοτε ὅταν ἡ πρόθεσις ἦναι ἀγαθὴ· δὲν εἰν' ἀληθές, Κυρία μου;

ΛΑΘΩΤΑΣ.

Λύσις τοῦ Τοῦ Αἰνίγματος.

• ΧΑΡΙΣ. •

ΑΙΝΙΓΜΑ 8.

Νῆστον μικρὰν ὀλόκληρος, ἀκέφαλος θεῖον,
 Καὶ ἄπους βασοδιακτον ἐμπαῖνον γενεάν.

ΣΦΙΓΞ.

II.